

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Zhodnocení využívání koeficientů u daně z nemovitých
věcí a jejich dopad na rozpočty obcí**

Bc. Anna Lísková

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Anna Lísková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Zhodnocení využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich dopad na rozpočty obcí

Název anglicky

Assessing the Use of Coefficients for Real Estate Tax and their Impact on Municipal Budgets

Cíle práce

Cílem diplomové práce je prostřednictvím analýzy dat vyhodnotit využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vliv daně z nemovitých věcí na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a navrhnout možná opatření související s touto problematikou.

Metodika

Teoretická východiska diplomové práce budou vytvořena prostřednictvím kompilace poznatků z dostupné odborné literatury, aktuálních právních předpisů a dalších relevantních zdrojů se zaměřením na daň z nemovitých věcí a na oblast příjmů obecních rozpočtů ve vybraných obcích Středočeského kraje.

Na základě analýzy získaných dat bude vyhodnocena frekvence využití koeficientů, a to jak u daně z pozemků, tak i u daně ze staveb a jednotek. Následně bude vyhodnocen dopad využití koeficientů u daně z nemovitých věcí na celkové příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a na základě zjištěných hodnot budou navržena možná opatření týkající se dané problematiky.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

obec, rozpočet, daň, příjmy, nemovitá věc, koeficient, stavba, jednotka, pozemek, Středočeský kraj

Doporučené zdroje informací

EUROSTAT. Government finance statistics — Summary tables. European Union. 2020, 20(2). ISSN 1725-9819.

JANOŠKOVÁ, Jana a Šárka SOBOTOVIČOVÁ. Property tax in the regions of the Czech republic. E+M Ekonomiea Management. 2017, 20(4), 120-134. DOI: 10.15240/tul/001/2017-4-009.

KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3.

NOVOTNÁ, Monika a Petr KOUBOVSKÝ. Zákon o dani z nemovitých věcí: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-003-6.

PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance – úvod do problematiky. Praha: ASPI, a. s., 2008. ISBN 978-80-7357-358-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

WOKOUN, René a kol. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Gabriela Kukalová, MBA, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 21. 9. 2021

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 09. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "**Zhodnocení využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich dopad na rozpočty obcí**" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.03.2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Gabriele Kukulové, MBA, Ph.D. za příjemnou spolupráci, odborné vedení a také za doporučení a metodické pokyny, při psaní této diplomové práce.

Zhodnocení využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich dopad na rozpočty obcí

Abstrakt

Tématem diplomové práce je zhodnocení využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a jejich dopad na rozpočty obcí. Cílem diplomové práce je prostřednictvím analýzy dat vyhodnotit využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vliv daně z nemovitých věcí na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a navrhnout možná opatření související s touto problematikou.

Prostřednictvím získaných dat je realizována analýza využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí u obcí Středočeského kraje. Podrobněji je provedena analýza u obcí s rozšířenou působností v rámci Středočeského kraje, kde kromě hodnocení využití koeficientů došlo i k vyhodnocení vlivu využívání koeficientů na výši daně z nemovitých věcí a zároveň vlivu daně z nemovitých věcí na příjmy obcí s rozšířenou působností. Na základě výsledků dílčích analýz jsou navrženy vhodné postupy a opatření pro obce.

Klíčová slova: obec, rozpočet, daň, příjmy, nemovitá věc, koeficient, stavba, jednotka, pozemek, Středočeský kraj

Assessing the Use of Coefficients for Real Estate Tax and their Impact on Municipal Budgets

Abstract

The theme of the thesis is the evaluation of the use of coefficients in real estate tax and their impact on municipal budgets. The aim of the thesis is to evaluate the use of coefficients in real estate tax and the impact of real estate tax on the income of selected municipalities in the Central Bohemian Region through data analysis and to suggest possible measures related with this issue.

The obtained data are used to analyze the use of real estate tax coefficients in the municipalities of the Central Bohemian Region. The analysis is performed in more detail for municipalities with extended competence within the Central Bohemian Region, where, in addition to the evaluation of coefficients, the impact of the use of coefficients on the amount of real estate tax and also the impact of real estate tax on income of municipalities with extended competence was evaluated. Based on the results of partial analyzes, suitable procedures and measures are proposed for municipalities.

Keywords: municipality, budget, tax, income, real estate, coefficient, building, unit, land, Central Bohemian region

Obsah

1	Úvod	15
2	Cíl práce a metodika.....	16
2.1	Cíl práce	16
2.2	Metodika	16
3	Teoretická východiska	18
3.1	Veřejná správa v České republice	18
3.1.1	Členění veřejné správy.....	18
3.2	Územní uspořádání České republiky	21
3.2.1	Klasifikace NUTS a regiony soudržnosti	22
3.2.2	Vyšší územní samosprávné celky (kraje)	23
3.2.2.1	Členění.....	23
3.2.2.2	Orgány	25
3.2.2.3	Působnost.....	26
3.2.2.4	Financování	27
3.2.3	Základní územní samosprávné celky (obce).....	29
3.2.3.1	Členění.....	30
3.2.3.2	Orgány	31
3.2.3.3	Působnost.....	32
3.3	Financování obcí	35
3.3.1	Soustava veřejných rozpočtů a postavení místních samospráv	35
3.3.2	Rozpočet obcí	38
3.3.2.1	Příjmy obcí	42
3.3.2.2	Výdaje obcí.....	47
3.4	Daň z nemovitých věcí.....	48
3.4.1	Poplatníci daně.....	50
3.4.2	Daň z pozemků	50
3.4.3	Daň ze staveb a jednotek	54
3.4.4	Společná ustanovení a správa daně.....	58
3.4.5	Pravomoc obcí u daně z nemovitých věcí	60
4	Analytická část	61
4.1	Charakteristika Středočeského kraje	61
4.1.1	Geografie a doprava kraje.....	61
4.1.2	Demografie kraje	64
4.2	Ekonomika kraje	65

4.2.1 Hrubý domácí produkt (HDP).....	65
4.2.2 Ekonomické subjekty Středočeského kraje.....	66
4.2.3 Příjmy obcí Středočeského kraje.....	67
4.2.3.1 Daňové příjmy obcí Středočeského kraje	68
4.3 Koeficienty	70
4.3.1 Koeficient 2,0.....	70
4.3.2 Koeficient 1,5.....	72
4.3.3 Místní koeficient (MK)	76
4.3.4 Koeficient podle počtu obyvatel	79
4.4 Analýza koeficientů a příjmů DNV u ORP – Střed. kraj.....	83
4.4.1 Analýza koeficientů u ORP.....	83
4.4.2 Daň z nemovitých věcí u ORP ve Středočeském kraji	84
4.4.3 Daň z nemovitých věcí dle jednotlivých typů nemovitosti.....	88
4.4.4 Vliv daně z nemovitých věcí na příjmy ORP	91
5 Výsledky a diskuse	92
6 Závěr	96
7 Seznam použitých zdrojů	98
8 Přílohy	104
8.1 Počet regionů NUTS 2016 u jednotlivých zemí EU	104
8.2 Přehled vybraných zemí EU dle typu základu DNM.....	105
8.3 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE.....	106
8.4 Největší zaměstnavatelé se sídlem ve Středočeském kraji.....	107
8.5 Označení typu nemovité věci A-Z.....	108
8.6 Změny místního koeficientu v letech 2018-2020.....	109
8.7 DNV dle typu nemovitosti u ORP.....	110
8.8 Analýza koeficientů v ORP ve Středočeském kraji	111
8.9 DNV, daň. příjmy, podíl DNV/daň. příjmech ORP	112

Seznam obrázků

Odkazovaný seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa ČR – kraje.....	24
Obrázek 2: Kraje České republiky	61
Obrázek 3: Geografická mapa s vyznačenou dopravní sítí.....	62
Obrázek 4: Administrativní členění Středočeského kraje.....	64
Obrázek 5: Mapa ČR s vyznačenými NP a CHKO	71

Seznam grafů

Odkazovaný seznam grafů

Graf 1: Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy (v %)	33
Graf 2: Daňové příjmy dle jednotlivých typů daně v období let 2016–2020 (v %).....	49
Graf 3: Ekonomické subjekty ve Středočeském kraji (2020)	66
Graf 4: Příjmy obcí Středočeského kraje v letech 2018-2020 (v mil. Kč).....	67
Graf 5: Obce Středočeského kraje s koeficientem 2,0	71
Graf 6: Využívání koeficientu 1,5 obcemi dle typu nemovitosti	72
Graf 7: Využívání místního koeficientu obcemi Středočeského kraje	77
Graf 8: Analýza koeficientů u ORP	84
Graf 9: DNV/1 obyvatele v letech 2018-2020 u ORP ve Střed. kraji.....	86
Graf 10: Porovnání ORP (2020)	87
Graf 11: Daň z nemovitých věcí u ORP 2020 (tis. Kč)	88
Graf 12: Typ nemovitosti s největším podílem na DNV (v %)	89
Graf 13: DNV a její dílčí příjmy v % dle typu nemovitosti (2020).....	90
Graf 14: Podíl DNV na daňových příjmech ORP v letech 2018-2020 (v %).....	91

Seznam schémat

Odkazovaný seznam schémat

Schéma 1: Struktura veřejné správy v ČR	19
Schéma 2: Rozpočtové určení daní u krajů ČR od 1. 1. 2021	27
Schéma 3: Fiskální federalismus v ČR	37
Schéma 4: Rozpočtový proces	41
Schéma 5: Příjmy veřejných rozpočtů	43

Schéma 6: Rozpočtové určení daní u obcí ČR od 01.01.2021	46
Schéma 7: Daňový systém ČR	48
Schéma 8: Předmět daně z pozemků	51
Schéma 9: Předmět daně ze staveb a jednotek dle účelu použití	55

Seznam tabulek

Odkazovaný seznam tabulek

Tabulka 1: Statistické jednotky NUTS a LAU v České republice	22
Tabulka 2: Kraje ČR	24
Tabulka 3: Příjmy krajských rozpočtů v období 01. 01. 2020 – 31. 12. 2020	28
Tabulka 4: Počet obcí v krajích ČR dle statusu k 01. 01. 2021	31
Tabulka 5: Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel obce	32
Tabulka 6: Běžná část rozpočtu	40
Tabulka 7: Kapitálová část rozpočtu	41
Tabulka 8: Příjmy obecních rozpočtů v období 01. 01. 2020 – 31. 12. 2020	44
Tabulka 9: Sazba daně z daně z pozemků	53
Tabulka 10: Koeficient podle počtu obyvatel	53
Tabulka 11: Základní sazba daně ze staveb a jednotek	57
Tabulka 12: Počet obcí dle okresů ve Střed. kraji podle velikostních skupin obcí	63
Tabulka 13: Stav obyvatel v letech 2018-2020	65
Tabulka 14: Daňové příjmy obcí ve Střed. kraji v letech 2018-2020 (v tis. Kč)	69
Tabulka 15: Koeficient 1,5 a jeho využití obcemi Středočeského kraje	72
Tabulka 16: Využití koeficientu 1,5 obcemi Střed. kraje dle typu staveb (v %)	73
Tabulka 17: Obce, které zrušily koeficient 1,5 v roce 2018	74
Tabulka 18: Obce, které zrušily koeficient 1,5 v roce 2019	74
Tabulka 19: Obce, které zrušily koeficient 1,5 v roce 2020	74
Tabulka 20: Obce, které zavedly koeficient 1,5 v roce 2018	74
Tabulka 21: Obce, které zavedly koeficient 1,5 v roce 2019	75
Tabulka 22: Obce, které zavedly koeficient 1,5 v roce 2020	75
Tabulka 23: Využití místního koeficientu v obcích Středočeského kraje	76
Tabulka 24: Obce, které zavedly místní koeficient 3 v roce 2018	77
Tabulka 25: Obce, které zavedly místní koeficient 2 v roce 2019	77
Tabulka 26: Obce, které zavedly místní koeficient 3 v roce 2019	78

Tabulka 27: Obce, které zavedly místní koeficient 2 v roce 2020.....	78
Tabulka 28: Obce, které zavedly místní koeficient 3 v roce 2020.....	78
Tabulka 29: Obce, které zrušily místní koeficient v letech 2018-2020	79
Tabulka 30: Změny výše koeficientů v letech 2018-2020.....	79
Tabulka 31: Koeficient přiřazený obcím Střed. kraje podle počtu obyvatel.....	80
Tabulka 32: Stanovení KPPO obcemi u pozemků a staveb 2018-2020.....	80
Tabulka 33: Změny výše koef. podle počtu obyvatel u pozemků v letech 2018-2020....	81
Tabulka 34: Změny výše koef. podle počtu obyvatel u staveb v letech 2018-2020	81
Tabulka 35: DNV v přepočtu na 1 obyvatele u ORP v letech 2018-2020.....	85
Tabulka 36: Typ nemovité věci s největším podílem na výši DNV u ORP (2020).....	89
Tabulka 37: Počet regionů NUTS 2016 u jednotlivých zemí EU	104
Tabulka 38: Vybrané země EU dle typu základu DNM	105
Tabulka 39: Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE	106
Tabulka 40: Největší zaměstnavatelé se sídlem ve Střed. kraji (2020).....	107
Tabulka 41: Označení typu nemovité věci A-Z	108
Tabulka 42: Změny místního koeficientu v letech 2018-2020	109
Tabulka 43: DNV dle typu nemovitosti u ORP	110
Tabulka 44: Analýza koeficientů u ORP ve Středočeském kraji.....	111
Tabulka 45: DNV, daň. příjmy, podíl DNV/daň. příjmech ORP (2018-2020).....	112

Seznam použitých zkratk

ČR.....	Česká republika
DNV.....	daň z nemovitých věcí
DNV/1 ob.	daň z nemovitých věcí v přepočtu na 1 obyvatele
DPFO.....	daň z příjmů fyzických osob
DPH.....	daň z přidané hodnoty
DPPO.....	daň z příjmů právnických osob
EU.....	Evropská unie
FO.....	fyzická osoba
HDP.....	hrubý domácí produkt
CHKO.....	chráněná krajinná oblast
Kč.....	Koruna česká
km ²	kilometr čtvereční
koef.	koeficient
KPPO.....	koeficient podle počtu obyvatel
LAU.....	<i>Local Administrative Unit</i> – místní správní jednotka
m. n. m.	nadmořská výška
m ²	metr čtvereční
mil.....	milion
MK.....	místní koeficient
mld.	miliarda
NP.....	národní park
NUTS.....	<i>Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques</i> – nomenklatura územních statistických jednotek
OECD.....	<i>Organization for Economic Co-operation and Development</i> – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ORP.....	obec s rozšířenou působností
PO.....	právnická osoba
Střed. kraj.....	Středočeský kraj
tis.	tisíc
ÚSC.....	územní samosprávné celky
VS.....	veřejná správa
VÚSC.....	vyšší územní samosprávné celky
ZoDNV.....	Zákon o dani z nemovitých věcí
ZÚSC.....	základní územní samosprávné celky

1 Úvod

Daň z nemovitých věcí patří mezi daně majetkové. Ty se z historického pohledu řadí mezi nejstarší typy daní a zároveň i mezi první přímé daně. Zdanění nemovitých věcí je možné pozorovat ve většině zemí světa, i když s rozličnými odchylkami. Z pohledu výše daně z nemovitých věcí se Česká republika v roce 2019 v Evropské unii řadila na jedno z posledních míst, lépe na tom bylo pouze Švýcarsko, Rakousko a Lucembursko (Hypoindex, 2019). Přestože majetkové daně jsou zastíněny výrazně výnosnějšími daněmi důchodovými, i přesto mají svůj význam a důležitost.

Daň z nemovitých věcí se řadí mezi každoročně placené daně. Příjmy z této daně zcela náleží rozpočtům municipalit, v jejichž katastrálním území se nachází nemovitá věc. Tuto daň lze považovat za klíčovou pro rozpočty obcí, má významný potenciál, jelikož obce mohou ovlivnit výši daně. Obce mají možnost rozhodovat o zvýšení či snížení koeficientu podle počtu obyvatel, o použití koeficientu 1,5, o stanovení místního koeficientu a také o osvobození zemědělských pozemků. Daň z nemovitých věcí je zakotvena v zákoně č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Daň se člení na dvě samostatné části – na daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek. V České republice se využívá jednotkový základ daně.

Koeficienty, které mohou výši daně z nemovitých věcí ovlivnit, mohou obce upravit nebo stanovit pomocí obecně závazných vyhlášek. Pro municipality nejpodstatnější koeficient je koeficient místní, díky tomuto koeficientu lze celkem výrazně navýšit rozpočtový příjem. Od roku 2021 lze stanovit místní koeficient s výši 1,1 až 5 (s přesností na jedno desetinné místo) pro celé území obce nebo pro jednotlivé části, dříve se jednalo o výši 2-5, pro celé území obce. Tato změna poskytuje obcím větší flexibilitu při využívání místního koeficientu, může tak v následujících letech dojít k nárůstu zájmu o využívání tohoto koeficientu municipalitami.

Tato práce se soustředí na otázku využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí obcemi v rámci Středočeského kraje. Ten svou velikostí, počtem obyvatel i počtem obcí zaujímá pozici největšího kraje České republiky. V roce 2020 byla výše celkových příjmů obcí Středočeského kraje 39 318 mil. Kč, největší podíl na celkových příjmech municipalit mají daňové příjmy (23 536 mil. Kč), v rámci kterých daň z nemovitých věcí tvoří pouze 7,69 %. V celostátním měřítku se jedná o 5,01 %.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je prostřednictvím analýzy dat vyhodnotit využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vliv daně z nemovitých věcí na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a navrhnout možná opatření související s touto problematikou.

2.2 Metodika

První část této práce vychází z kompilace informací, a to pomocí studia dokumentů odborné povahy, právních předpisů a sekundární analýzy dat týkající se oblasti příjmů municipalit a daně z nemovitých věcí. Teoretická část se zaměřuje na definici veřejné správy v ČR a její členění, dále se věnuje i územnímu uspořádání ČR a klasifikaci NUTS. Pozornost je zaměřena na vyšší územní samosprávné celky (kraje), jejich členění, orgány, působnost a financování. Pro tuto práci podstatnější jsou však základní územní samosprávné celky (obce), jimž se věnuje rozsáhlejší pasáž teoretické části. Konkrétně se zaměřuje na členění obcí, jejich orgány, působnost a financování. Financování se podrobněji soustředí na soustavu veřejných rozpočtů, rozpočet obcí a také příjmy a výdaje obcí.

Postupně se teorie hlouběji dostává až k rozpočtovým příjmům obcí, k jejich členění, členění daňových příjmů, v rámci kterých je zmíněna i daň z nemovitých věcí. Právě této majetkové, přímé dani se věnuje závěrečná pasáž teoretické části. U daně z nemovitých věcí teorie definuje poplatníky daně, přibližuje daň z pozemků, také daň ze staveb a jednotek, následně udává společná ustanovení a správu daně a zmiňuje pravomoci obcí u daně z nemovitých věcí. V této závěrečné části jsou rovněž vysvětleny (pro tuto práci nejpodstatnější) koeficienty, které si jednotlivé obce mohou v mezích zákona určovat obecně závaznou vyhláškou.

Úvodní kapitola analytické části se věnuje charakteristice Středočeského kraje. Charakteristika kraje má za úkol přiblížit a představit sledovaný, analyzovaný kraj. Tato část zmiňuje základní údaje o kraji, geografii, administrativním členění a demografii. Pro vypracování této části bylo využito analýzy sekundárních dat týkajících se zmíněného kraje.

Další část – Ekonomika kraje se blíže zaměřuje na příjmy obcí Středočeského kraje, kdy je sledováno období let 2018-2020. Data z Českého statistického úřadu umožnila vyjádřit poměr a výši příjmů obcí Středočeského kraje (daňové, nedaňové, kapitálové a transfery). Dále data z Českého statistického úřadu pomohla analyzovat daňové příjmy obcí Středočeského kraje. Díky nim byl blíže definován význam a podíl daně z nemovitých věcí na celkových daňových příjmech v letech 2018-2020.

Třetí kapitola analytické části se věnuje analýze frekvence využívání jednotlivých koeficientů v rámci Středočeského kraje. Data pro tuto analýzu poskytla Finanční správa na základě žádosti o svobodném přístupu k informacím dle zákona 106/1999 Sb. a zároveň byla použita data veřejně přístupná z webových stránek Finanční správy. Prostřednictvím získaných dat došlo k vyhodnocení využívání jednotlivých koeficientů obcemi ve sledovaném kraji v letech 2018-2020. Kromě informací o frekvenci využívání koeficientů obcemi jsou u jednotlivých koeficientů uvedeny obce, které koeficienty zavedly a které je zrušily. Získaná data jsou členěna dle koeficientů a zpracována v programu Microsoft Excel. U koeficientu podle počtu obyvatel jsou uvedeny koeficienty pouze pro celé území obce, jak u staveb, tak u pozemků. Tento zásah byl nutný z důvodu rozsahu práce.

Čtvrtá kapitola se rovněž zaměřuje na využívání koeficientů, avšak také na vliv koeficientů na výši daně z nemovitých věcí u vybraných obcí Středočeského kraje, těmi jsou obce s rozšířenou působností. Na území Středočeského kraje se nachází 26 obcí s rozšířenou působností. Způsob vyjádření dopadů využívání koeficientů a jejich vliv na příjmy obcí vyjadřuje přepočtení daně z nemovitých věcí na 1 obyvatele. Jedná se o podíl daně z nemovitých věcí obcí s rozšířenou působností a počtem obyvatel dané obce, a to v letech 2018-2020. Je známo, jaká obec který koeficient využívá, a při přepočtu daně z nemovitých věcí na jednoho obyvatele lze navzájem obce porovnat. Tato kapitola se taktéž zaměřuje na rozbor příjmu daně z nemovitých věcí dle typu nemovité věci u jednotlivých ORP. V neposlední řadě v rámci této kapitoly došlo k analýze vlivu daně z nemovitých věcí na daňových příjmech ORP. Ten byl vyjádřen podílem daně z nemovitých věcí jednotlivých ORP a výši daňových příjmů daných obcí, následně byl výsledek vyjádřen v procentech. Tato analýza byla provedena pro roky 2018-2020.

Závěr analytické části se věnuje shrnutí výsledků dílčích analýz a naznačení možných postupů při využívání koeficientů a ovlivňování výše daně z nemovitých věcí.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa v České republice

Česká republika (ČR) se dne 1. května 2004 stala členem Evropské unie a dovršila tak z institucionálního hlediska dva procesy. Jednak se jednalo o proces odloučení od demokratických hodnot, který započal německou okupací v roce 1939 přes období komunistické nesvobody do roku 1989. Následně ČR ovlivnil i proces transformace totalitního systému v demokratickou společnost a přechod na tržní ekonomiku. Tyto podstatné společenské změny bezprostředně ovlivnily vývoj veřejné správy a její strukturu. Veřejná správa (VS) již není nástrojem prosazování mocenských zájmů jedné vládnoucí strany, ale je chápána jako služba pro svobodné občany. Již se nejedná o centralistické rozhodování o každém významnějším detailu, nýbrž o plné uplatnění samosprávy na úrovni krajů a obcí (Brůna a kol., 2005, s. 7).

Výše byl uveden krátký náhled do historie České republiky a vývoje veřejné správy, avšak důležité je zmínit i definici veřejné správy. Například Wokoun (2011, s. 316) uvádí, že veřejná správa „*je soubor činností, majících záměrný charakter, které jsou uskutečňovány v relativně trvale organizovaných celcích, v objektivně vymezeném rámci a jež jsou zaměřeny k dosažení určitého cíle, současně jde také o zajištění těch procesů, jimiž se správa uskutečňuje*“. Jak v novějších, tak i ve starších definicích veřejné správy jsou vyzdvihovány především tři znaky: záměrnost, trvalost uskutečňovaných činností a provádění těchto činností určitou organizací (Wokoun a kol., 2011, s. 316).

3.1.1 Členění veřejné správy

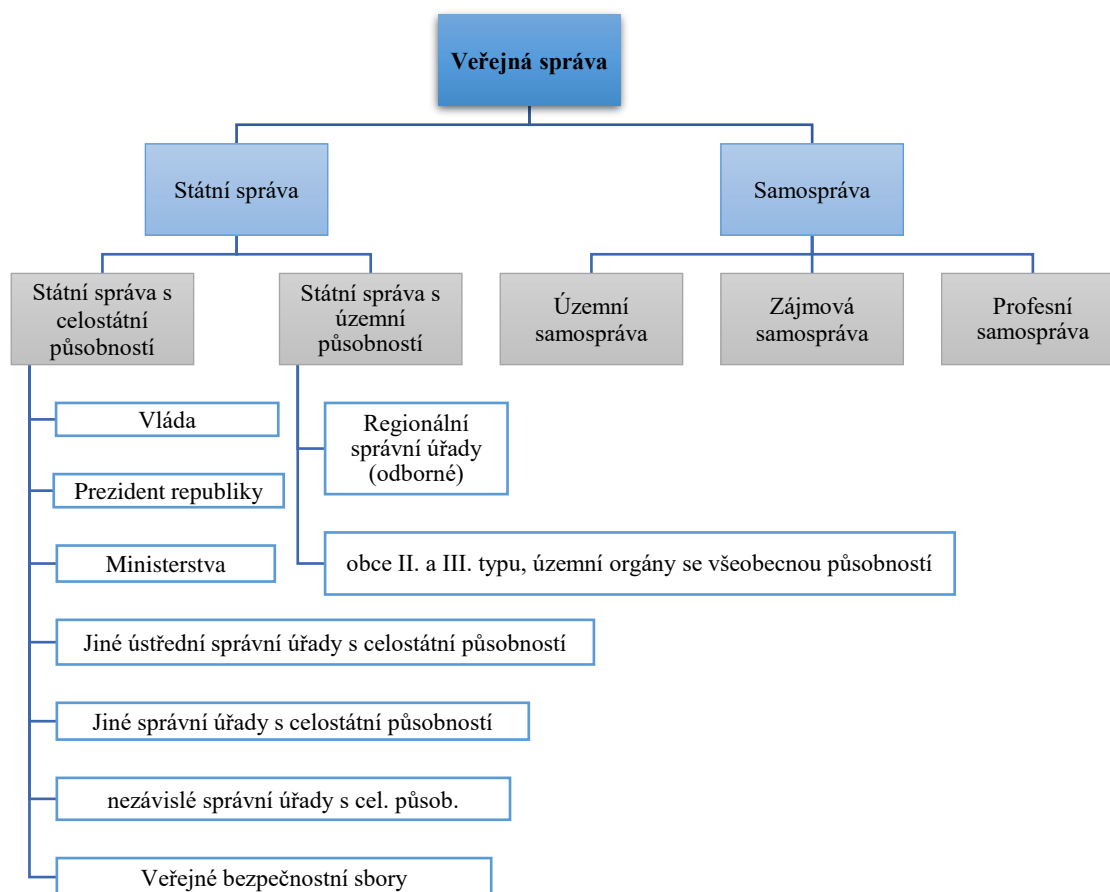
Na veřejnou správu lze z hlediska základní charakteristiky nahlížet dvěma způsoby, dle určitého druhu funkce anebo orgánu, který veřejnou správu provozuje.

Funkční nebo také materiální pojetí chápe veřejnou správu jako souhrn veškerých materiálních činností týkajících se vládnutí na místní i celostátní úrovni a je spojeno s poskytováním veřejných služeb občanům. Organizační jinak také formální pojetí veřejné správy lze chápat jako činnosti organizačních jednotek státu či jiného subjektu veřejné moci, kromě státních orgánů vykonávajících legislativu, justici a vládu. Jedná se o správní úřady (přímého nositele VS), dále úřední osoby a také zařízení, kde postavení veřejné správy je nepřímé. Klíčovým kritériem pro rozlišení je hledisko organizační (formální).

Druh činnosti tedy není určujícím faktorem, tím je orgán dané činnosti vykonávající s jeho elementárními atributy, pravomocí a působností. (Ministerstvo vnitra ČR, 2021).

Z níže uvedeného schématu je patrné, že veřejná správa se dělí na dva podsystémy – státní správu a samosprávu (Břeň, 2021, s.25).

Schéma 1: Struktura veřejné správy v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování (Ministerstvo vnitra ČR, 2021)

Do roku 1990 v období totality veřejná správa zahrnovala pouze státní správu, kdy existovala soustava národních výborů, které byly současně orgány územní státní moci, ale rovněž i státní správy. Státní správu v té době šlo ztotožňovat se správou veřejnou, jiná, než státní správa neexistovala. K znovuoobnovení samosprávy v ČR došlo v roce 1990 a to na obecní úrovni a v roce 2000 i na úrovni krajské. Veřejná správa tak nabývá jiných kvalit, protože se na správě veřejných věcí podílí kromě státu i subjekty nestátní, a to zvláště územní samosprávné celky.

Prvním, hlavním, nejdůležitějším a nejrozsáhlejším zmíněným podsystémem je státní správa, tu lze považovat za základní prvek každé veřejné správy, bez její existence není

možné, aby stát fungoval (Břeň, 2021, s. 25). Z toho ale nevyplývá, že by státní správa dominovala vůči druhému subsystému, jímž je samospráva. Má ale možnost stanovit její šíři zákonem (Wokoun a kol., 2011, s. 363). Jak lze rovněž vyčíst ze schématu č. 1, státní správa se dle studijního textu Ministerstva vnitra ČR (2021) dále člení na:

- **státní správu s celostátní působností, kam spadá:**
 - ústřední státní správa (*vláda, prezident republiky, ministerstva, jiné ústřední správní úřady s celostátní působností (řízené vládou)*) – Český statistický úřad, Český úřad zeměměřičský a katastrální, Český báňský úřad plus 14 dalších úřadů, *jiné správní úřady s celostátní působností (řízené ministerstvy)* Česká obchodní a potravinářská inspekce, Česká správa sociálního zabezpečení atd.,
 - nezávislé správní úřady s celostátní působností (Státní pozemkový úřad a veřejnoprávní instituce, kam spadá např. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání) (Ministerstvo vnitra ČR, 2021),
 - státní správa vykonávaná veřejnými bezpečnostními sbory (Armáda ČR, Hasičský záchranný sbor, Policie ČR a další),
- **a státní správu s územní působností, kterou zahrnují:**
 - obce II. a III. typu, územní orgány se všeobecnou působností,
 - regionální správní úřady (odborné): orgány podřízené některým ústředním správním úřadům např. katastrální úřady, finanční úřady nebo hygienické stanice (Břeň, 2021, s. 25).

J. Břeň (2021, s. 26) například uvádí odlišné dělení státní správy, a to na přímou (správní úřady) a na nepřímou státní správu, kterou představují orgány územních samosprávných celků. Územní samosprávný celek v tomto případě vykonává tzv. samostatnou působnost, ovšem jen v jistém rozsahu, stanoveném zákonem, vykonává i nepřímou státní správu (přenesenou působnost).

Druhým podsystémem veřejné správy je samospráva, někdy nazývaná také veřejná samospráva. Samostatnost samosprávy představuje její stanovenou nezávislost na státu, především ve významu nepodrobení se orgánům státní správy. Samosprávu lze považovat za výsledek decentralizace, kdy ústřední orgány nemají možnost vstupovat do činnosti orgánů, udělovat jim pokyny či jim něco přikazovat.

Samospráva je vytvořena a působí na bázi vymezeného právního rámce a do její činnosti

může stát zasahovat jen v tom případě, vyžaduje-li to ochrana zákona, a to pouze způsobem, který je stanoven zákonem (Ochrana, Půček, Špaček, 2015, s. 32). Tento subsystém lze dále rozčlenit na:

- územní samosprávu, která zahrnuje územní samosprávné celky (obce a kraje), ty budou podrobněji rozebrány v následující kapitole 3.2,
- zájmovou samosprávu,
- profesní samosprávu (Peková, Pilný, Jetmar. 2008, s. 94).

Územní samospráva má za úkol plnit tyto funkce:

1. **samostatnou funkci** (samostatnou působnost), která se provádí pomocí řady ekonomických, politických, avšak i kulturních vztahů. Tyto funkce jsou postaveny na zákonem vymezené odpovědnosti, ale i rozhodovací autonomii,
2. **přenesenou funkci**, jedná se o výkon státní správy, který je svěřen územním samosprávám státem (Peková, 2011, s. 22).

Podstatou profesní samosprávy je v první řadě společný zájem skupiny. Tato samospráva, která je reprezentována komorami profesního rázu; např. Komora daňových poradců, Česká advokátní komora, Česká lékařská komora, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Členství lze dosáhnout za určitých podmínek např. dosažené vzdělání, složení odborné/autorizační zkoušky.

Do zájmové samosprávy spadá například Vědecká rada, Akademický senát, Hospodářská komora ČR či Agrární komora ČR. (Ministerstvo vnitra ČR, 2021)

3.2 Územní uspořádání České republiky

V České republice je zaveden systém dvoustupňové územní samosprávy. Územní samospráva se dle Ústavy ČR člení na základní a vyšší územní samosprávné celky. Územní samospráva je v souladu s Ústavou reprezentována **obcemi** – základními územními samosprávnými celky (ZÚSC) a **kraji** – vyššími územními samosprávnými celky (VÚSC). Zároveň Ústava uvádí i základní znaky jednotlivých územních samosprávních celků ČR, patří mezi ně území, občané žijící na daném území a rovněž právo na spravování svých vlastních záležitostí (Břeň, 2021, s. 27).

U územního uspořádání ČR nelze rozlišovat, který celek je nadřazen či podřízen. Nejedná se o hierarchickou strukturu, jelikož jednotlivé územní samosprávné celky mají své nezávislé kompetence, do kterých nemohou jiné územní samosprávné celky zasahovat

(Brůna a kol., 2005, s. 25). Naopak z jistého pohledu Ústava ČR „preferuje“ místní samosprávu tím způsobem, že zastupitelstvo obce má možnost rozhodovat ve věcech samosprávy, jestliže nejsou svěřeny zákonem zastupitelstvu kraje. V rámci územní samosprávy má speciální postavení Praha, ta je jak obcí, ale také krajem a dle Ústavy ČR rovněž i hlavním městem České republiky (Břeň, 2021, s. 27).

3.2.1 Klasifikace NUTS a regiony soudržnosti

Kromě krajů a obcí je důležité ještě zmínit územně správní uspořádání dle klasifikace NUTS tzv. nomenklatury územních statistických jednotek, jež byla zavedena v Evropské unii (EU). Využívají se pro statistické účely, zpracování analýz, ale také pro potřeby regionální politiky či regionalizační činnosti. NUTS regiony lze rozčlenit na tři hlavní jednotky NUTS 1–3. Později k těmto hlavním jednotkám přibyly ještě další dvě doplňkové – místní administrativní jednotky LAU 1 a LAU 2. Jednotky LAU jsou základním pilířem NUTS a patří do nich města, obce atd. Aby bylo reálné dosáhnout srovnatelnosti statistických celků různých zemí EU, vytvořilo se vymezení jednotlivých jednotek NUTS dle počtu obyvatel. Prahové hodnoty klasifikace NUTS lze vidět v tabulce č. 1 zároveň s uvedeným příkladem jednotek NUTS v ČR (Brůna a kol., 2005, s. 26; Žižka a kol., 2013, s. 35-36).

Tabulka 1: Statistické jednotky NUTS a LAU v České republice

Jednotka NUTS	Velikostní vymezení	Příklad – Česká republika
NUTS 1	3 – 7 milionů obyvatel	Česká republika (1)
NUTS 2	0,8 – 3 miliony obyvatel	Regiony soudržnosti (8)
NUTS 3	150 – 800 tisíc obyvatel	Kraje (14)
LAU 1		Bývalé okresy (76 + 15 pražských obvodů)
LAU 2	Obce	Obce (6258)

Zdroj: Evropský parlament, 2020; Dotace EU, 2021

V regionální ročence Eurostatu (2020, s. 11) viz příloha 8.1 lze pozorovat, že aktuálně 27 zemí EU se skládá dohromady z 92 jednotek NUTS 1, 240 jednotek NUTS 2 a z 1 169 statistických jednotek NUTS 3. Největší podíl na celkovém počtu mají země Německo, Francie, Španělsko nebo Polsko. Naopak nejmenší podíl má Kypr, Estonsko, Lucembursko či Litva.

Regiony soudržnosti

Kvůli efektivnímu získávání prostředků z evropských fondů byly na území ČR zřízeny regiony soudržnosti, které se skládají z jednoho či více krajů. Evropská politika soudržnosti se v první řadě zaměřuje na územní celky, jejichž počet obyvatel je mezi 800 tisíci a 3 miliony (NUTS 2). Poněvadž kraje České republiky většinou takového počtu obyvatel nedosahují, vznikly právě zmíněné regiony soudržnosti, které jsou vedené regionálními radami. Mezi uvedené regiony soudržnosti patří: Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Střední Morava a Moravskoslezsko (Dotace EU, 2021).

3.2.2 Vyšší územní samosprávné celky (kraje)

Zákon o krajích č. 129/2000 Sb. definuje kraj jako „územní společenství občanů, které má právo na samosprávu. Je také veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající“ (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 83).

3.2.2.1 Členění

Kraje tvoří dle čl. 99 Ústavy ČR vyšší územní samosprávné celky. K jejich ustanovení došlo ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření VÚSC a dále změnou ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., a také Ústavy České republiky, ve znění ústavního zákona č. 176/2001 Sb. Prostřednictvím tohoto ustanovení vzniklo čtrnáct VÚSC, a to hlavní město Praha a třináct krajů. Jejich území byla vytyčena územími okresů a Prahy, podle situace ke dni účinnosti zákona tj. 1. 1. 2000 (Kadeřábková, Peková, 2012, s. 27).

Přehled všech 14 krajů včetně hlavního města Prahy je uveden v tabulce č. 2. U jednotlivých krajů v tabulce lze vyčíst počet obcí a obyvatel daného kraje, dále rozlohu a míru nezaměstnanosti. Nejvyšší počet obcí, obyvatel a největší rozlohu má kraj Středočeský a nejvyšší míru nezaměstnanosti má Karlovarský kraj.

Tabulka 2: Kraje ČR

Kraje ČR	Počet obcí	Počet obyvatel	Plocha území (ha)	Míra nezaměstnanosti (v %)
Hlavní město Praha	1	1 337 074	49 621	3,0
Jihočeský kraj	624	642 953	1 005 800	2,3
Jihomoravský kraj	673	1 194 931	718 783	2,9
Karlovarský kraj	134	292 094	331 034	8,4
Kraj Vysočina	704	508 422	679 573	2,6
Královéhradecký kraj	448	549 413	475 909	2,9
Liberecký kraj	215	441 823	316 341	2,7
Moravskoslezský kraj	300	1 190 516	543 053	4,2
Olomoucký kraj	402	629 417	527 154	3,4
Pardubický kraj	451	521 849	451 922	2,2
Plzeňský kraj	501	590 411	764 891	3,9
Středočeský kraj	1 144	1 400 879	1 092 850	3,4
Ústecký kraj	354	815 209	533 866	4,6
Zlínský kraj	307	579 489	396 304	1,5
Celkem za kraje ČR	6 258	10 694 480	7 887 101	3,4

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

Pro lepší představu o rozložení jednotlivých krajů na území České republiky je níže na obrázku č. 1 uvedena mapa ČR s rozčleněním na jednotlivé VÚSC. Kraj Praha jediný není slovně popsán. Za sídlo kraje se považuje krajské město, které obvykle bývá kulturním, ekonomickým a nejrozsáhlejším centrem regionu (Ministerstvo vnitra ČR, 2021, s. 50).

Obrázek 1: Mapa ČR – kraje

Zdroj: České výrobky a zboží, 2021

3.2.2.2 Orgány

Zákon o krajích (krajském zřízení) uvádí jako orgány kraje – zastupitelstvo kraje, radu kraje, hejtmana kraje, krajský úřad a také zvláštní orgán zřízený dle zákona (Zákon č. 129/2000 Sb.).

Krajská zastupitelstva spravují záležitosti daného kraje samostatně, přesto mohou státní orgány v jistých případech zasahovat do samostatné působnosti kraje, avšak jen v tom případě, vyžaduje-li to ochrana zákona (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 83). Zastupitelstvo je orgánem kolegiálním voleným v přímých, rovných a všeobecných volbách. Počet členů zastupitelstva se stanovuje na 45–65, což se odvíjí podle počtu obyvatel jednotlivých krajů. Do 600 000 obyvatel má zastupitelstvo 45 členů, nad 600 000 do 900 000 obyvatel jde o 55 členů a nad 900 000 obyvatel má krajské zastupitelstvo 65 členů. Tento orgán kraje rozhoduje výhradně v záležitostech, které spadají do samostatné působnosti, v oblasti působnosti přenesené rozhoduje pouze v případech, jestliže tak stanoví zákon. Zákon č. 129/2000 Sb. § 35 odst. 2 a § 36 také vymezuje oblast problémů/bodů, které má vyhrazeno zastupitelstvo kraje. Jedná se například o:

- volbu hejtmana, včetně jeho zástupce a další členy rady,
- vydávat obecně závazné vyhlášky kraje,
- činit nejdůležitější majetkové úkony týkající se kraje,
- schvalovat závěrečný účet a rozpočet kraje,
- zřizovat a případně rušit výbory zastupitelstva,
- právo zákonodárné iniciativy,
- právo Ústavnímu soudu předkládat návrhy na zrušení právních předpisů,
- vyhlašovat krajská referenda a
- rozhodovat o spolupráci s jinými kraji a o mezinárodní spolupráci atd.

Zastupitelstvo se schází na svá zasedání podle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva kraje mají povahu zásadně veřejnou. K rozhodnutí, přijetí usnesení nebo k volbě, je ze zákona nutná nadpoloviční většina souhlasů všech členů.

Osoba, která reprezentuje kraj navenek, je hejtman. Dále lze zmínit i náměstka hejtmana, který zastupuje hejtmana v době jeho nepřítomnosti, a zároveň jsou oba zodpovědní za výkon své funkce v zastupitelstvu.

Výkonným orgánem kraje je v rámci samostatné působnosti rada, tu tvoří hejtman, náměstek hejtmána a následně další členové z řad zastupitelstva (Wokoun a kol. 2011, s. 357-358; Brůna, 2005, s. 29). J. Čmejrek (2016, s. 88) uvádí, že „počet členů rady činí v kraji s počtem obyvatel do 600 000 obyvatel 9 členů, v kraji s počtem obyvatel nad 600 000 11 členů. Je-li hejtman nebo náměstek hejtmána odvolán z funkce nebo na tuto funkci rezignoval, přestává být i členem rady“.

Neméně důležitým orgánem kraje je krajský úřad, ten má za úkol plnit povinnosti zadané zastupitelstvem nebo radou v samostatné působnosti a vypomáhá výborům v jejich činnosti. Jinak vykonává převážně působnost přenesenou. Krajský úřad tvoří ředitel a dále také zaměstnanci kraje, úřad se člení na odbory a oddělení (Zákon 129/200 Sb.).

3.2.2.3 Působnost

Jak již bylo uvedeno v kapitole (3.1.1 – Členění veřejné správy), kraje mají funkci samostatné a přenesené působnosti. Samostatnou působnost krajů tvoří záležitosti, které přísluší krajům jako veřejným územním samosprávným korporacím. Samostatná působnost krajů zahrnuje např. tyto činnosti:

- kontrola a zřizování právnických osob (středních a vyšších odborných škol, nemocnic, regionálních muzeí, domů pro seniory, azylových domů atd.),
- „zákonodárná iniciativa,
- schvalování územně plánovací dokumentace pro území kraje,
- stanovení rozsahu základní dopravní obslužnosti v rámci kraje,
- schvalování, realizace a kontrola koncepce rozvoje cestovního ruchu,
- schvalování koncepce podpory státní památkové péče v kraji,
- zajišťování regionálního školství a jeho dlouhodobý rozvoj,
- správa dopravních komunikací II. a III. třídy“ (Ministerstvo vnitra ČR, 2021, s. 52).

V rámci přenesené působnosti byly na kraje delegovány některé činnosti státní správy. Působnost samosprávných krajů je při výkonu přenesené působnosti omezena správním obvodem kraje VÚSC, to znamená, že neexistují různé druhy krajů pro výkon přenesené působnosti jako u ZÚSC. Přenesená působnost kraje obsahuje např. kontrolu výkonu státní správy obcemi a kvality hospodaření obce, ochranu životního prostředí, zprostředkování pěstounské péče a osvojení, zpracování a vedení evidence odpadů, povolování speciálního užívání silnic II. a III. třídy, rozhodování na úseku myslivosti a rybářství, či provádění metodické pomoci obcím (Brůna, 2005, s. 30).

3.2.2.4 Financování

Finanční hospodaření krajů v ČR se dle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů řídí jejich ročním rozpočtem a výhledem střednědobého rozpočtu. Všechny územní samosprávné celky vedou účetnictví podle zvláštního zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočet zahrnuje příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace kraje, pokud není uvedeno jinak, patří do rozpočtu i tvorba a použití peněžních fondů. Mimo rozpočet se provádí peněžní operace zabývající se cizími prostředky, sdruženými prostředky a také podnikatelskou činností ÚSC. Ta se následně promítne do rozpočtu kraje a je prvkem závěrečného účtu ÚSC (Zákon č. 250/2000 Sb.).

Příjmy rozpočtu kraje zahrnují příjmy daňové (viz schéma č. 2 – rozpočtové určení daní u krajů ČR), dále příjmy nedaňové, kapitálové a v neposlední řadě přijaté transfery (Monitor, 2021). Příjmy krajského rozpočtu tvoří např. příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z hospodářské činnosti organizace, přijaté peněžité dary a příspěvky, dotace ze státního rozpočtu a výnosy daní nebo podílů na nich (Zákon č. 250/2000 Sb.). Výše daňových příjmů rok od roku postupně narůstá. V současné době náleží jednotlivým krajům 9,78 % z celostátního hrubého výnosu ze všech sdílených daní a 100 % u svěřené daně z příjmů právnických osob (DPPO) – placené kraji, bez DPPO vybírané srážkou dle zvláštní sazby (Zákon č. 243/2000 Sb.).

Schéma 2: Rozpočtové určení daní u krajů ČR od 1. 1. 2021

Zdroj: Finanční správa, 2021; vlastní zpracování

V roce 2020 bylo rozpočtové určení daní u krajů ČR stejné až na výši procenta u daně z přidané hodnoty a u daní z příjmů právnických a fyzických osob. Nebylo tam aktuálních 9,78 % ale 8,92 %.

Největší podíl na celkových příjmech kraje (v roce 2020) zhruba 59,5 % zaujímají přijaté transfery, 37,2 % pak daňové příjmy, 3,2 % nedaňové příjmy a nejmenší příjmy v rámci krajského rozpočtu zaujímají kapitálové příjmy s 0,1 %. Toto rozložení příjmů lze pozorovat i v níže uvedené tabulky č. 3, která nabízí přehled příjmů v jednotlivých krajích ČR.

Tabulka 3: Příjmy krajských rozpočtů v období 01. 01. 2020 – 31. 12. 2020

Období: 01.01.2020 - 31.12.2020	Příjmy veřejného rozpočtu (tis. Kč)			
	Krajské rozpočty			
	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Přijaté transfery
Hlavní město Praha	62 991 552	5 054 372	61 462	28 833 829
Jihočeský kraj	6 263 808	500 182	6 217	12 993 783
Jihomoravský kraj	6 959 436	603 019	62 474	23 557 580
Karlovarský kraj	2 760 965	322 371	11 542	5 712 545
Kraj Vysočina	5 360 272	366 505	3 832	11 341 182
Královéhradecký kraj	4 722 390	417 626	5 279	11 575 162
Liberecký kraj	3 419 150	186 700	3 124	8 715 319
Moravskoslezský kraj	7 028 055	618 729	31 750	22 521 791
Olomoucký kraj	4 929 544	624 667	24 823	13 149 644
Pardubický kraj	4 117 061	188 434	6 072	10 741 913
Plzeňský kraj	5 275 209	763 416	25 864	10 962 277
Středočeský kraj	10 076 681	701 814	3 076	26 444 891
Ústecký kraj	6 039 479	740 355	31 335	15 916 568
Zlínský kraj	3 867 451	367 711	16 539	11 249 664
Celkem jednotlivé příjmy krajů	133 811 054	11 455 900	293 389	213 716 149
Celkové příjmy krajů				359 276 491

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

Výdaje krajských rozpočtů jsou členěny na běžné a kapitálové. Z rozpočtu kraje se zejména hradí:

- výdaje na činnost orgánů kraje v samostatné působnosti,
- výdaje spojené s výkonem státní správy,
- závazky plynoucí pro kraj z uzavřených smluvních vztahů,
- dotace do obecních rozpočtů v kraji a

- úhrada úroků z půjček a úvěrů (Zákon č. 250/2000 Sb.).

3.2.3 Základní územní samosprávné celky (obce)

Základním územním samosprávným článkem státu je obec, její postavení ve veřejné správě nabývá stále většího významu. To vyplývá z dlouhodobě probíhající decentralizace pravomocí a odpovědnosti za zajišťování stále většího množství druhů veřejných statků pro občany z úrovně státu na úroveň územní samosprávy (Wokoun a kol., 2011, s. 119). Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení), ve znění pozdějších předpisů, definuje obec (základní územní samosprávný celek) jako společenství občanů, tvořící územní celek, jenž je vytyčen územní hranicí obce. Obce disponují svým vlastním majetkem, s kterým hospodaří. Ze zákona je obci přiznán status veřejnoprávní korporace, právnické osoby, díky kterému může obec vystupovat v právních vztazích pod svým jménem a s odpovědností vyplývající z těchto vztahů. Obec má za úkol pečovat o všeobecný rozvoj vlastního území a rovněž o potřeby místních občanů dané obce, v rámci plnění těchto úkolů chrání i veřejný zájem (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Zakotvení práva na místní samosprávu lze najít i v Evropské chartě místní samosprávy, což je jeden z nejvýznamnějších dokumentů Rady Evropy v oblasti místní demokracie. Charta vstoupila v platnost dne 1. 9. 1988 ve Štrasburku, v ČR dne 1. 9. 1999. Prostřednictvím této mezinárodní úmluvy se Evropská unie snaží sjednotit místní samosprávy států a vytvořit tak jistý evropský standard pro ochranu a zajištění práv místních samospráv. Charta místní samosprávy definuje určité principy/pravidla, na kterých mají být místní samosprávy postaveny, a státy, které tuto chartu přijaly, se jí zavázaly podporovat a dodržovat (Epravo, 2001).

Dle zákona o obcích jsou určeny dvě funkce obcí: zaprvé vlastní samosprávná funkce (samostatná působnost) a zadruhé přenesená funkce tzv. přenesená působnost. V samostatné působnosti spravuje obec své záležitosti zcela samostatně, krajské a státní orgány mohou zasahovat do samostatné působnosti obce pouze tehdy, vyžaduje-li to ochrana zákona a pouze způsobem, který je zákonem stanoven. Rozmezí samostatné působnosti lze omezit jen zákonem. Obec má možnost v samostatné působnosti ukládat povinnosti obecně závaznou vyhláškou (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 64). „*Zatímco samostatná působnost představuje decentralizaci veřejné správy (tj. její trvalé přenesení na jiný subjekt než stát), jde u přenesené působnosti o výraz dekoncentrace (stát vykonává správu nepřímými subjekty než orgány státní správy).*“ (Wokoun a kol., 2011, s. 335) V přenesené působnosti

se jedná o výkon státní správy, který je svěřen obcím zákonem. Na základě zákona může obec v rámci přenesené funkce vydávat nařízení obce (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 64).

3.2.3.1 Členění

Česká republika je charakteristická rozdrobeností obcí. Před rokem 1990 existovaly tzv. střediskové obce, které se následně v mnoha případech rozdělily. Proto ke konci roku 1989 bylo evidováno v ČR 3 527 obcí a k 1.1.2001 již 6 258, kdy převažují obce s velmi malým počtem obyvatel (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 121). Počet obcí se v čase příliš nemění, aktuálně k 1. 1. 2021 Český statistický úřad eviduje opět 6 258 obcí, viz tabulka č. 4 na další straně. V této tabulce lze pozorovat strukturu obcí v ČR dle statusu obce (Český statistický úřad, 2021).

Status obce

Zákon o obcích stanovuje, že obec, která má minimálně 3 000 obyvatel, je městem, jestliže tak stanoví na návrh obce předseda Poslanecké sněmovny ČR následně po vyjádření vlády. Struktura obecního zřízení byla rozšířena v roce 2006 o kategorii „městys“ a dále také rehabilitací historických měst a městysů. Obce se mohou stát městem/městysem, pokud toto označení užívaly přede dnem 17. května 1954 a požádají-li o to předsedu Poslanecké sněmovny. Speciální kategorií měst představují města statutární, která mají možnost členit své území na městské obvody nebo části s vlastními samosprávnými orgány. Mezi statutární města dle zákona o obcích patří: Brno, České Budějovice, Děčín, Frýdek-Místek, Havířov, Hradec Králové, Chomutov, Jablonec nad Nisou, Jihlava, Karlovy Vary, Karviná, Kladno, Liberec, Mladá Boleslav, Most, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Prostějov, Přerov, Teplice, Trinec, Ústí nad Labem a Zlín (Zákon č. 128/2000 Sb.). V neposlední řadě je nutné uvést i status hlavního města – Prahy.

Zvláštním statutem je vojenský újezd. U vojenského újezdu se jedná o část území státu, která je určena k zajišťování výcviku ozbrojených sil a k obraně státu. Újezd i tak tvoří územně správní jednotku. Mezi současné újezdy patří: Březina, Boletice, Hradiště a Libavá (Ministerstvo obrany ČR, 2018).

Největší zastoupení obcí/měst/městysů je v kraji Středočeském. V poměru k celkovému počtu obcí v ČR má Středočeský kraj 18,6 % obcí, u měst jde o 14,1 % a u městysů o 21,9 %. Jedině u statutárních měst má prvenství Moravskoslezský kraj s 23,1 % statutárních měst z jejich celkového počtu v ČR.

Tabulka 4: Počet obcí v krajích ČR dle statusu k 01. 01. 2021

Status obce/Kraj	Hlavní město	Město	Obec	Statutární město	Městys	Vojenský újezd	Celkový součet
Hlavní město Praha	1	-	-	-	-	-	1
Jihočeský kraj	-	55	544	1	23	1	624
Jihomoravský kraj	-	49	583	1	39	1	673
Karlovarský kraj	-	37	94	1	1	1	134
Kraj Vysočina	-	34	626	1	43	-	704
Královéhradecký kraj	-	47	388	1	12	-	448
Liberecký kraj	-	37	172	2	4	-	215
Moravskoslezský kraj	-	36	254	6	4	-	300
Olomoucký kraj	-	28	358	3	12	1	402
Pardubický kraj	-	37	402	1	11	-	451
Plzeňský kraj	-	56	432	1	12	-	501
Středočeský kraj	-	82	1 010	2	50	-	1 144
Ústecký kraj	-	54	284	5	11	-	354
Zlínský kraj	-	29	271	1	6	-	307
Celkový součet	1	581	5 418	26	228	4	6 258

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

Struktura obcí v ČR i s jejich velikostí se rozchází s centralizačními tendencemi Evropské unie, které jsou dány hlavně ekonomickými důvody. Velký počet malých obcí je neefektivní a složitěji se zajišťuje jejich samostatná působnost např. v oblasti zajišťování místních veřejných statků, v důsledku malého objemu finančních prostředků v rozpočtech obcí. Slučování obcí však není v ČR populárním řešením, schůdnějším řešením se jeví sdružování obcí v rámci společného zabezpečování některých druhů regionálních veřejných statků (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 121-122).

3.2.3.2 Orgány

Zákon o obcích uvádí jako orgány obce – zastupitelstvo obce, radu obce, starostu a obecní úřad. Zastupitelstvo lze definovat stejně, jako zastupitelstva krajská tzn., že je orgánem kolegiálním voleným v přímých, rovných a všeobecných volbách na čtyři roky (Wokoun a kol., 2011, s. 347). Skládá se z členů zastupitelstva obce, jejichž počet se odvíjí od počtu obyvatel obce. Počet členů se stanoví tak, aby mělo zastupitelstvo v obci, městyse, městě, městském obvodu nebo městské části 5–55 členů. Určení počtu členů zastupitelstva dle jednotlivých intervalů je uvedeno v tabulce č. 5 (Ochrana, Půček, Špaček, 2015, s. 195).

Tabulka 5: Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
do 500 obyvatel	05 až 15
nad 500 do 3 000 obyvatel	07 až 15
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45
nad 150 000 obyvatel	35 až 55

Zdroj: Vlastní zpracování (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Zastupitelstva obcí se schází, stejně jako ta krajská, na zasedání podle potřeby, nejméně však jednou za 3 měsíce. Zasedání zastupitelstva obce mají povahu zásadně veřejnou. K rozhodnutí, přijetí usnesení či k volbě, je ze zákona nutná nadpoloviční většina souhlasů všech členů zastupitelstva (Wokoun a kol., 2011, s. 27).

Zastupitelstvo ze svých členů volí starostu obce, který má za úkol zastupovat obec navenek a zároveň je odpovědný zastupitelstvu za výkon své funkce. Dále zastupitelstvo volí i místostarostu, jenž zastupuje starostu během doby jeho nepřítomnosti. Výkonným orgánem obce je, jako u orgánů kraje, rada obce, tu tvoří starosta a členové zvolení z řad zastupitelstva obce (Brůna a kol., 2005, s. 27). Počet členů rady činí minimálně 5 a maximálně 11 členů, přičemž nesmí přesáhnout 1/3 počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v obcích, kde počet členů zastupitelstva obce je nižší než 15 členů (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 72). Obecní úřad dále tvoří místostarosta či místostarostové, zaměstnanci obecního úřadu a tajemník, pokud funkce tajemníka není v obci zřízena, vykonává tuto funkci starosta.

Obecní úřad má za úkol plnit úkoly, které mu byly uloženy zastupitelstvem nebo radou obce v samostatné působnosti obce a dále vykonává i působnost přenesenou. Zastupitelstvo má možnost zřídit kontrolní a iniciativní výbory, avšak všechny obce v ČR musí mít zřízen kontrolní a finanční výbor. Rada obce má právo zřídit kontrolní a iniciativní komise (Brůna a kol., 2005, s. 27).

3.2.3.3 Působnost

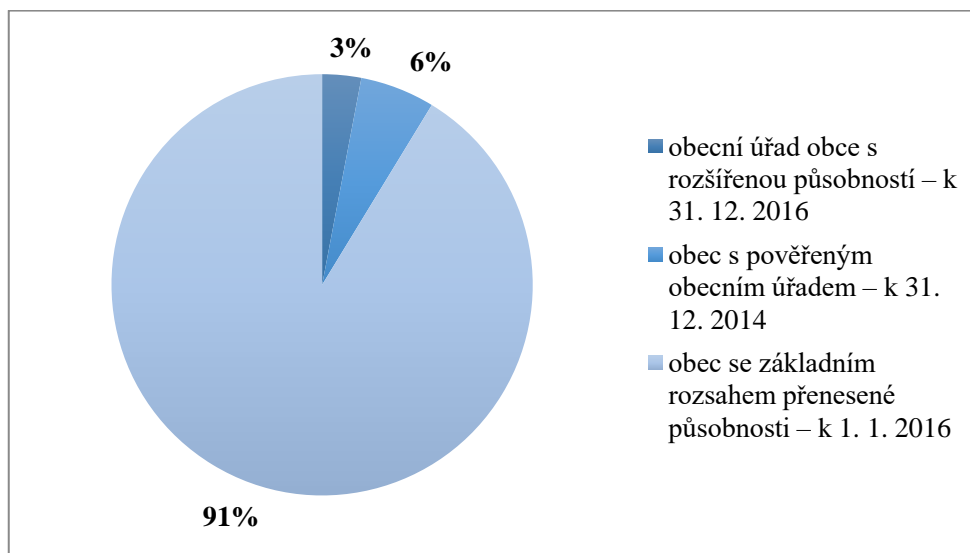
Jak tomu bylo u krajů, i obce řídí své záležitosti samostatně tj. v samostatné působnosti, v případech stanovených zákonem provádějí obecní orgány taktéž státní správu, v takovém

případě lze hovořit o výkonu přenesené působnosti. Dle rozsahu přenesené působnosti rozeznáváme tyto kategorie obcí:

- obce se základním rozsahem přenesené působnosti (obec I. stupně) – 6 258 obcí,
- obce s pověřeným obecním úřadem (obec II. stupně) – 393 obcí a
- obce s rozšířenou působností (obec III. stupně) – 205 obcí, které dle zákona ve svém správním obvodu zajišťují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím (Informační web územního plánování, 2020).

Na níže uvedeném grafu č. 1 je uvedeno členění obcí dle výkonu státní správy v procentním vyjádření.

Graf 1: Členění obcí podle rozsahu výkonu státní správy (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování (Informační web územního plánování, 2020)

Podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb. pověřené obecní úřady kromě přenesené působnosti základního rozsahu, což obnáší např. evidenci obyvatel, „*vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Pověřenému obecnímu úřadu jsou podřízeny mimo jiné odbor matriční a stavební úřad*“ (Informační web územního plánování, 2020).

Obecní úřad obce s rozšířenou působností dle § 64 zákona č. 128/2000 Sb., vedle přenesené působnosti základního rozsahu a vedle přenesené působnosti pověřených obecních úřadů, „*vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem*“ (Informační web územního plánování,

2020). Obecní úřady s rozšířenou působností mají na starost např. vydávání osobních a cestovních dokladů, živnostenského oprávnění, řidičských průkazů apod. (Informační web územního plánování, 2020).

Obec v rámci samostatné působnosti na svém území pečuje v harmonii s místními zvyklostmi a předpoklady o tvorbu podmínek vzhledem k rozvoji sociální péče a potřebám svých občanů. Jedná se hlavně o potřeby bydlení, dopravy a spojů, ochrany a rozvoje zdraví, výchovy a vzdělávání, potřeby informací, kulturního rozvoje a také ochrany veřejného pořádku. Samostatná působnost obce zahrnuje zejména záležitosti uvedené v § 84, 85 a 102 zákona č. 128/2000 Sb. s výjimkou vydávání nařízení obce, jedná se o výčet činností/pravomocí zastupitelstva obce a rady obce (Zákon č. 128/2000 Sb.). Zastupitelstvo má na starost zvláště tyto záležitosti:

- schvalování rozpočtu,
- schvalování programu rozvoje obce,
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce,
- poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč,
- zřizování obecní policie,
- rozhodování o nabytí a převodu nemovitostí,
- zřizování a rušení příspěvkových organizací,
- vyhlašování místního referenda,
- schvalování dohody o sloučení obce a změně hranic obce,
- vydání komunálních dluhopisů atd. (Wokoun a kol., 2011, s. 348-349).

Mezi hlavní povinnosti rady obce patří:

- vydávat nařízení obce
- chystat návrhy pro jednání zastupitelstva obce,
- zajišťovat plnění usnesení zastupitelstva,
- projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené zastupitelstvem
- zabezpečovat hospodaření obecního úřadu a kontrolovat plnění jeho úkolů,
- zřizovat odbory, komise
- přezkoumávat opatření obecního úřadu v samostatné působnosti atd. (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 72-73).

3.3 Financování obcí

Stát a zároveň každá úroveň a část, tj. subjekt územní samosprávy, kam v ČR spadají obce a kraje, hospodaří na základě svého rozpočtu.

3.3.1 Soustava veřejných rozpočtů a postavení místních samospráv

Množství veřejných rozpočtů a případně i dalších mimorozpočtových, zpravidla účelových, fondů je závislé na komplikovanosti vnitřního státoprávního uspořádání státu. Každá veřejnoprávní nezisková organizace v rámci veřejného sektoru hospodaří podle vlastního rozpočtu a pomocí různých finančních vztahů je propojena s rozpočtem zřizovatele. Všechny zmíněné rozpočty a mimorozpočtové fondy tvoří rozpočtovou soustavu (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 196).

Níže bude podrobněji rozebrána soustava peněžních fondů, kterým se někdy také říká články rozpočtové soustavy. Mezi tyto články patří zaprvé soustava veřejných rozpočtů, což zahrnuje rozpočet státní a dále decentralizované rozpočty krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí. Tyto rozpočty se musí na základě zákonných předpisů vytvářet a používat. Nejvýznamnější postavení v soustavě rozpočtů má státní rozpočet. Ten sám osobě má povahu i zákona. Druhým článkem je soustava mimorozpočtových fondů¹, většinou účelových, které se využívají jak na centrální, tak na decentralizované úrovni územní samosprávy. Posledním třetím článkem rozpočtové soustavy jsou rozpočty veřejnoprávních či vládních neziskových organizací, v ČR se jedná například o příspěvkové organizace zřizované územní samosprávou nebo státem.

Státní rozpočet a mimorozpočtové fondy na úrovni státu tvoří finanční systém státu, v rámci územní samosprávy tvoří rozpočet a potenciální mimorozpočtové fondy tzv. finanční systém příslušného článku tedy subjektu územní samosprávy – obce či kraje. Tvoření, rozdělování a používání těchto peněžních fondů závisí na těchto principech:

- nenávratnosti,
- neekvivalence a

¹Do soustavy mimorozpočtových fondů, které jsou zřízeny dle zákona, patří státní fondy (zpravidla účelové), fond zdravotního pojištění, fond sociálního zabezpečení, svěřenecké fondy a účelové i neúčelové mimorozpočtové fondy obcí či krajů (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 202).

- nedobrovolnosti (Peková, 2011, s. 215; Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 196).

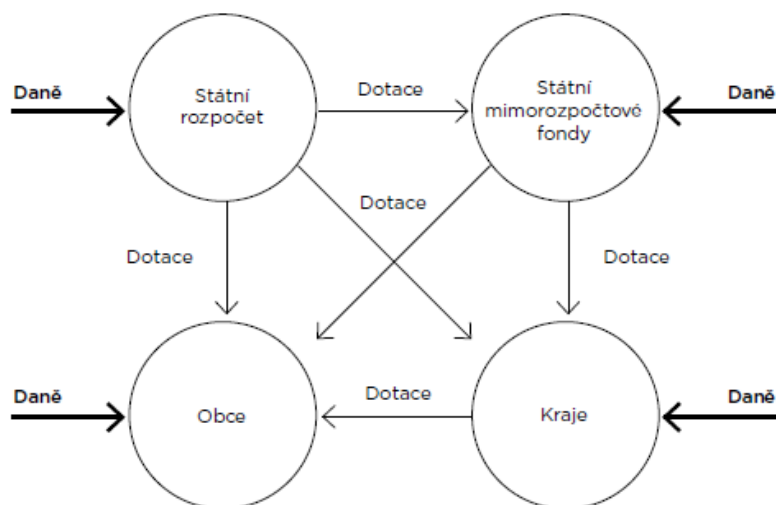
Jednotlivé typy veřejných rozpočtů lze považovat za relativně samostatné, avšak i tak u nich dochází v různém rozsahu k finančním vztahům. Úroveň finanční soběstačnosti obzvláště u územních rozpočtů je ovlivňována množstvím faktorů např. rozpočtovým určením daní, rozsahem zabezpečování a financování veřejných statků či rozsahem kompetencí tzn. objemem povinností, které stát na ně přenáší. Ovlivňující faktory zkoumá fiskální federalismus², u kterého jsou definovány tři základní modely:

1. Centralizovaný – všechny veřejné příjmy plynou do státního rozpočtu, následně dochází k přidělování nižším úrovním prostřednictvím dotací, vláda tedy může řídit jednání nižších článků veřejného rozpočtu. V tomto případě se nedá hovořit o samosprávném jednání, spíše se jedná o případ přísně centralizovaného státu.
2. Decentralizovaný – všechny úrovně v systému veřejných rozpočtů mají na základě zákona definovanou část veřejných příjmů a jedině tyto prostředky mohou utrácet. Z praktického hlediska by obce či kraje měly pravomoc určovat velikost daňových sazeb a touto výsadou by došlo k významné ztrátě kontroly státu nad chováním územních samospráv. S tímto modelem se v praxi prakticky nelze setkat.
3. kombinovaný – územní samosprávné celky mají dle zákona formulované tzv. vlastní příjmy, ty však nepokryjí všechny jejich výdaje. Proto jim vyšší úrovně v systému poskytují dotace. Čím vyšší je pokrytí výdajů z vlastních příjmů, tím vyšší je míra samostatnosti místní vlády. Tento model lze sledovat u většiny vyspělých zemí světa a ČR je jedním z jejich zástupců (Císařová, Pavel, 2008, s. 16-17).

Tok finančních prostředků a vztahy mezi jednotlivými úrovněmi naznačuje uvedené schéma č. 3, ze kterého vyplývá, že dílčí články systému veřejných rozpočtů nenavazují vztahy pouze s články vyšší úrovně např. obce a státní rozpočet, ale rovněž i články na úrovni stejné, kde lze uvést příklad obcí a krajů (Císařová, Pavel, 2008, s. 17).

² Fiskální federalismus se zabývá objevením optimálního přidělení příjmů, přiřazováním odpovědnosti za financování a zabezpečování veřejných statků mezi dílčími stupni fiskálního systému tj. centrální vládou, regiony a obcemi (Čmejrek, Čopík, 2016, s. 121)

Schéma 3: Fiskální federalismus v ČR

Zdroj: Císařová, Pavel, 2008, s. 18

Z důvodu přehlednosti ve schématu nejsou zmíněny finanční vztahy k nadnárodním organizacím např. Evropské unii a také zde není přihlíženo na jiné příjmy než na daňové a dotační.

Problematiku finanční autonomie samospráv upravuje rovněž i Evropská charta místní samosprávy, která mimo jiné rozvíjí ideje na posílení vlastních daní a finančního vyrovnání mezi rozdílnými úrovněmi veřejných rozpočtů (Kruntorádová, 2015, s. 21).

Jak již bylo zmíněno v předešlých kapitolách, územní samospráva je nestátní subjekt, který je dle zákona na státu nezávislý. Ovšem stát může ovlivňovat funkce, hospodaření i postavení územní samosprávy pomocí legislativy. Územní samospráva disponuje relativně velkým množstvím rozhodovacích pravomocí, které musí být ovlivněny ve finanční oblasti státem. Hospodaření územních samospráv je tedy nutné státem koordinovat a zároveň se musí shodovat s koncepcí stabilizační a hospodářské fiskální politiky státu. Musí být dodržována tzv. fiskální disciplína. V každé vyspělé zemi jsou uzákoněna fiskální pravidla, kterými stát ovlivňuje hospodaření místních samospráv. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) stanovila tato fiskální pravidla (Peková, 2011, s. 205-206):

- „Pravidla pro dosažení cílů stabilizační fiskální politiky státu.
- Transparentní účetnictví a výkaznictví.
- Požadavek dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu. (...)
- Hospodaření podle ročního rozpočtu, sestavování rozpočtové prognózy, vzájemná provázanost.

- *Daňová omezení, omezená daňová pravomoc územní samosprávy.*
- *Výdajová omezení, odpovědnost za krytí výdajů.*
- *Restrikce zadlužení, regulace zadluženosti územní samosprávy.*
- *Monitorování hospodaření územní samosprávy, možnost uvalení sankcí ze strany státu.*
- *Přímá kontrola státem, např. v případě využívání návratných příjmů stanovení limitu dluhu, povolování emise dluhopisů, omezování některých druhů půjček, úvěrů apod.“ (Peková, 2011, s. 206)*

3.3.2 Rozpočet obcí

Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů zmiňuje, že finanční hospodaření základní ÚSC se řídí jejich rozpočtem a střednědobým výhledem rozpočtu. Obec má povinnost vést účetnictví dle zvláštního zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Územní rozpočty plní několik důležitých funkcí:

- alokační – (rozhodující funkce) jde o zabezpečování veřejných statků,
- redistribuční – (omezená funkce) v případě územních samospráv se jedná hlavně o sociální výpomoc sociálně slabším občanům,
- stabilizační – (omezená funkce) rozpočet územních samospráv se stává nástrojem realizace regionální politiky (Peková, 2011, s. 214).

Rozpočet obce lze definovat jako finanční plán, pomocí kterého má obec možnost řídit financování činností. Jedná se o peněžní fond, který z účetního pohledu lze označit jako bilanci příjmů a výdajů, které musí být vzájemně v rovnováze. Rozpočet se sestavuje na období jednoho roku, kdy rozpočtový rok se shoduje s kalendářním rokem (tak je tomu v ČR, ale není to pravidlem ve všech zemích).

Obec u sestavování ročního rozpočtu vychází hlavně ze střednědobého výhledu rozpočtu. Tento výhled obce sestavují na základě přijatých závazků a uzavřených smluvních vztahů na dva až pět let, jež následují po roce, na který se sestavuje rozpočet. Střednědobý výhled zahrnuje přehled základních údajů o příjmech a výdajích, o dlouhodobých pohledávkách a závazcích, o potřebách záměrů realizovaných v rámci delší doby a finančních zdrojích. V případě dlouhodobých závazků se uvádí zároveň i jejich dopad na hospodaření municipality po celé období trvání závazku.

Rozpočet se zpravidla sestavuje jako vyrovnaný, v některých případech může být schválen i rozpočet přebytkový a schodkový. Pokud je zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření municipalit kladný, převádí se tento zůstatek k použití do dalšího roku, a to za účelem krytí rozpočtových výdajů, další možností je převedení do peněžních fondů. Jestliže vyjde schodek hospodaření, využije se k jeho pokrytí finančních prostředků z předešlých let, anebo lze schodek krýt pomocí návratných zdrojů, které jsou splatné z rozpočtu v budoucích letech (Zákon č. 250/2000 Sb.; Kadeřábková, Peková, 2012, s. 152).

Obsahem rozpočtu jsou dle zákona č. 250/2000 Sb. již zmíněné příjmy a výdaje a také ostatní peněžní operace. Rozpočet zahrnuje rovněž použití a tvorbu peněžních fondů. Pokud obec provozuje podnikatelskou činnost, je tato činnost sledována mimo rozpočet, avšak její výsledek se musí promítnout do rozpočtu a je jedním z prvků závěrečného účtu obce. Příjmy a výdaje se v rámci rozpočtu třídí dle závazné rozpočtové skladby, ta mimo jiné umožňuje rozčlenění rozpočtu na běžnou část a kapitálovou část rozpočtu. Běžný rozpočet se skládá z běžných příjmů a výdajů, jejich členění je uvedeno v tabulce č. 6 na další straně (Peková, 2011, s. 216-217). K čemu se využívají položky z běžné části rozpočtu, je uvedeno na začátku kapitoly 3.3.2.1.

Tabulka 6: Běžná část rozpočtu

Běžná část rozpočtu	
Příjmy	Výdaje
daňové:	všeobecné veřejné služby (veř. správa)
svěřené daně	veřejný pořádek (policie, hasiči apod.)
sdílené daně	vzdělání
místní daně	péče o zdraví (veřejné zdravotnictví atd.)
správní poplatky	bydlení
nedaňové:	komunální služby
uživatelské poplatky za služby	na podnikání
příjmy z pronájmu majetku	ostatní běžné výdaje (nahodilé, placené pokuty apod.)
příjmy od vlastních neziskových organizací	placené úroky
zisk z podnikání	běžné dotace jiným rozpočtům
ostatní	
přijaté transfery:	
běžné (neinvestiční) dotace ze státního rozpočtu	
běžné (neinvestiční) dotace ze státních fondů	
od územních rozpočtů	
ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary, za sankce apod.)	
(Saldo – přebytek)	(Saldo – schodek)

Zdroj: Peková, 2011, s. 218

Kapitálová část rozpočtu „se sestavuje jako bilance finančních prostředků na takové druhy příjmů a výdajů, které se pravidelně v průběhu jednoho rozpočtového roku neopakují. Kapitálový rozpočet slouží obci k záměrnému a dlouhodobému shromažďování finančních prostředků na realizaci finančně náročných projektů, na které nelze zajistit finanční prostředky z běžného“ (Moderní obec, 2021) rozpočtu obce. Členění kapitálového rozpočtu lze sledovat v následující tabulce č. 7.

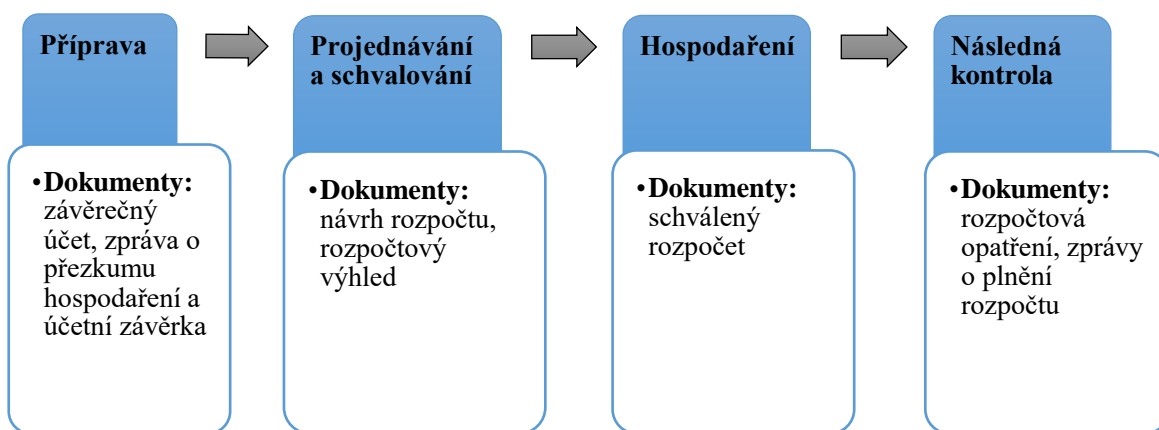
Tabulka 7: Kapitálová část rozpočtu

Kapitálová část rozpočtu	
Příjmy	Výdaje
z prodeje majetku	na investice
kapitálové (investiční) přijaté dotace z rozpočtové soustavy	kapitálové dotace jiným rozpočtům
příjmy z investičních úvěrů a půjček apod.	na nákup obligací, akcií
příjmy z emise vlastních obligací	poskytované střednědobé a dlouhodobé půjčky
dary na investice	splátky dříve přijatých půjček
přebytek běžné části rozpočtu	na krytí deficitu běžné části rozpočtu

Zdroj: Peková, 2011, s. 219

Dle zákona č. 250/2000 Sb. obce sestavují a schvalují rozpočet v roce, který předchází roku, pro nějž je rozpočet sestavován. Celkový rozpočtový proces se dle Sedmihradské (2015, s. 37) skládá ze čtyř základních fází: sestavování rozpočtu, projednávání rozpočtu a jeho schvalování, hospodaření na základě schváleného rozpočtu a následující kontrola. Během těchto fází rozpočtového procesu vzniká řada dokumentů (schéma č. 4).

Schéma 4: Rozpočtový proces

Zdroj: Vlastní zpracování (Sedmihradská, 2015, s. 37)

V průběhu roku (rozpočtového) obec hospodaří dle schváleného rozpočtu. V případě, že nedojde ke schválení rozpočtu, dojde na rozpočtové provizorium, což znamená, že se obec řídí rozpočtem z roku předešlého. Tato situace má za následek zpomalení plánovaných aktivit obce a investic. Průběžně v reakci na náhlé události lze schválený rozpočet upravovat pomocí rozpočtových opatření. Když rozpočtový rok skončí, probíhá

následné vyúčtování, ale rovněž i příprava a schválení závěrečného účtu, účetní závěrky a kontroly hospodaření (Sedmíhradská, 2015, s. 37-38).

3.3.2.1 Příjmy obcí

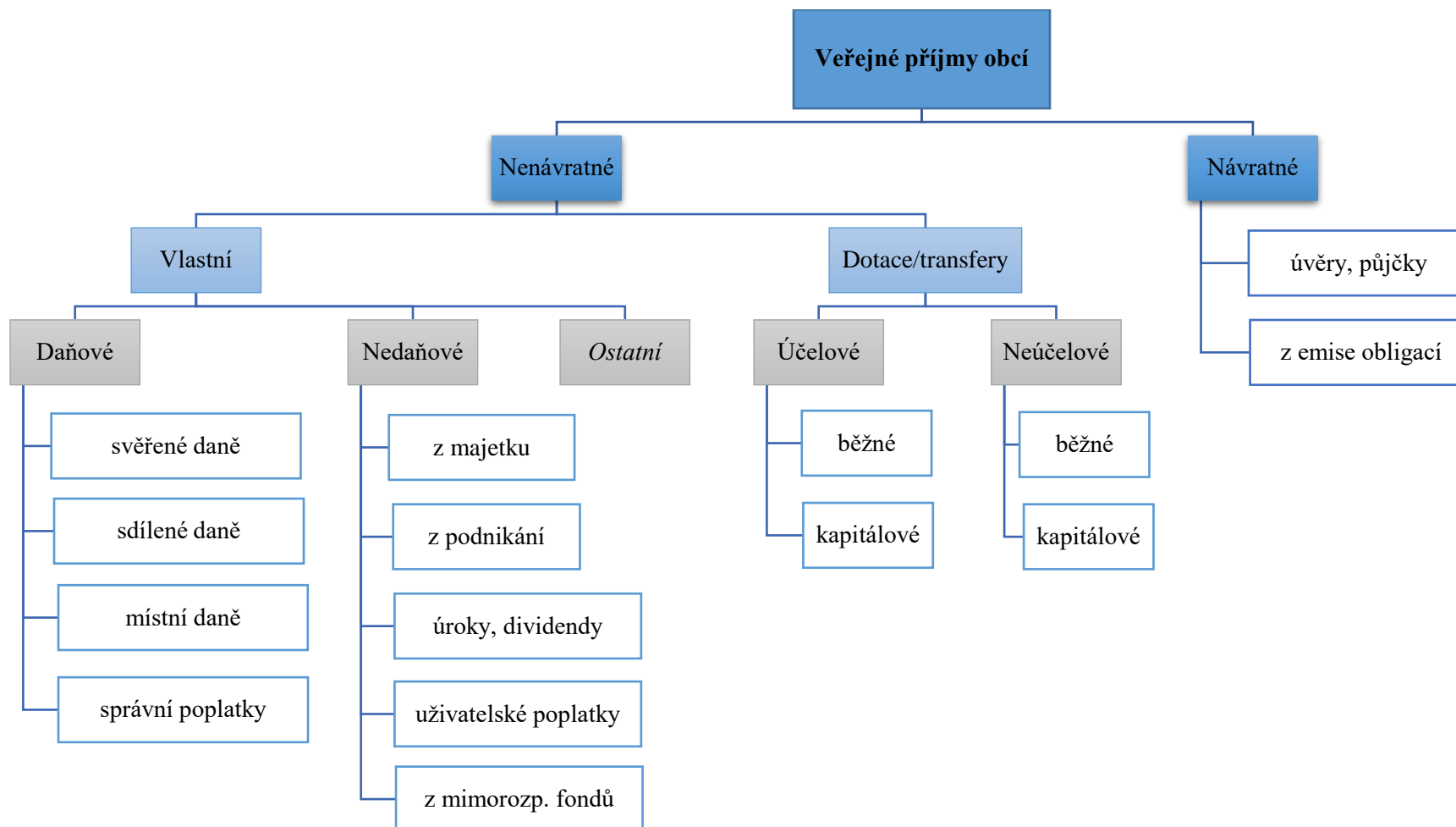
„Veřejné příjmy jsou základním zdrojem krytí veřejných výdajů, kterými se financují potřeby veřejného sektoru včetně veřejné správy. Představují vztahy tvorby veřejných rozpočtů, případně i mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě, a souvisejí především s nenávratným přerozdělováním hrubého domácího produktu (...). V případě politiky vyrovnaného rozpočtu jsou veřejné příjmy rozpočtovým omezením.“ (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 221-222)

Zákon č. 250/2000 Sb. uvádí, že příjmy rozpočtu obce tvoří zejména příjmy z majetkových práv a vlastního majetku, příjmy z vlastní činnosti obce a činnosti správních zároven i z výkonů státní správy, příjmy z místních poplatků a daní nebo podílu na nich podle zvláštního zákona o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Dále lze zmínit dotace ze státních fondů a státního rozpočtu, ale také z krajského rozpočtu. Mezi příjmy obcí patří i přijaté peněžité příspěvky a dary.

Rozpočet je možné rozčlenit na část běžnou a kapitálovou, proto jako první z členění příjmů se nabízí členění z časového měřítka, jedná se o příjmy běžné a kapitálové. Kapitálové příjmy slouží k financování dlouhodobé potřeby, lze u nich konstatovat, že mají tzv. účelový charakter, také jsou zpravidla neopakující se/jednorázové. Běžné příjmy se využívají k financování každoročních a opakujících se výdajů na veřejné statky a služby (Kruntorádová, 2015, s. 34, 36).

Dále se příjmy dělí podle charakteru na příjmy nenávratné a návratné. Dle původu je možné rozlišovat příjmy vlastní, které jsou zaprvé daňové, jež zahrnují např. výnosy ze svěřených, sdílených či místních daní nebo zadruhé nedaňové, kam spadají uživatelské a správní poplatky a příjmy z podnikání obce. Mezi nenávratné příjmy patří také příjmy z transferů (Kruntorádová, 2015, s. 34-36). Pod návratné příjmy spadají úvěry, půjčky atd. Pro větší přehlednost dělení příjmů je na další straně uvedené schéma č. 5.

Schéma 5: Příjmy veřejných rozpočtů

Zdroj: Vlastní zpracování (Peková, 2008, s. 299, Kruntorádová, 2015, s. 35)

Kvůli vytvoření představy o rozložení finančních prostředků v rámci rozpočtů obcí v České republice, bude níže rozebrán podíl jednotlivých typů příjmů obcí na celkových příjmech obcí ČR. Největší podíl na celkových příjmech obcí zaujímají daňové příjmy ve výši 62,6 %, 25,8 % pak přijaté transfery, 9,8 % nedaňové příjmy a nejmenší příjmy v rámci obecních rozpočtů zaujímají kapitálové příjmy se 1,9 %. Rozložení příjmů lze pozorovat i v níže uvedené tabulce č. 8, která nabízí přehled příjmů obcí dle krajů ČR.

Tabulka 8: Příjmy obecních rozpočtů v období 01. 01. 2020 – 31. 12. 2020

Období: 01.01.2020 - 31.12.2020	Příjmy veřejného rozpočtu (tis. Kč)			
	Obecní rozpočty			
	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Přijaté transfery
Hlavní město Praha	62 991 552	5 054 372	61 462	28 833 829
Jihočeský kraj	11 385 798	2 992 585	571 618	4 424 381
Jihomoravský kraj	24 267 645	3 006 476	941 656	9 399 410
Karlovarský kraj	5 161 652	1 007 790	243 436	1 578 588
Kraj Vysočina	8 626 842	2 429 705	458 653	4 238 372
Královéhradecký kraj	9 268 624	1 810 797	355 291	3 828 492
Liberecký kraj	7 505 309	1 428 191	286 597	2 749 100
Moravskoslezský kraj	22 742 658	4 766 341	566 804	7 766 689
Olomoucký kraj	10 634 674	1 802 741	427 450	5 005 377
Pardubický kraj	8 857 130	1 561 800	417 910	3 842 269
Plzeňský kraj	12 485 549	2 797 917	771 841	3 919 497
Středočeský kraj	23 536 018	3 761 775	1 220 077	10 799 643
Ústecký kraj	13 987 165	1 969 098	453 854	4 924 451
Zlínský kraj	9 401 404	1 666 174	209 602	3 776 012
Celkem jednotlivé příjmy obcí	230 852 019	36 055 762	6 986 250	95 086 109
Celkové příjmy obcí				368 980 139

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

V porovnání s krajskými rozpočty lze pozorovat hlavně rozdíl v prvních dvou nejvýše zastoupených příjmech v rámci rozpočtů. U krajských rozpočtů největší podíl na celkových příjmech zaujímají přijaté transfery s podílem 59,5 %, u obcí jsou transfery až na druhém místě s 25,8 %, obecní příjmy z transferů jsou o 33,7 % nižší než ty krajské. Druhý největší podíl u krajů zaujímají daňové příjmy s 37,2 %, u obecních rozpočtů jde o příjem s největším podílem na celkových příjmech s podílem 62,6 %, zde obecní daňové příjmy převyšují ty krajské o 25,4 %. Nedaňové příjmy a kapitálové příjmy zabírají u krajských i obecních rozpočtů nejmenší část, i když u obecních rozpočtů jsou nedaňové příjmy o 6,6 % vyšší než ty krajské a u kapitálových příjmů se jedná o rozdíl 1,8 %, kdy kapitálové příjmy obcí jsou opět vyšší než ty krajské. Příjmy obecních rozpočtů jsou vyšší oproti těm krajským zhruba o 9,7 mld. Kč.

Daňové příjmy

Z hlediska významnosti jsou v obcích nejdůležitější příjmy daňové, to potvrdil i přehled příjmů dle krajů viz tabulka č. 8, který uvádí nadpoloviční podíl daňových příjmů na celkových příjmech obcí. Daňové příjmy se dále dělí do čtyř podskupin:

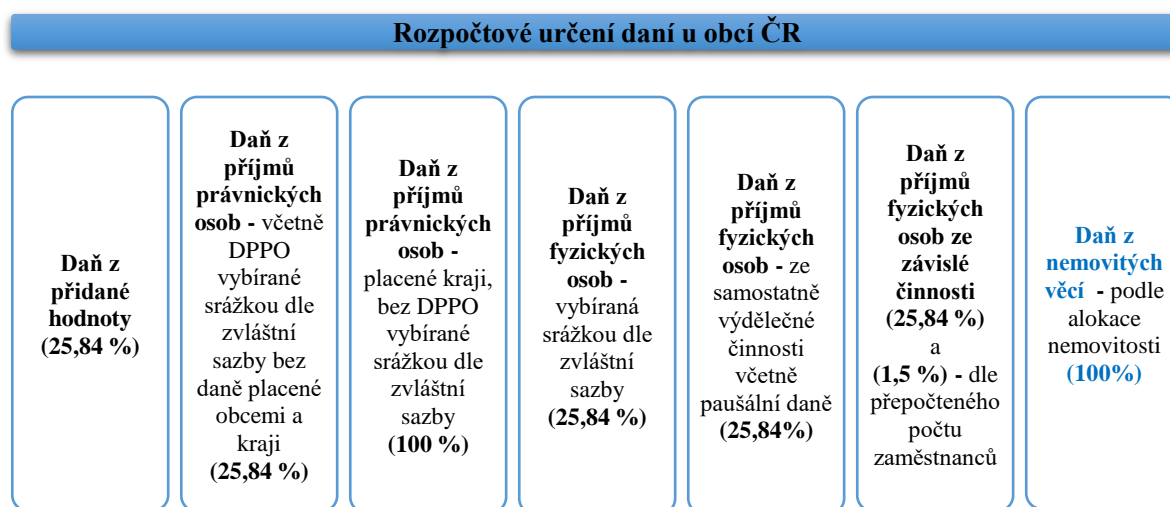
1. sdílené daně (daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických a právnických osob (viz schéma č. 6) a daň z hazardních her) – ty představují nárok obce na určitý díl výnosů uvalených celostátních daní, tyto daně vybírá stát na centrální úrovni. Následně je jejich výnos posílán obcím a krajům na základě zákonem stanovených koeficientů, které uvádí zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní. Konstrukce rozdělovacích koeficientů v případě obcí zohledňuje rozlohu, počet obyvatel, ale i skutečnost, že čím větší město je, tím větší má finanční nároky na infrastrukturu.
2. Svěřené/výlučné (daň z nemovitých věcí, daň z příjmů právnických osob, kde poplatníkem je obec) - místním rozpočtům náleží celý 100% výnos daně daně (Císařová, Pavel, 2008, s. 34).
3. Místní poplatky - „mají v ČR povahu obecních daní– jejich zaplacením nevzniká nárok na poskytnutí protislužby. Jejich výnos by měl sloužit na poskytování lokálních veřejných statků, avšak na celkovém objemu daňových příjmů obcí představují malý podíl“ (Provažníková, 2015, s. 114). Tyto poplatky jsou fakultativní, to znamená, že obec je může, ale nemusí zavést.

Mezi místní poplatky patří poplatek ze psů, z pobytu, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného, za povolení vjezdu s motorovým vozidlem či za komunální odpad atd. (Pelc, 2013, s. 16, zákon č. 565/1990 Sb.).

4. Správní poplatky – tyto poplatky obce vybírají za provedené správní úkony (Provazníková, 2015, s. 135).

Podíl na výnosech jednotlivých sdílených a svěřených daní u obcí zachycuje následující schéma zobrazující aktuální rozpočtové určení daní u obcí ČR.

Schéma 6: Rozpočtové určení daní u obcí ČR od 01.01.2021

Zdroj: Vlastní zpracování (Zákon 243/2000 Sb.)

V roce 2020 bylo rozpočtové určení daní u obcí ČR stejné až na výši procenta u daně z přidané hodnoty a u daní z příjmů právnických a fyzických osob. Nebylo tam aktuálních 25,84 % ale 23,58 % a také rozpočtové určení ještě nezohledňovalo paušální daň.

Přijaté dotace a transfery

Druhým nejvýznamnějším druhem příjmů obcí jsou dotace a transfery. Provazníková (2015, s. 135) uvádí, že obce získávají dotace k zprostředkovávání přenesené působnosti. Jelikož stále vzrůstá rozsah přenesené působnosti zabezpečovaný obcemi, roste tak i tlak na financování obcí prostřednictvím dotací. Obce nezískávají dotace a transfery pouze na financování přenesené působnosti, ale z větší části obce získávají tzv. dotace účelové. Účelové dotace se člení na dotace běžné, jenž slouží k financování provozních potřeb obce a kapitálové/investiční dotace, které mají zajistit výši určitého standardu poskytovaných veřejných statků.

Kromě členění na běžné a kapitálové dotace se uvádí i rozdělení dotací dle způsobu, jímž jsou obcemi získávány. První způsob lze popsat jako automatický nárok obcí na dotaci, kdy dotace je přidělována pravidelně a obce o ně nemusí žádat, říká se jim dotace nárokové. Druhý způsob získání dotace je žádost o ni, obce kromě žádosti musí zároveň splňovat daná dotační kritéria. Nárok u tohoto typu dotací není automatický, proto se jim říká dotace nenárokové. Dotační programy mají svůj omezený rozsah, proto není pravděpodobné, že všem žádostem obcí bude vyhověno. O nenárokové dotace mohou obce žádat např. z kapitoly všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, z rozpočtových kapitol ministerstev, z mimorozpočtových fondů, ale rovněž i z rozpočtu krajů a Evropské unie (Císařová, Pavel, 2008, s. 36-37).

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy sice mají malý podíl na celkových příjmech obcí, ale na rozdíl od daňových příjmů a transferů/dotací disponují obce výrazně vyššími pravomocemi při jejich ovlivňování. Mezi nedaňové příjmy obcí patří např. příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, pokuty anebo příjmy z pronájmu obecního majetku. Celkově lze konstatovat, že nedaňové příjmy souvisí s hospodářskou činností obcí (Rok v obci, 2015, Provazníková, 2015, s. 168).

Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy, které představují pouhá cca dvě procenta z celkových příjmů obecního rozpočtu, zahrnují např. příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, z prodeje akcií a majetkových podílů, ale případně i příjmy z přijatých darů a příspěvků na investici (Provazníková, 2015, s. 168).

3.3.2.2 Výdaje obcí

Výdaje obecních rozpočtů se člení stejně jako u krajských rozpočtů na běžné a kapitálové. Z obecních rozpočtů se zejména hradí: výdaje týkající se výkonu státní správy, výdaje na vlastní činnosti obcí, kam lze zařadit především výdaje na udržování vlastního majetku a rozvoj tohoto majetku, závazky z uzavřených smluvních vztahů, platby úroků z přijatých úvěrů a půjček, výdaje na výpomoc subjektům, které provádějí veřejně prospěšné činnosti, dary a příspěvky na sociální či humanitární účely a výdaje na podporu místních soukromých podnikatelů, kteří jsou prospěšní pro obec (Zákon č. 250/2000 Sb.).

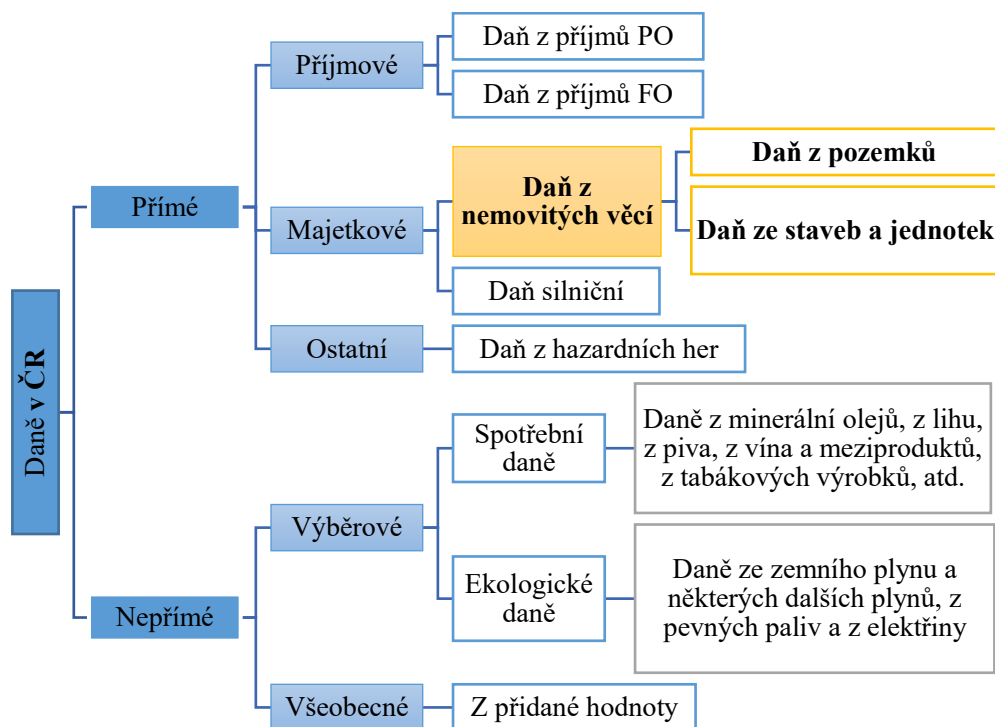
3.4 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí, v minulosti také nazývaná daň z nemovitosti, patří mezi velmi staré daně. Význam daně z nemovitých věcí se zakládá mimo jiné na tom, že ve všech zemích EU i v České republice plynou příjmy z daně obcím. Je to dáno uplatněním principů tradice a zájmu, protože majitelé nemovitostí lokálně spotřebovávají některé veřejné statky např. požární ochrana, policie, provoz distribučních sítí energií anebo veřejné osvětlení.

Za její nespornou výhodu lze označit hlavně základní charakter předmětu daně: nemovitosti není možné přesouvat, je zřejmá jejich viditelnost, a převážnou většinu nemovitostí lze dohledat prostřednictvím katastru nemovitostí, tudíž je opravdu těžké nemovitosti skrýt (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 367).

Z pohledu daňové teorie lze daň z nemovitostí zařadit do skupiny daní přímých, které postihují konkrétní majetek, je tudíž majetkového typu (Radvan, 2012, s. 144). Zároveň patří mezi daně *in rem* tzn. ukládanou na věc, jde o daň, již lze uložit ve spojitosti s určitým objektem, bez ohledu na výši příjmů poplatníka, zatížení nemovitosti dluhy apod. (Novotná, Koubovský, 2015, s. 1). Majetkové daně, jež jsou součástí aktuálního daňového systému České republiky, zobrazuje následující schéma č. 7.

Schéma 7: Daňový systém ČR

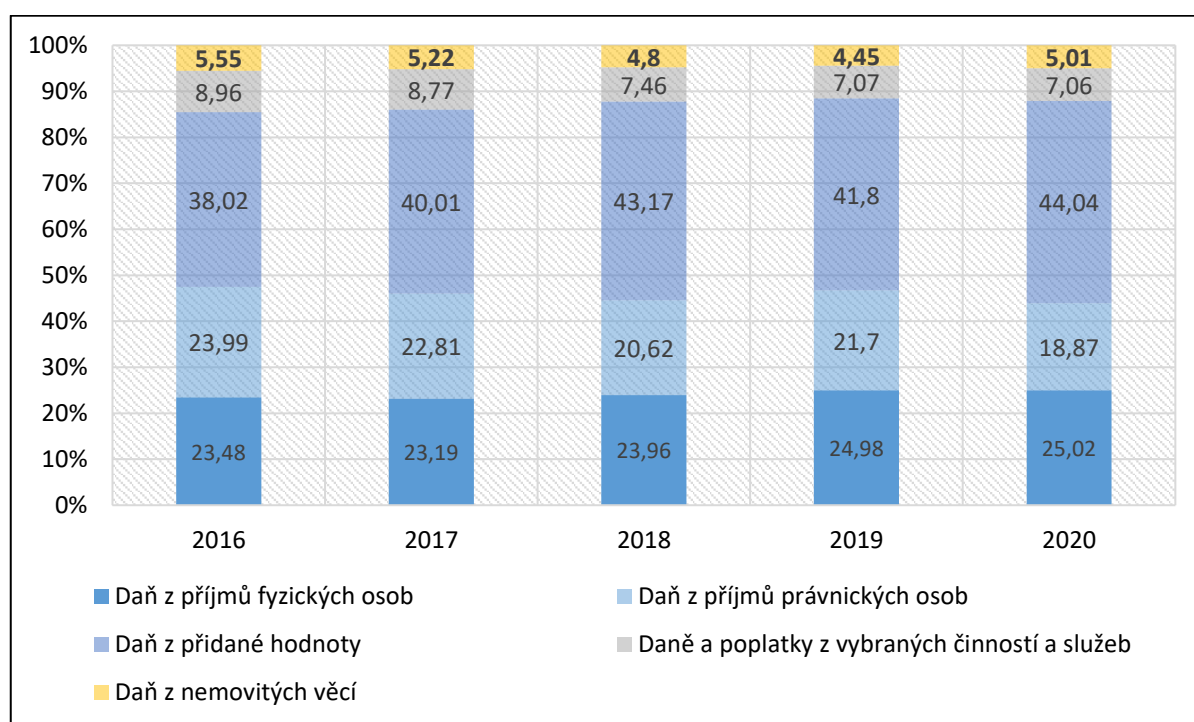

Zdroj: Vlastní zpracování (Ptáčková Mísařová, Otavová, 2015, s. 13)

Daní z nemovitých věcí se zabývá zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí. Tuto daň tvoří dvě dílčí daně, daň ze staveb a jednotek a daň z pozemků. Jak bylo uvedeno v předešlé kapitole, jedná se o daň svěřenou neboli výlučnou. Dále o ní lze hovořit, jako o místní dani, kdy každá obec v ČR má nárok na 100 % z příjmů na dani z nemovitých věcí, které patří do katastru příslušné obce. Výnosy z ní tedy plynou do rozpočtu municipalit dle rozpočtového určení daní (Novotná, Koubovský, 2015, s. 1).

I když je daň z nemovitých věcí svěřenou dání, má nejmenší podíl na celkových daňových příjmech obcí. To lze vyčíst z níže uvedeného grafu, který vykresluje daňové příjmy obcí v ČR s procentním vyjádřením jednotlivých typů daně (ve zjednodušené formě u daní z příjmů právnických a fyzických osob) v období 2016–2020. Z grafu je také patrné, že daň z nemovitých věcí je daní poměrně stabilní.

Graf 2: Daňové příjmy dle jednotlivých typů daně v období let 2016–2020 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

Zásadní změna v zákoně o dani z nemovitých věcí nastala v důsledku korektury civilního práva v roce 2014. Kromě toho byl zákon v průběhu jeho existence více jak 30krát novelizován, základní princip se však zásadně nezměnil (Novotná, Koubovský, 2015, s. 1).

3.4.1 Poplatníci daně

„Poplatníkem daně z pozemků i daně ze staveb a jednotek je většinou vlastník pozemku či zdanitelné stavby nebo jednotky, fyzická nebo právnická osoba, bez ohledu na její bydliště nebo sídlo, a to zpravidla i u nemovitých věcí, které jsou najaty. (...) U pozemku zatíženého právem stavby je poplatníkem tzv. stavebník, tedy osoba, která má v katastru nemovitostí zapsáno právo stavby na cizím pozemku. Stavbu tak nevlastní, ale od vlastníka pozemku, jehož součástí stavba je, získal právo stavbu užívat. Vlastník zůstává poplatníkem u pozemku. Poplatníkem daně z pozemků může být také uživatel, například u pozemků, jejichž majitel není znám.“ (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 368)

3.4.2 Daň z pozemků

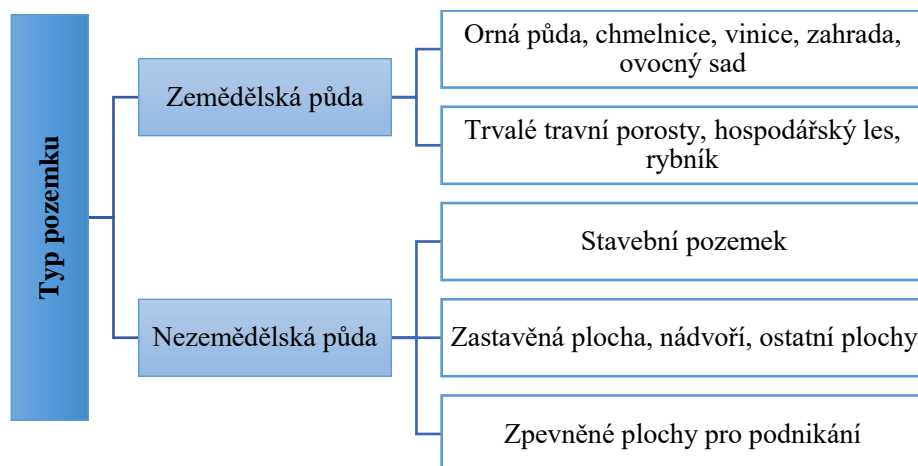
Předmět daně

Předmětem daně z pozemků jsou podle zákona č. 338/1992 Sb. pozemky (ohraňené části zemského povrchu evidované v katastru nemovitostí) nacházející se na území České republiky (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 369). Zákon dále specifikuje pozemky, které předmětem daně nejsou, konkrétně v § 2 odst. 2 zákona o dani z nemovitých věcí, jedná se o tyto pozemky:

- a) *„pozemky zastavěné zdanitelnými stavbami v rozsahu zastavěné plochy těchto staveb,*
- b) *lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení,*
- c) *pozemky, které jsou vodní plochou s výjimkou rybníků sloužících k intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb,*
- d) *pozemky určené pro obranu České republiky,*
- e) *pozemky v rozsahu odpovídajícím výši spoluvlastnických podílů na nich, které jsou součástí zdanitelných jednotek v budově bytového domu, a jiné pozemky ve spoluvlastnictví vlastníků zdanitelných jednotek v budově bytového domu užívané společně s těmito jednotkami, a to v rozsahu odpovídajícím výši spoluvlastnických podílů těchto spoluvlastníků na nich“ (Marková, 2021, s. 108).*

Pozemky, které jsou dílčí částí jednotky, patří v rámci daňových účelů tomu, kdo vlastní danou jednotku (Zákon č. 338/1992 Sb.). U pozemkové daně je podstatná kategorizace pozemků. Následující schéma uvádí základní druhy pozemků:

Schéma 8: Předmět daně z pozemků

Zdroj: Vlastní zpracování (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 369)

Osvobození od daně

Zákon č. 338/1992 Sb. v § 4 uvádí osvobození od daně z pozemků. Dílčí osvobození od daně se pokaždé vztahují k nemovité věci ne k poplatníkovi daně. Mezi hlavní argumenty daných osvobození od daně z nemovitých věcí patří: veřejná infrastruktura, veřejně prospěšné využití, nutnost ochrany životního prostředí, vlastnické určení typu subjektu, ale také rozhodnutí obce např. nemovité věci postižené živelnou pohromou, zemědělské pozemky či investiční pobídky.

U některých pozemků, které jsou osvobozeny, se musí zkontrolovat, zda nárok na osvobození je nebo není podmíněn uvedením v rámci daňového příznání. Kupříkladu veřejně dostupné parky nebo také veřejně přístupná sportoviště jsou automaticky osvobozena bez zmínění v daňovém příznání, tak tomu není u přírodních rezervací v první zóně a národních parků, u nich lze osvobození uplatnit jedině prostřednictvím uvedení nároku v daňovém příznání (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 372-373).

Základ daně

K stanovení základu daně u pozemků, ale i sazby daně, je nutné znát druh pozemku dle evidence katastru nemovitosti, např. trvalý travní porost, orná půda, ostatní plocha atd. Výjimku tvoří stavební pozemky, jež mají svou individuální specifickou definici v rámci § 6 odst. 3 zákona č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí, podle které se jedná o pozemky nezastavěné, jež jsou určeny k zastavění stavbou. Tato stavba se po svém dokončení stane sama předmětem daně ze staveb. Evidence některých pozemků v katastru

nemovitostí probíhá tzv. zjednodušeným způsobem, tudíž u nich není uveden druh pozemku. V takovém případě ho lze zjistit u příslušného katastrálního úřadu, kdy se vychází ze srovnávacího sestavení parcel, dle vyhlášky č. 162/2001 Sb. o poskytování údajů z katastru nemovitosti ČR, ve znění pozdějších předpisů (Ministerstvo vnitra ČR, 2009, s. 47).

Pozemky se, dle zákona č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí v § 5, pro účely stanovení základu daně člení do tří oddílů:

1. orné půdy, zahrady, chmelnice, vinice, ovocné sady a trvalé travní porosty – jejich základ daně lze zjistit násobkem skutečné výměry pozemku (v m²) a průměrné ceny pozemku, která je stanovena na 1 m² ve vyhlášce vydané na základě zmocnění v § 17 zákona o dani z nemovitých věcí. Průměrné ceny zemědělských pozemků jsou stanoveny ve vyhlášce č. 548/2020 Sb. vydané Ministerstvem zemědělství ČR.
2. hospodářské lesy a rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb – jejich základ daně je zjištěný dle aktuálně platných cenových předpisů a to k 1. lednu zdaňovacího období nebo součinem skutečné výměry pozemku (v m²) a částky 3,80 Kč.
3. ostatní pozemky – u nichž se základ daně získává na bázi skutečné výměry pozemku (v m²) zjištěné k 1. lednu zdaňovacího období.

Sazba daně

Jak již bylo řečeno ke stanovení základu daně u pozemků, je nutné znát druh pozemku podle evidence katastru nemovitosti, na základě znalosti druhu pozemku lze následně přiřadit příslušnou sazbu, přehled druhů a jejich sazeb je uveden v § 6 zákona č. 338/1992 Sb. a také v následné tabulce č. 9.

Tabulka 9: Sazba daně z daně z pozemků

Předmět daně	Sazba daně
Orná půda, zahrady, chmelnice, vinice, ovocné sady	0,75 %
Trvalé travní porosty, hospodářské lesy a rybníky s intenzívním a průmyslovým chovem ryb	0,25 %
Zpevněné plochy pozemků, užívaných k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro zemědělskou prvovýrobu, lesní a vodní hospodářství	1,00 Kč/m ²
Zpevněné plochy pozemků, užívaných k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro průmysl, stavebnictví, dopravu, energetiku, ostatní zemědělskou výrobu a ostatní druhy podnikání	5,00 Kč/m ²
Stavební pozemky	2,00 Kč/m ²
Ostatních ploch	0,20 Kč/m ²
Zastavěných ploch a nádvoří	0,20 Kč/m ²

Zdroj: Vlastní zpracování (Novotná, Koubovský, 2015, s. 29-30)

Koeficient podle počtu obyvatel

Zákon o dani z nemovitých věcí uvádí, že základní sazba daně ze stavebních pozemků se má vynásobit koeficientem podle počtu obyvatel. Tyto koeficienty je možné využít pouze u stavebních pozemků, u žádného jiného druhu pozemku se neuplatňuje. Pro přiřazení tohoto koeficientu je směrodatný počet obyvatel v obci dle posledního sčítání lidu. Přehled koeficientů podle počtu obyvatel lze pozorovat v následující tabulce č. 10.

Tabulka 10: Koeficient podle počtu obyvatel

Koeficient	Počet obyvatel
1,0	v obcích do 1 000 obyvatel
1,4	v obcích nad 1 000 obyvatel do 6 000 obyvatel
1,6	v obcích nad 6 000 obyvatel do 10 000 obyvatel
2,0	v obcích nad 10 000 obyvatel do 25 000 obyvatel
2,5	v obcích nad 25 000 obyvatel do 50 000 obyvatel
3,5	v obcích nad 50 000 obyvatel, ve statutárních městech a ve Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních a Poděbradech
4,5	V Praze

Zdroj: Vlastní zpracování (Marková, 2021, s. 111)

Obec má možnost koeficient prostřednictvím obecně závazné vyhlášky upravit. Buďto zvýšením koeficientu o jednu kategorii, anebo jeho snížením o jednu až tři kategorie dle členění místních koeficientů, a to na území celé obce nebo u vybraných částí obce. Koeficient 4,5 lze vyhláškou zvýšit pouze na hodnotu 5,0. Snižovat lze maximálně do hodnoty 1,0 (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 378).

3.4.3 Daň ze staveb a jednotek

Předmět daně

Předmětem daně ze staveb a jednotek jsou zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky, nacházejících se na území ČR, které byly již dokončeny nebo se užívají.

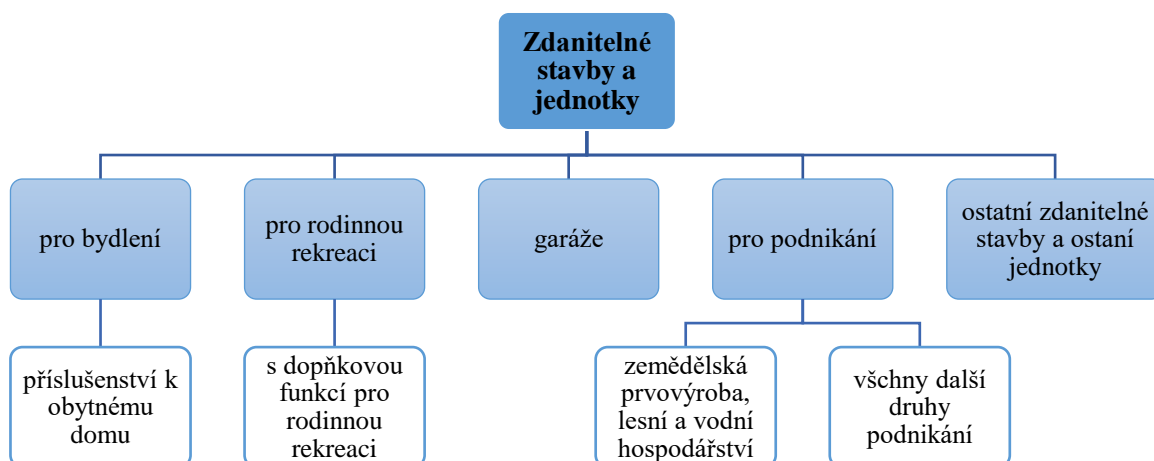
Pod pojmem zdanitelné stavby se rozumí inženýrské stavby a budovy, kdy budova je stavbou nadzemní a musí být spojena se zemí pevnými základy, dále musí být uzavřena stěnami po celém jejím obvodu a překrytá střešní konstrukcí. Inženýrské stavby jsou uvedeny v příloze zákona o dani nemovitých věcí, mezi tyto stavby lze zařadit např. stavby hutního a těžkého průmyslu (mimo budovy), průmyslové komíny chemických podniků, dále věže retranslační a pro vysílání či telekomunikační stožáry apod. (Novotná, Koubovský, 2015, s. 37; Zákon č. 338/1992 Sb.).

Zdanitelná jednotka má význam bytu (nebo souboru bytů), jako prostorově oddělené části domu a s tím spojený podíl na společných prostorách domu, i případný podíl na vlastnictví pozemku patřící k danému domu.

Zákon dále specifikuje stavby, které předmětem daně nejsou (jsou vyňaty z předmětu daně), konkrétně v § 7 odst. 2 zákona o dani z nemovitých věcí, jedná se o zdanitelné stavby, v nichž jsou zdanitelné jednotky, zamezí se tak dvojímu zdanění (Zákon č. 338/1992 Sb.).

Nejdůležitějším dělení staveb a jednotek z hlediska daně je členění dle účelu, jinak řečeno převažujícího způsobu použití (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 370). Zmíněné členění je uvedeno v následujícím schématu č. 9:

Schéma 9: Předmět daně ze staveb a jednotek dle účelu použití

Zdroj: (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 370 a 381)

Osvobození od daně

Zákon o dani z nemovitých věcí v § 9 stanovuje velké množství osvobození od daně ze staveb a jednotek. Z těch nejvýznamnějších lze uvést např.: zdanitelné stavby/jednotky ve vlastnictví ČR nebo ve vlastnictví té obce, na jejímž katastrálním území se nacházejí. Potom jsou osvobozeny i zdanitelné stavby/jednotky ve vlastnictví registrovaných církví, náboženských společností, které slouží k vykonávání náboženských obřadů apod., také zdanitelné stavby/jednotky se zvláštním využitím například památkové objekty vyhlášené za kulturní památku nebo objekty užívané diplomatickými zástupci. Dále lze zmínit zdanitelné stavby vodárenských a kanalizačních objektů, čistírny odpadních vod nebo také rozvodny tepelného zařízení. Důležité jsou rovněž zdanitelné stavby drah, letecké, vodních cest a přístavů.

Většinou se jedná o stavby/jednotky, které z hlediska vlivu a významu pro společnost zastávají významné funkce. Nejpodstatnějšími příčinami pro osvobození od daně z nemovitých věcí jsou tyto (Ministerstvo vnitra ČR, 2009, s. 48):

- „veřejně prospěšné využití
- veřejná dopravní infrastruktura
- ochrana životního prostředí
- vlastnictví určitého typu subjektu
- rozhodnutí obce: zemědělské pozemky, nemovité věci dotčené živelní pohromou, investiční pobídky“ (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 372).

Dále lze ještě uvést např. stavby přehrad, ochranné stavby před povodněmi, stavby zajišťující hromadnou přepravu osob, dále i stavby sloužící školám, muzeím, knihovnám a jiným zařízením (Ministerstvo vnitra ČR, 2009, s. 48).

Základ daně

Jelikož se jedná o daň ze staveb a jednotek, je logické, že každá dílčí daň bude mít jiný postup zjištění daňového základu. Takto stanovuje základ daně u staveb a jednotek zákon o dani z nemovitých věcí:

Základ daně u zdanitelné stavby je výměra zastavěné plochy (půdorysu) v m² dle stavu k 1. lednu zdaňovacího období. Zastavěná plocha odpovídá nadzemní části zdanitelné stavby. U jednotky je základem daně tzv. upravená podlahová plocha (výměra podlahové plochy) zdanitelné jednotky v m² podle stavu opět k 1. lednu zdaňovacího období, která se dále násobí koeficientem, jež zohledňuje výši podílu vlastníka na kolektivních částech domu:

- koeficientem 1,22 za podmínek, že jednotka se nachází v budově bytového domu a její součástí je „*podíl na pozemku nebo je-li její vlastník spoluvlastníkem jiného pozemku ve spoluvlastnictví vlastníků takových zdanitelných jednotek užívaného společně s těmito jednotkami, nebo*“ (Zákon č. 338/1992 Sb.)
- koeficientem 1,20 v ostatních případech.

Sazba daně

Bylo zmíněno, že nejdůležitějším dělením staveb a jednotek z hlediska daně je členění dle účelu. Toto členění se využívá právě u zjištění konkrétní sazby daně. Sazby jsou totiž diferencovány a díky druhovému členění je možné vybrat tu správnou sazbu daně (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 380). Přehled druhů a jejich základních sazeb je uveden v § 11 zákona č. 338/1992 Sb., kdy zjednodušený přehled základních sazeb lze vidět v tabulce č. 11 na další straně:

Tabulka 11: Základní sazba daně ze staveb a jednotek

Předmět daně - § 11 zákona č. 338/1992 Sb.	Sazba daně
u budovy obytného domu za m ² zastavěné plochy (odst. 1 písm. a)	2 Kč
u ostatní budovy tvořící příslušenství k budově obytného domu z výměry přesahující 16 m ² zastavěné plochy za m ² zastavěné plochy (odst. 1 písm. a)	2 Kč
u budovy pro rodinnou rekreaci a budovy rodinného domu užívané pro rodinnou rekreaci za m ² zastavěné plochy (odst. 1 písm. b)	6 Kč
u budovy, která plní doplňkovou funkci těmto budovám, s výjimkou garáže, za m ² zastavěné plochy (odst. 1 písm. b)	2 Kč
u garáže vystavěné odděleně od budov obytných domů a u jednotky, jejíž převážná část podlahové plochy je užívaná jako garáž za m ² zastavěné plochy nebo upravené podlahové plochy (odst. 1 písm. c)	8 Kč
u zdanitelné stavby a u zdanitelné jednotky, jejichž převažující část podlahové plochy nadzemní části zdanitelné stavby nebo, nemá-li podlahovou plochu, zastavěné plochy zdanitelné stavby nebo podlahové plochy zdanitelné jednotky je užívaná k podnikání v (odst. 1 písm. d):	----
zemědělské prvovýrobě, lesním a vodním hospodářství za m ² zastavěné plochy nebo upravené podlahové plochy	2 Kč
průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě a ostatním druhům podnikání za m ² zastavěné plochy nebo upravené podlahové plochy	10 Kč
u ostatní zdanitelné stavby za m ² zastavěné plochy (odst. 1 písm. e)	6 Kč
u ostatní jednotky za m ² upravené podlahové plochy (odst. 1 písm. f)	2 Kč

Zdroj: vlastní zpracování (Novotná, Koubovský, 2015, s. 59)

Po zjištění základní sazby daně za 1 m² u zdanitelné zastavěné plochy stavby zjištěné ze zákona o dani z nemovitých věcí z § 11 odst. 1 písm. a) až c) a e) se tato základní sazba zvýší o 0,75 Kč za každé následující nadzemní podlaží. Zastavěná plocha nadzemního podlaží musí přesahovat $\frac{2}{3}$ zastavěné plochy.

U zdanitelných staveb určených k podnikání se základní sazba daně za 1 m² zastavěné plochy (zjištěné podle odstavce 1) zvýší o 0,75 Kč opět za každé další nadzemní podlaží. Zastavěná plocha nadzemního podlaží u staveb určených k podnikání musí přesahovat $\frac{1}{3}$ zastavěné plochy (Marková, 2020, s. 111).

Koeficienty – podle počtu obyvatel; 1,5 a 2,0

Stejně jako u stavebních pozemků i u vybraných staveb a jednotek se násobí sazby (případně upravené sazby dle počtu nadzemních podlaží) koeficientem podle počtu obyvatel, viz tabulka č. 10. Koeficientem se násobí sazby u budov obytných domů, dále u jejich příslušenství a také u jednotek využívaných pro bydlení. Výše koeficientů se shoduje s těmi u daně z pozemků, a i zde mají obce v pravomoci koeficienty upravovat, postup úpravy koeficientů je stejný jako u daně z pozemků viz s. 48 (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 383-384).

Dále mají obce možnost stanovit obecně závaznou vyhláškou koeficient 1,5. Koeficient je upraven v § 11 odstavec 3 písm. b) zákona č. 338/1992 Sb. Pokud je tento koeficient stanoven násobí se jím základní sazba daně (případně upravená sazba) u dílčích zdanitelných staveb a jednotek. Konkrétně se jedná o garáže, stavby určené pro rodinnou rekreaci, stavby a jednotky využívané k podnikání. Předměty daně nebo vybraná území obce si obce stanoví samy, z výše uvedeného výběru staveb a jednotek (Novotná, Koubovský, 2015, s. 60).

Pokud se budovy nacházejí v oblastech národních parků a v I. zónách chráněných krajinných oblastí vyhlášených dle zvláštních předpisů, je základní sazba daně (upravená) vynásobena koeficientem 2,0. Koeficient 2,0 se týká těchto staveb:

- budov určených k rodinné rekreaci,
- budov rodinných domů taktéž fungujících jako rekreační a
- budov, které plní funkci doplňkovou k těmto budovám, kromě garáží (Zákon č. 338/1992 Sb.).

K dalšímu zvýšení daně dochází v případě nebytových prostor určených k podnikání, které se nacházejí v obytném domě. Daň se zvyšuje o 2 Kč za každý takový využitý m². Toto zvýšení nebude platit v případě, jde-li např. o zemědělskou prvovýrobu atd. (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 385).

3.4.4 Společná ustanovení a správa daně

Místní koeficient

Zákon o dani z nemovitých věcí v rámci III. části – Společná ustanovení v § 12 zmiňuje tzv. místní koeficient. Obec může prostřednictvím obecně závazné vyhlášky pro všechny nemovité věci, které se nacházejí na území obce, nebo na území jednotlivých částí obce určit

jeden místní koeficient. Od 01. 01. 2021 lze stanovit koeficient v rozmezí 1,1 až 5,0 (s přesností na jedno desetinné místo). Zvolenou výší koeficientu se vynásobí daň poplatníka (ne základ daně) a to za jednotlivé druhy zdanitelných staveb, jednotek, pozemků, případně jejich souhrnů.

Výjimku tvoří pozemky uvedené v § 5 odst. 1 zákona č. 338/1992 Sb., tam jsou zmíněny tyto pozemky: chmelnice, orné půdy, zahrady, vinice, trvalé travní porosty a ovocné sady. Podle Novotné a Koubovského (2015, s. 71) je důvodem „skutečnost, že u těchto pozemků se základ daně zjišťuje z ceny půdy, tudíž se předpokládá, že výsledná daň je závislá na skutečné ceně těchto pozemků a pro navýšení daně proto není ekonomický důvod“.

Do roku 2021 byly stanoveny koeficienty ve výši 2, 3, 4 a 5, kdy koeficient se dal použít pouze na celé území obce (Marková, 2020, s. 112).

Správa daně

Zdaňovacím obdobím dle zákona o dani z nemovitých věcí je kalendářní rok. Za rozhodný okamžik se považuje stav k 1. lednu příslušného zdaňovacího období, ke změnám, ke kterým dojde v průběhu zdaňovacího období, není nepřihlíženo.

U daně z nemovitých věcí poplatník daňové přiznání podává pouze v případě, pokud mu nově vznikne povinnost platit daň či dojde ke změnám, které ovlivní vyměření daně. Ve výše zmíněných případech pak poplatník musí podat daňové přiznání příslušnému správci daně a to do 31. ledna zdaňovacího období. Pokud dojde k obměně výše daně v důsledku změny např. sazby nebo koeficientů daňové přiznání poplatník nepodává. Avšak správce daně sdělí poplatníkovi částku výsledné daně prostřednictvím platebního výměru nebo tzv. hromadným předpisným seznamem. V případě, že nemovitá věc je ve spoluvlastnictví, pak daňové přiznání podává pouze jeden ze všech spoluvlastníků, a to za celou nemovitou věc (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 386-387).

Daň z nemovitých věcí je splatná:

- pokud daň nepřesáhne částku 5 000 Kč, pak je splatná do 31. 05. zdaňovacího období, a to v celé částce,
- do 31. 05. lze uhradit daň i ve vyšší částce,

- v ostatních případech se daň hraří ve dvou rovných splátkách do 31. 05. a následně do 30. 11. zdaňovacího období (Marková, 2020, s. 113)³.

Správce daně z nemovitých věcí v ČR nejsou obce, ale finanční úřady, které následně vybranou daň obcím poukazují. Obce tak nejsou zatížené administrativou spojenou s touto daní, avšak nemají k dispozici informace o dani, které by potřebovaly (Sedmíhradská, 2015, s. 75).

3.4.5 Právní moc obcí u daně z nemovitých věcí

„Daň z nemovitých věcí má v tuzemsku, podobně jako v dalších nejen evropských zemích, povahu platby obligatorní, na rozdíl od místních poplatků či od slovenské daně z nemovitosti. Obcím není přiznáno právo rozhodovat, zda daň na svém území zavedou, či nikoliv; daň je stanovena přímo zákonem.“ (Radvan, 2012, s. 144)

Obce však mají možnost upravovat strukturální prvky daně z nemovitých věcí a tím mohou ovlivnit výši svých příjmů. Obce rozhodují o zvýšení či snížení koeficientu podle počtu obyvatel, o použití koeficientu 1,5, o stanovení místního koeficientu a o osvobození zemědělských pozemků (Janoušková, Sobotovičová, 2017, s. 120).

Radvan (2012, s. 144) také tvrdí, že *„taková svázanost obcí zákonem není příliš vhodná, neboť obcím neumožňuje zajistit si z daně z nemovitých věcí dostatečný výnos, a není tak naplňována zásada fiskální autonomie obcí. Vhodným řešením by mohl být přechod z jednotkového základu daně z nemovitých věcí na základ hodnotový“*. Přehled vybraných zemí EU dle typu základu daně u daně z nemovitých věcí je uveden v příloze 8.2.

³ *„Výjimku představují poplatníci, kteří provozují zemědělskou výrobu, u nichž je termín splatnosti do 31.8. a do 30.11.“* (Vančurová, Láchová, Zídková, 2020, s. 387).

4 Analytická část

Jelikož se analytická část této práce zaměřuje na vyhodnocení využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vlivu této daně na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji, bude úvod zaměřen na charakteristiku sledovaného kraje.

4.1 Charakteristika Středočeského kraje

Středočeský kraj lze charakterizovat jako velice různorodý region, který leží v centrální části Čech, kde obklopuje hlavní město Prahu. Svou velikostí, počtem obyvatel i obcí zaujímá pozici největšího kraje České republiky. Středočeský kraj jako jediný kraj v ČR nemá krajské město, jeho krajský úřad sídlí v sousedním kraji Praze. (Asociace krajů ČR, 2013).

4.1.1 Geografie a doprava kraje

Rozloha Středočeského kraje k 31. 12. 2020 činila 10 928 km², z celkové plochy ČR tak zabírá 13,86 %. Jeho rozloha je přibližně dvakrát větší než průměrná rozloha kraje v rámci České republiky. Kraj sousedí skoro se všemi kraji Čech s výjimkou Karlovarského, mimo dosah Středočeského kraje jsou všechny kraje na Moravě a ve Slezsku, viz obrázek č. 2 (Český statistický úřad, 2021).

Obrázek 2: Kraje České republiky

Zdroj: EU2009.cz, 2011

Územně je součástí tzv. Českému masivu, který patří k nejstarším částem evropské pevniny. Reliéf kraje je relativně málo členitý. Z obrázku č. 3 lze vyčíst, že severní a východní část má charakter rovinatý, na jihu a jihozápadě převažují vrchoviny. Nejvyšším vrcholem území je Tok s 865 m n. m. a nejnižší bod se nachází v řečišti největší české řeky Labe (153 m n. m.) v blízkosti města Mělník (Český statistický úřad, 2021).

Obrázek 3: Geografická mapa s vyznačenou dopravní sítí

Zdroj: Český statistický úřad, 2020, s. 17

Území kraje protínají důležité dopravní ale i komunikační tepny, které propojují ostatní kraje s hlavním městem Prahou. Středočeský kraj tak má hned po Praze druhou nejhustší, ale rovněž nejpřetíženější dopravní síť v ČR. Své zastoupení v kraji má silniční, železniční i vodní doprava (Asociace krajů ČR, 2013).

Z tabulky č. 12 lze vyčíst, že Středočeský kraj se člení na 12 (správních) okresů, ve kterých se nachází celkem 10 okresních měst, kdy rozlohou největší je okres Příbram (14,3 % z rozlohy kraje) a nejmenším je Praha-západ (5,3 % z rozlohy kraje). Obcí s rozšířenou působností je v kraji dohromady 26. Na území kraje bylo v roce 2020 1 144 obcí (Český statistický úřad, 2021). „Největší počet obcí je soustředěn v okresech

Mladá Boleslav a Příbram (po 120 obcích) a nejmenší počet obcí má okres Mělník (69 obcí). U správních obvodů s rozšířenou působností dominuje obvod Mladá Boleslav, do kterého spadá 98 obcí, naopak správní obvod Lysá nad Labem je tvořen pouze 9 obcemi.“ (Český statistický úřad, 2021)

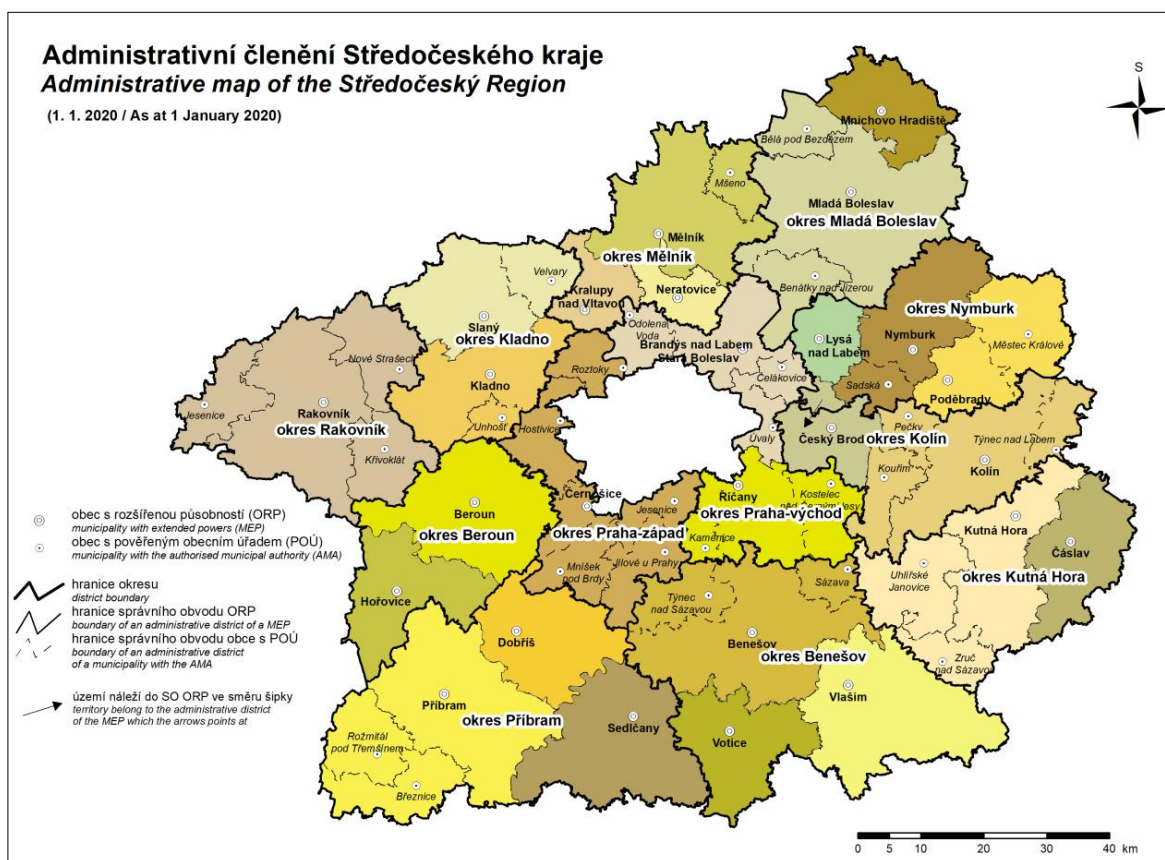
Tabulka 12: Počet obcí dle okresů ve Střed. kraji podle velikostních skupin obcí

	celkem	méně než 200 obyvatel	200 - 499 obyvatel	500 - 999 obyvatel	1 000 - 1 999 obyvatel	2 000 - 4 999 obyvatel	5 000 - 9 999 obyvatel	10 000 - 19 999 obyvatel	20 000 - 49 999 obyvatel	50 000 - 99 999 obyvatel
Česká republika	6 258	1 400	1 990	1 373	782	441	143	68	43	12
Středočeský kraj	1 144	216	367	283	155	82	21	15	4	1
Mladá Boleslav	120	29	53	21	7	5	4	-	1	-
Příbram	120	28	48	25	10	6	2	-	1	-
Benešov	114	34	39	21	11	6	1	2	-	-
Praha-východ	110	3	23	35	27	17	2	3	-	-
Kladno	100	16	34	25	12	10	1	1	-	1
Kolín	89	11	30	27	14	5	1	-	1	-
Kutná Hora	88	27	30	20	6	3	-	1	1	-
Nymburk	87	12	33	26	10	2	1	3	-	-
Beroun	85	13	25	25	14	5	2	1	-	-
Rakovník	83	31	24	17	9	-	1	1	-	-
Praha-západ	79	2	11	22	21	17	6	-	-	-
Mělník	69	10	17	19	14	6	-	3	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

Statut města má přiděleno 84 obcí, z nichž Kladno a Mladá Boleslav zároveň patří mezi statutární města ČR. Mezi největší města kraje patří Kladno, Mladá Boleslav, Příbram, Kolín a Kutná Hora. Na následujícím obrázku č. 4 je uvedena mapa s administrativním členěním Středočeského kraje. Mapa zobrazuje jednotlivé okresy, hranice správních obvodů, obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem.

Obrázek 4: Administrativní členění Středočeského kraje

Zdroj: Český statistický úřad, 2020, s. 18

4.1.2 Demografie kraje

Český statistický úřad eviduje k 31.12.2020 ve Středočeském kraji 1 397 997 obyvatel, což je 13,06 % z celkového počtu obyvatel ČR a řadí se tak na první místo mezi kraji v množství obyvatel. Z tabulky č. 13 lze vypočítat, že v období let 2018–2019 se počet obyvatel neustále zvyšuje. Pokud se porovná množství žen a mužů v kraji, převažuje ženské pohlaví, ovšem rozdíl množství obyvatel mezi pohlavími se během sledovaného období mírně snižuje.

Dále je možné v tabulce sledovat rozložení obyvatel v jednotlivých věkových skupinách. V roce 2020 se nejvíce zastoupenou skupinou jeví skupina 15-64 s 63,56 %, následuje s velkým rozdílem skupina 65 a více s 18,61 % a na poslední pozici se s mírně nižším počtem umístila skupina 0-14 s 17,83 %. V období let 2018–2020 se počet obyvatel dle věkových skupin zvyšoval minimálně v rozmezí setin procenta.

Průměrný věk obyvatel ve Středočeském kraji se dle tabulky neustále mírně zvyšuje, jeho hodnota v roce 2020 byla stanovena na 41,6 let (průměrný věk v ČR - 42,6 let). Výše

průměrného věku Středočeského kraje se tedy pohybuje pod celostátním průměrem, konkrétně o 1 rok méně. Pokud se porovná průměrný věk žen a mužů v roce 2020, vyšší mají ženy s rozdílem 2,4 let.

Tabulka 13: Stav obyvatel v letech 2018-2020

Středočeský kraj		2018	2019	2020	
Počet obyvatel	celkem	1 369 332	1 385 141	1 397 997	
	pohlaví	muži	676 696	685 199	691 986
		ženy	692 636	699 942	706 011
	věková skupina	0–14	241 941	246 128	249 281
		15–64	878 132	883 188	888 538
		65 a více	249 259	255 825	260 178
Průměrný věk	celkem	41,2	41,3	41,4	
	pohlaví	muži	40,0	40,1	40,2
		ženy	42,4	42,5	42,6

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

4.2 Ekonomika kraje

Z ekonomické stránky je v této kapitole sledována výše HDP Středočeského kraje, následně ekonomické subjekty podle právní formy a převažující ekonomické činnosti, dále příjmy obcí a potom jsou podrobněji rozebrány daňové příjmy obcí Středočeského kraje, které zahrnují mimo jiné i daň z nemovitých věcí.

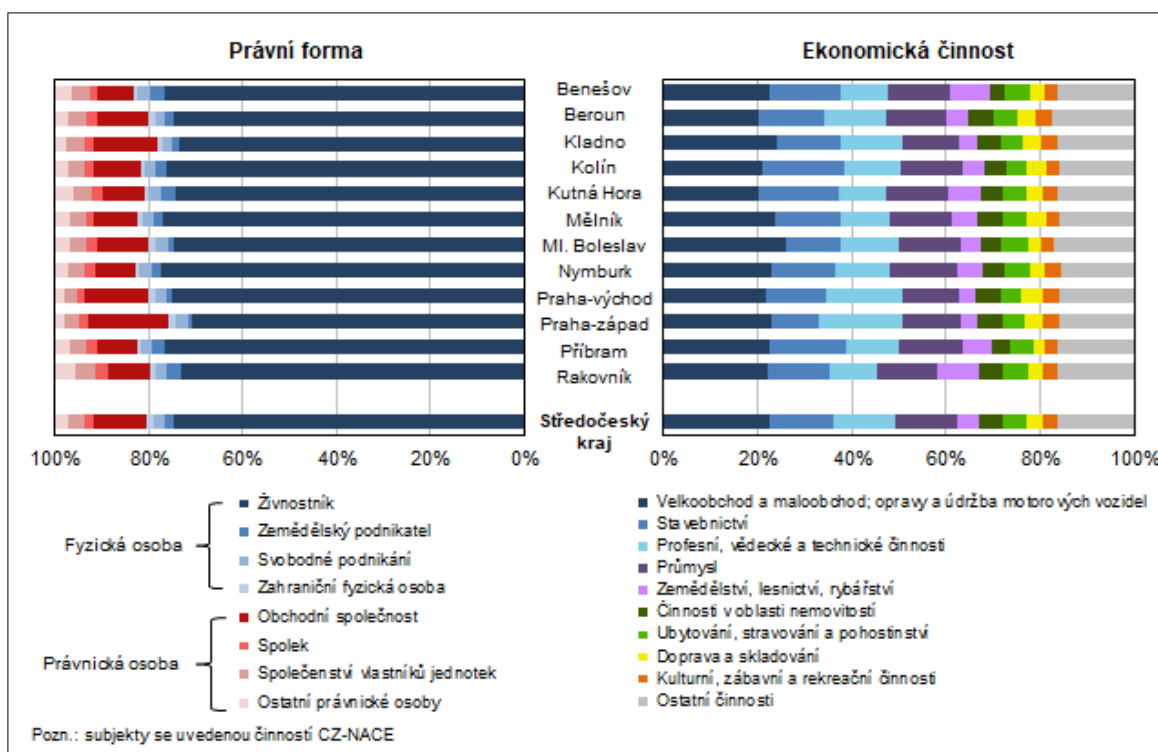
4.2.1 Hrubý domácí produkt (HDP)

Pro úvodní představu o ekonomické síle Středočeského kraje lze uvést jeho podíl na celkovém HDP státu. Středočeský kraj se podílí 11,5 % na celkovém HDP České republiky. Řadí se na druhé místo hned za krajem – Hlavní město Praha (27,1 %). Po Středočeském kraji následuje kraj Jihomoravský s 10,4 % a potom Moravskoslezský s 8,9 %. Ostatních 9 krajů s výjimkou kraje Karlovarského se pohybuje v rozmezí 3,1 % - 5,5 %. Nejhuře je na tom právě Karlovarský kraj, jehož podíl na celkovém HDP je pouhých 1,7 %. Údaje o výši HDP jsou z roku 2019 (Český statistický úřad, 2021).

4.2.2 Ekonomické subjekty Středočeského kraje

„Na území Středočeského kraje mělo ke konci roku 2020 své sídlo zaevidováno přes 351 tisíc ekonomických subjektů.“ (Kurzy.cz, 2021) Graf č. 3 uvádí zaprvé typy právních forem ekonomických subjektů, kdy jednoznačně nejvyšší podíl mají živnostníci (fyzické osoby) s přibližně 75 %, následují obchodní společnosti (právnícké osoby) s cca 15 % v centrálních okresech a s cca 10 % v ostatních okresech a pak pokračují zbylé právní formy. Zadruhé graf udává subjekty s převažující ekonomickou činností, kdy v roce 2020 působilo nejvíce subjektů v oblasti velkoobchodu, maloobchodu a služeb spojených s opravou a údržbou motorových vozidel ve výši 21,9 %. Další nejčastější oblastí bylo stavebnictví s 13,2 %, poté profesní, vědecké a technické činnosti s 12,7 % a dále průmysl s 12,5 %, následují ostatní oblasti viz graf č. 3. Příloha 8.3 pak také uvádí přesný počet subjektů v jednotlivých převažujících ekonomických činnostech.

Graf 3: Ekonomické subjekty ve Středočeském kraji (2020)

Zdroj: Kurzy.cz, 2021

Za jednoznačně nejvýznamnější podnik regionu lze označit automobilku ŠKODA AUTO, a. s. (Asociace krajů ČR, 2013). Lze však zmínit i další významné podniky, které zaměstnávají největší počet zaměstnanců v rámci Středočeského kraje např.

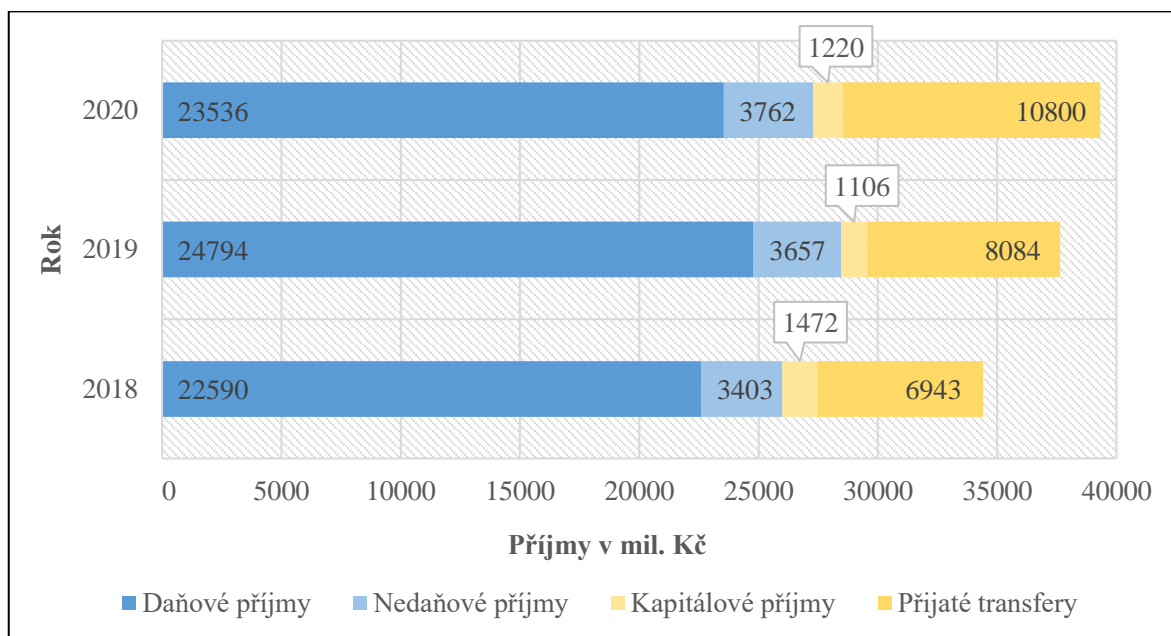
LEGO Production s.r.o., BILLA, s.r.o., AERO Vodochody AEROSPACE a.s., Amazon Logistic Prague s.r.o. a mnoho dalších viz příloha 8.4.

Středočeský kraj se v průmyslové oblasti zaměřuje hlavně na odvětví chemie, strojírenství a potravinářství. Útlum zaznamenaly obory dříve tradiční jako např. těžba uhlí a ocelářství. V kraji se vyskytuje rozsáhlá farmářská forma hospodaření, ve které vynikají drobné soukromé podniky. Středočeské potravinářství vždy zastávalo významnou roli v ekonomice regionu hlavně díky vynikajícím přírodním podmínkám v severovýchodní části kraje (Asociace krajů ČR, 2013).

4.2.3 Příjmy obcí Středočeského kraje

Jak již bylo uvedeno, v kapitole 3.3.2.1 - Příjmy obcí na s. 40, největší podíl na celkových příjmech obcí v ČR jednoznačně zaujímají daňové příjmy, pak přijaté transfery, následují nedaňové příjmy a nejmenší podíl na obecních rozpočtech mají kapitálové příjmy. Není tomu jinak ani u obcí spadajících do Středočeského kraje, jak lze vidět v grafu č. 4, který uvádí výši jednotlivých příjmů obcí Středočeského kraje v letech 2018 až 2020.

Graf 4: Příjmy obcí Středočeského kraje v letech 2018-2020 (v mil. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

Na první pohled je z grafu patrné, že příjmy obcí se v rámci sledovaného období postupně navyšují. V roce 2018 byla výše celkových příjmů 34 408 mil. Kč, v roce 2019 šlo již o částku 37 640 mil. Kč a v roce 2020 dokonce o 39 318 mil. Kč. Největší rozdíly v rámci

uvedeného grafu jsou patrné u příjmů daňových a u přijatých transferů. Daňové příjmy v roce 2020 jsou nižší oproti roku 2019 o 1 258 mil. Kč, avšak o 946 mil. Kč vyšší než v roce 2018. Přijaté transfery roku 2020 se zvýšily oproti roku 2019 o 2 716 mil. Kč a o 3 857 mil. Kč vůči roku 2018. U kapitálových a nedaňových příjmů nejsou rozdíly mezi sledovanými roky tak výrazné. Nedaňové příjmy se zvýšily z roku 2018 do roku 2020 o 359 mil. Kč a kapitálové příjmy se snížily o 252 mil. Kč. Výraznější změny, které byly výše popsány, lze pravděpodobně přičítat důsledkům pandemie nemoci Covid-19.

4.2.3.1 Daňové příjmy obcí Středočeského kraje

Z předešlé kapitoly vyplynulo, že nejvyšší příjmy obcí Středočeského kraje pocházejí z daňových příjmů a zároveň právě daňové příjmy obsahují pro tuto práci podstatnou daň z nemovitých věcí, proto se tato kapitola bude daňovým příjmům obcí Středočeského kraje podrobněji věnovat.

Daňové příjmy obcí Středočeského kraje jsou z největší části tvořeny sdílenou daní z přidané hodnoty, dále daní z příjmů fyzických osob, následně daní z příjmů právnických osob, poté se umístily daně a poplatky a až na posledním místě s nejnižšími příjmy do obecních rozpočtů se zařadila daň z nemovitých věcí. Z tabulky č. 14 zabývající se daňovými příjmy obcí lze vyčíst i procentní vyjádření jednotlivých příjmů na celkových daňových příjmech obcí Středočeského kraje v jednotlivých letech. Procenta naznačují, že podíl jednotlivých příjmů obcí na celkových daňových příjmech v rámci let 2018-2020 je relativně stálý. V roce 2020 nejvyšší podíl s 41,34 % zaujímala DPH, 23,59 % měla DPFO, 17,89 % DPPO, daně a poplatky se podílely na daňových příjmech obcí 9,49 % a daň z nemovitých věcí pouhými 7,69 %.

Při zaměření se na výši jednotlivých příjmů v období 2018-2020 lze sledovat kolísavý vývoj, pokud se porovná rok 2019 s rokem 2018 je zřejmé, že všechny typy příjmů se navýšily s výjimkou správních poplatků viz tabulka č. 14. Opačná situace však nastává v roce 2020, kdy se větší část příjmů obcí Středočeského kraje snížila oproti roku 2019, navýšily se pouze příjmy z DPFO z kapitálových výnosů, příjmy z místních poplatků ale také z daně z nemovitých věcí. Snížení téměř všech příjmů z DPFO a DPPO lze jednoznačně přičítat snížení příjmů FO a PO v důsledku restrikcí vlády v průběhu pandemie Covid-19. Restrikce tak měly dopady nejen přímo na podnikatele, ale snížení jejich příjmů způsobilo ponížení příjmů obecních rozpočtů.

Data týkající se příjmů obcí z daně z nemovitých věcí dle typu nemovitosti za celý Středočeský kraj se pro tuto práci nepodařilo vyzískat. Dostupná jsou data pouze pro celou ČR a pro jednotlivé obce.

Tabulka 14: Daňové příjmy obcí ve Střed. kraji v letech 2018-2020 (v tis. Kč)

Rok			2018		2019		2020	
Příjmy obcí celkem		Podíl na daň. příjmech (%)	34 407 970	Podíl na daň. příjmech (%)	37 639 735	Podíl na daň. příjmech (%)	39 317 513	
Daňové příjmy			22 590 072		24 793 579		23 536 018	
z toho	Daně z příjmů fyzických osob	22,69	5 125 908	23,56	5 842 252	23,59	5 551 387	
	z toho	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků		4 610 271		5 239 428		4 998 163
		Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti		108 080		142 754		84 241
		Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů		407 557		460 070		468 983
	Daně z příjmů právnických osob	19,28	4 355 269	20,23	5 014 795	17,89	4 211 121	
	z toho	Daň z příjmů právnických osob		3 745 862		4 330 545		3 555 055
		Daň z příjmů právnických osob za obce		609 404		684 249		656 066
		Daň z příjmů právnických osob za kraje		.		.		.
	Daň z přidané hodnoty	40,80	9 217 684	39,28	9 738 386	41,34	9 730 266	
	Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	9,48	2 141 918	9,79	2 426 273	9,49	2 232 907	
	z toho	Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí		528 143		743 493		632 568
		Místní poplatky z vybíraných činností a služeb		657 256		682 554		711 216
		Správní poplatky		399 798		390 352		344 875
	Daň z nemovitých věcí	7,74	1 749 290	7,15	1 771 853	7,69	1 810 276	

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

Nabízí se tedy otázka, proč jediná daň, jejíž výši mohou obce ovlivnit, má nejnižší podíl

na daňových příjmech? Jaká je realita využívání koeficientů a jejich úprav u daně z nemovitých věcí u obcí Středočeského kraje? Těto problematice se bude věnovat následující kapitola, zabývající se právě koeficienty u daně z nemovitých věcí.

4.3 Koeficienty

Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.4 obce mají ve své pravomoci ovlivňovat výši daně z nemovitých věcí. Mohou tak jednat na základě zákona č. 338/1992 o dani z nemovitých věcí (ZoDNV). Hlavním nástrojem obcí pro úpravu výše daně z nemovitých věcí jsou koeficienty. Díky koeficientům mají obce možnost daňové příjmy, jak navyšovat, tak i snižovat. Obce mohou prostřednictvím obecně závazné vyhlášky stanovit koeficient 1,5 na stavby dle typu nemovitosti J, K, L, M, N, O, S, T, U, V, není to však povinnost. Význam jednotlivých písmen je uveden v příloze 8.5. - Označení typu nemovité věci A-Z. Koeficient 1,5 lze stanovit pouze pro celé území obce, ale výhradně pro předměty daně uvedené v ZoDNV.

Dále obce nově mohou od roku 2021, ale nemusí, stanovit místní koeficient s výší 1,1 až 5 pro celé území obce nebo pro jednotlivé části (dříve 2-5, pro celé území obce). Stanovení místního koeficientu dokáže celkem významně navýšit příjem obcí, jelikož se jím násobí výsledná daň – ne sazba. V analytické části se však pracuje se starou verzí koeficientů, a to ve výši 2-5, která platila ve sledovaných letech 2018-2020.

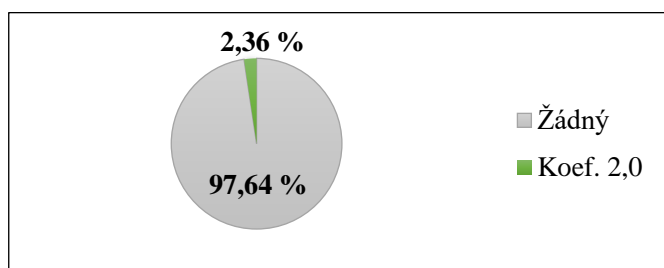
Zároveň obce mohou upravovat koeficient podle počtu obyvatel, avšak mohou pouze upravovat jeho výši, nemohou ho zrušit. Navýšení koeficientu podle počtu obyvatel se týká druhu pozemku F a druhu staveb H, I, R, Z, lze ho zvýšit o jednu kategorii či ho snížit až o tři kategorie (platí pro celé území nebo pro jednotlivé části obce).

Jediný koeficient, který obce nemohou ovlivňovat, je koeficient 2,0, je určen pro budovy umístěné v národních parcích nebo v chráněných krajinných oblastech – zónách I. Přesto se tato kapitola zaměřuje i na tento koeficient z důvodu vytvoření představy o jeho uplatnění v rámci Středočeského kraje.

4.3.1 Koeficient 2,0

Koeficient 2,0 na území Středočeského kraje nemá zrovna velké uplatnění. Z celkového počtu 1144 obcí používá koeficient 2,0 pouze 2,36 % obcí Středočeského kraje (graf č. 5).

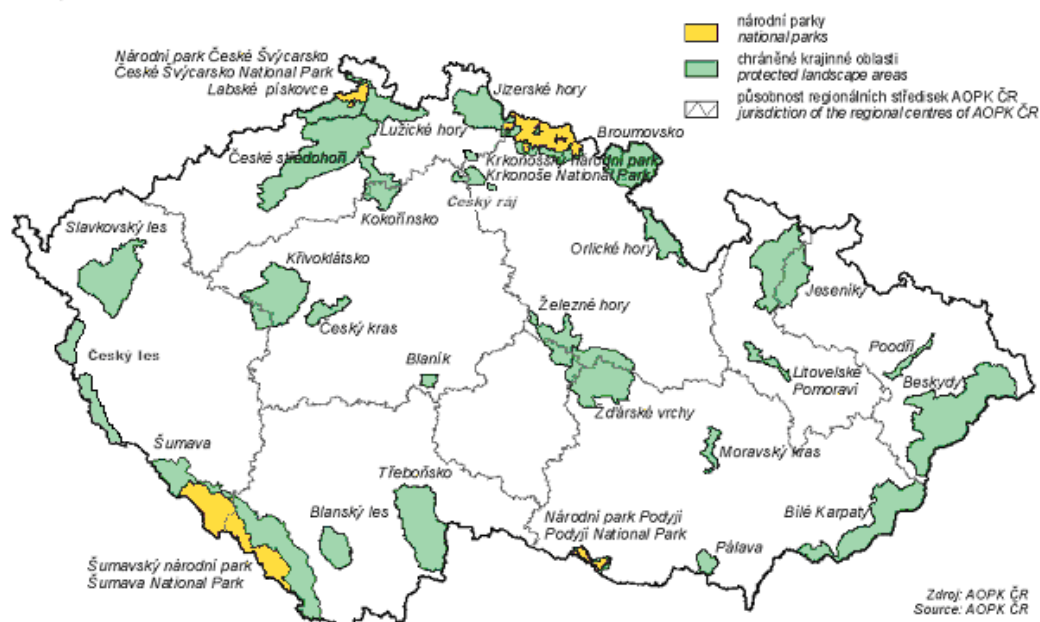
Graf 5: Obce Středočeského kraje s koeficientem 2,0

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

Obrázek č. 5, jež zobrazuje mapu ČR s vyznačenými národními parky (NP) a chráněnými krajinnými oblastmi (CHKO), uvádí 5 CHKO vyskytujících se na území zkoumaného kraje. NP na tomto území nejsou žádné. Jedná se o CHKO Český ráj, tato oblast zasahuje do Středočeského kraje svou menší částí, hlavní část se nachází v kraji Královéhradeckém. Další oblastí je Kokořínsko, které se nachází z poloviny v kraji Středočeském a z druhé v kraji Ústeckém. Pozici největší chráněné oblasti na území Středočeského kraje zastává Křivoklátsko, jeho menší část se nachází i v kraji Plzeňském. Dále lze zmínit oblast Českého krasu, která zcela leží na území sledovaného kraje, tak je tomu i u posledního chráněného území Blaník.

Obrázek 5: Mapa ČR s vyznačenými NP a CHKO

Zdroj: Kamzíci, neuvedeno

Mezi obce, které používají koeficient 2,0 na celém svém území nebo na určitém katastrálním území, patří 27 obcí, konkrétně se jedná o Beroun, Branov, Dobřeň, Dobšín,

Hlásná Třebaň Kanina, Karlova Ves, Karlštejn, Kokořín, Korno, Křivoklát, Loděnice, Měňany, Mořina, Mořinka, Mšeno, Nebužely, Nižbor, Nosálov, Roztoky, Skryje, Srbsko, Svatý Jan pod Skalou, Sýkořice, Tetín, Vysoká a Zbečno.

4.3.2 Koeficient 1,5

Koeficient 1,5 mohou obce stanovit pro celé své území obecně závaznou vyhláškou. Tímto koeficientem se zabývá v § 11 odstavci 3 písmene b) zákon č. 338/1992 o dani z nemovitých věcí. Tento koeficient se tedy zaměřuje na stavby J, K, L, M, N, O, S, T, U a V dle přílohy 8.5. Počet obcí, které využívaly koeficient 1,5 alespoň pro jeden výše uvedený typ stavby, je uveden v následující tabulce č. 15. V letech 2018 a 2019 užívalo koeficient 1,5 ve Středočeském kraji celkem 363 obcí a v roce 2020 se počet obcí zvýšil o 8. Koeficient tedy využívalo v letech 2018-2019 dohromady 31,7 % obcí a v roce 2020 již 32,4 % obcí. Od roku 2019 do roku 2020 došlo k navýšení o 2,2 %.

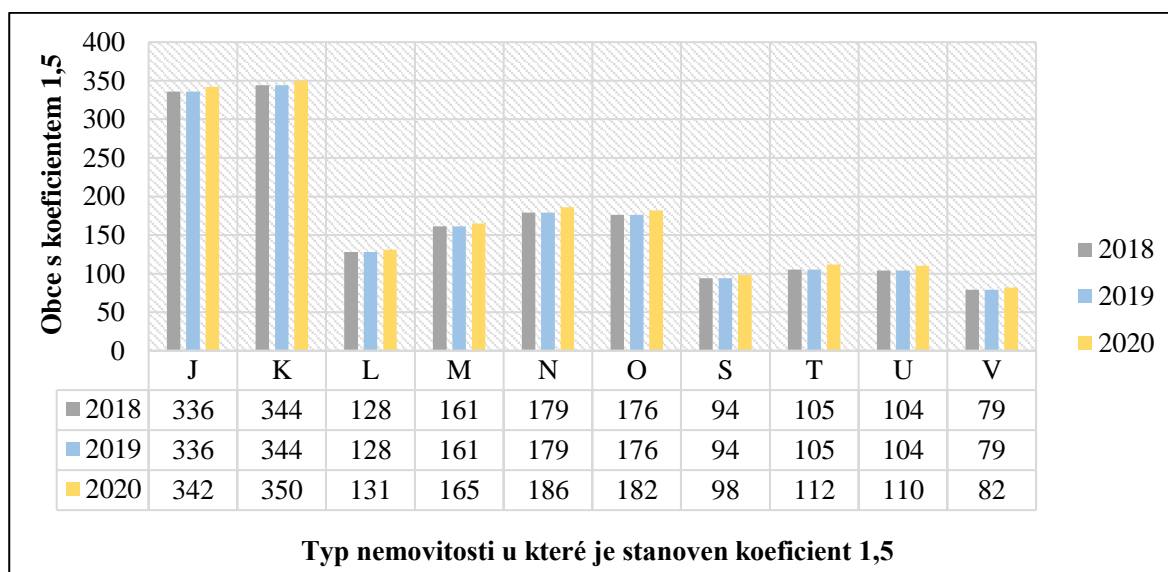
Tabulka 15: Koeficient 1,5 a jeho využití obcemi Středočeského kraje

	2018	2019	2020
Koef. 1,5	363	363	371
Koef. žádný	781	781	773

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

Z níže uvedeného grafu č. 6 je patrné, v jakém rozsahu obce v letech 2018 až 2020 tento koeficient využívaly a konkrétně u kterých typů staveb.

Graf 6: Využívání koeficientu 1,5 obcemi dle typu nemovitosti

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

Počet obcí u jednotlivých typů nemovitých věcí je v letech 2018 a 2019 dle výše uvedeného grafu stejný. Neznamená to však, že by během těchto let nedošlo k nějakým změnám. V roce 2019 došlo k zavedení koeficientu 1,5 pouze u obce Velké Přítočno u typu staveb M, N, O, S, T, U a zároveň byl zrušen koeficient u stejného typu staveb v obci Rožmitál pod Třemšínem, konečná změna v roce 2019 byla nulová. Lze tedy porovnávat změny pouze mezi roky 2019 a 2020.

Nejvíce obcí zavedlo koeficient u typu staveb K, kdy v roce 2019 ho užívalo 344 obcí a v roce 2020 již 350. U typu stavby J používalo koeficient v roce 2019 celkem 336 obcí (342 obcí v roce 2020). Třetím nejužívanějším typem staveb u koeficientu 1,5 je typ N, který v roce 2019 využívalo 179 obcí, v roce 2020 to bylo o 7 více. Na čtvrtém místě se umístil typ O se 176 obcemi v roce 2019 a se 182 v roce 2020. Pátý je typ M se 161 obcemi v roce 2019 a v roce 2020 přibyly další 4 obce. Následují další typy staveb L, T, U, S a V, kde stanovilo koeficient 1,5 méně jak 131 obcí v období let 2018-2020 viz graf č. 6.

V následující tabulce č. 16 lze posoudit využívání koeficientu 1,5 dle typu staveb ještě z pohledu procentního vyjádření. Kdy např. v roce 2020 využilo koeficient 1,5 u typu stavby K 30,59 % obcí Středočeského kraje. Naopak u typu stavby V se jednalo v roce 2020 o pouhých 7,17 %.

Na závěr lze shrnout využívání koeficientu obcemi dle typu staveb pomocí procentního vyjádření do tří skupin, kdy první zahrnuje typy staveb K a J (21–30 %), druhá skupina se skládá z typu staveb N, O, M a L (11–20 %) a třetí obsahuje typy staveb T, U, S a V (0–10 %).

Tabulka 16: Využití koeficientu 1,5 obcemi Střed. kraje dle typu staveb (v %)

Typ stavby/Rok	2018	2019	2020
K	30,07	30,07	30,59
J	29,37	29,37	29,90
N	15,65	15,65	16,26
O	15,38	15,38	15,91
M	14,07	14,07	14,42
L	11,19	11,19	11,45
T	9,18	9,18	9,79
U	9,09	9,09	9,62
S	8,22	8,22	8,57
V	6,91	6,91	7,17

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

V níže uvedených tabulkách č. 17–22 jsou uvedeny změny, které provedly obce Středočeského kraje v letech 2018–2020. V tabulce č. 17 je patrné, že koeficient 1,5 zrušila obec Rožmitál pod Třemšínem u typu staveb M, N, O, S, T a U k 31.12.2018. Změny se projevily tedy až v roce 2019.

Tabulka 17: Obce, které zrušily koeficient 1,5 v roce 2018

Kód obce	Jméno obce	Typ nemovité věci	Datum vzniku	Datum ukončení
541231	Rožmitál pod Třemšínem	M, N, O	01.01.1994	31.12.2018
541231	Rožmitál pod Třemšínem	S, T, U	01.01.2011	31.12.2018

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

K 31.12.2019 byl zrušen koeficient 1,5 obcí Kozárovice u typu staveb M, N, O, S, T a U viz tabulka č. 18.

Tabulka 18: Obce, které zrušily koeficient 1,5 v roce 2019

Kód obce	Jméno obce	Typ nemovité věci	Datum vzniku	Datum ukončení
540536	Kozárovice	M, N, O, S, T, U	01.01.2011	31.12.2019

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

V roce 2020 došlo také pouze k jednomu zrušení koeficientu, a to opět v obci Rožmitál pod Třemšínem, jednalo se ale o typy staveb L a V. Opět datum ukončení bylo k poslednímu dni roku tedy k 31.12.2020, jak lze vidět v níže uvedené tabulce.

Tabulka 19: Obce, které zrušily koeficient 1,5 v roce 2020

Kód obce	Jméno obce	Typ nemovité věci	Datum vzniku	Datum ukončení
541231	Rožmitál pod Třemšínem	L	01.01.1994	31.12.2020
541231	Rožmitál pod Třemšínem	V	01.01.2011	31.12.2020

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

Výše byly zmíněny obce, které zrušily koeficient 1,5 v letech 2018–2020, následně budou zmíněny obce, které koeficient nově zavedly v rámci stejného období. Tabulka č. 20 uvádí celkem 4 obce, které koeficient zavedly k 1.1.2018.

Tabulka 20: Obce, které zavedly koeficient 1,5 v roce 2018

Kód obce	Jméno obce	Typ nemovité věci	Datum vzniku
535516	Boseň	T, U	01.01.2018
599735	Březová-Olešno	L, M, N, O, S, T, U, V	01.01.2018
541257	Rybníky	J, K, L, M, N, O, S, T, U, V	01.01.2018
536971	Žďár	S, T, U	01.01.2018

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

Jedná se o Boseň, jež zavedla koeficient u typu staveb T a U, dále Březová-Olešno u typu staveb L, M, N, O, S, T, U a V. Dále Rybníky, které zavedly koeficient u stejného typu staveb jako Březová-Olešno, přidaly však ještě typy staveb J a K. Poslední obec, která zavedla koeficient 1,5 v roce 2018, je Žďář s typy staveb S, T a U.

V roce 2019 zavedla koeficient dle tabulky č. 21 pouze jedna obec, a to Velké Přítočno s typy staveb M, N, O, S, T a U.

Tabulka 21: Obce, které zavedly koeficient 1,5 v roce 2019

Kód obce	Jméno obce	Typ nemovité věci	Datum vzniku
533033	Velké Přítočno	M, N, O, S, T, U	01.01.2019

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

K 1.1.2020 zavedlo koeficient hned 9 obcí. Obce Buštěhrad, Černíky a Sedlec použily koeficient u typu staveb J, K, L, M, N, O, S, T, U a V. Mnichovo Hradiště u typu staveb N a T, dále Popovice užily koeficient u typu staveb M, N, O, S, T a U, Sibrina pak u staveb J, K, M, N, O, S, T, U. Strančice využívají od roku 2020 koeficient u typu staveb J, K, N, O, T, U, Teplýšovice u typu staveb J a K a na závěr obec Záryby, která užívá koeficient 1,5 u typu staveb N, O, T a U viz tabulka č. 22.

Tabulka 22: Obce, které zavedly koeficient 1,5 v roce 2020

Kód obce	Jméno obce	Typ nemovité věci	Datum vzniku
532169	Buštěhrad	J, K, L, M, N, O, S, T, U, V	01.01.2020
599301	Černíky	J, K, L, M, N, O, S, T, U, V	01.01.2020
536326	Mnichovo Hradiště	N, T	01.01.2020
532649	Popovice	M, N, O, S, T, U	01.01.2020
598283	Sedlec	J, K, L, M, N, O, S, T, U, V	01.01.2020
538761	Sibrina	J, K, M, N, O, S, T, U	01.01.2020
538809	Strančice	J, K, N, O, T, U	01.01.2020
530760	Teplýšovice	J, K	01.01.2020
535362	Záryby	N, O, T, U	01.01.2020

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

4.3.3 Místní koeficient (MK)

Místní koeficient lze stanovit podle zákona č. 338/1992 o dani z nemovitých věcí dle § 12. Obce stejně jako u předešlých koeficientů mohou stanovit místní koeficient pomocí obecně závazné vyhlášky. Tabulka č. 23 znázorňuje počet obcí Středočeského kraje využívajících místní koeficient 2 až 5 v letech 2018-2020. Z tabulky je zřejmé, že se nejvíce stanovuje místní koeficient 2 a využití se následně snižuje s výší koeficientu. Nejméně stanovovaným koeficientem je místní koeficient 5. Ten stanovily pouze tři obce z celého Středočeského kraje, jedná se o obce Černošice, Hulice a Vlkančice. Zmínit lze ještě obce s koeficientem 4, kterých je v letech 2018-2020 celkem 10, a to Čestlice, Doubravčice, Kamenice, Kostelec u Křížků, Kunice, Mnichovice, Strančice, Sulice, Světice a Svojetice.

Tabulka 23: Využití místního koeficientu v obcích Středočeského kraje

MK	2018	2019	2020
Žádný	949	947	926
Koef. 2	145	145	154
Koef. 3	37	39	51
Koef. 4	10	10	10
Koef. 5	3	3	3
Obce s MK	195	197	218

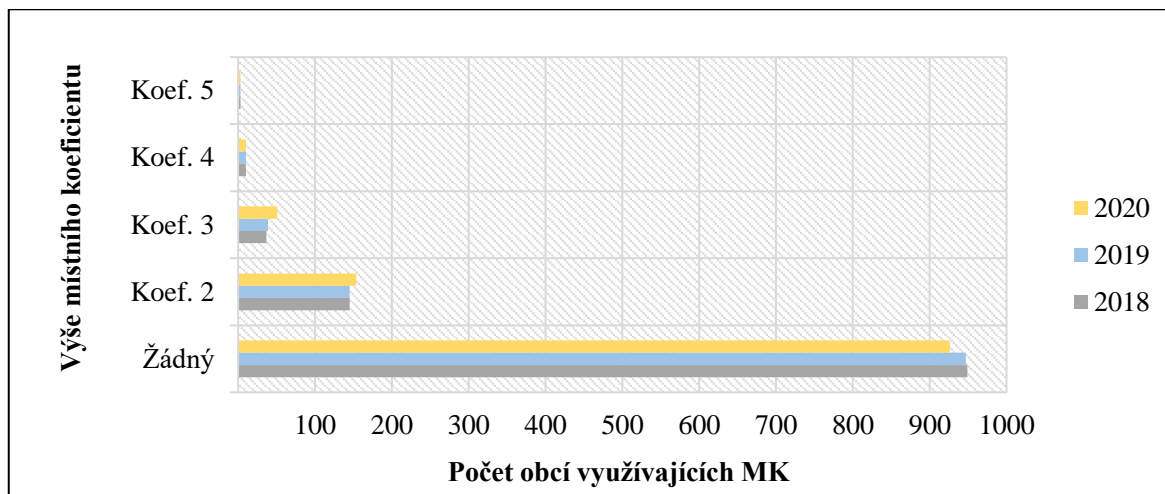
Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Změny využívání místních koeficientů jsou znatelné pouze u místních koeficientů 2 a 3. Místní koeficient 2 stanovilo v roce 2018 a 2019 celkem 145 obcí. Nárůst lze pozorovat u koeficientu 2 až v roce 2020, kdy byl tento koeficient stanoven u celkem 154 obcí, což je nárůst o 6,2 %. Koeficient 3 se stanovuje výrazně méně než koeficient 2. V roce 2018 byl tento koeficient stanoven u 37 obcí, v roce 2019 se přidaly dvě obce a v roce 2020 využívalo koeficient 3 již 51 obcí. U tohoto koeficientu lze pozorovat vyšší nárůst než u předešlého koeficientu 2, kdy došlo ke zvýšení z roku 2018 do roku 2020 o 37,8 %. U koeficientů 4 a 5 bylo využití obcemi Středočeského kraje konstantní.

Z celkového počtu 1144 obcí v roce 2018 použilo některý z výše uvedených místních koeficientů dohromady 195 obcí (17,0 %), v roce 2019 celkem 197 obcí (17,2 %) a v roce 2020 dokonce 218 obcí (19,1 %). Lze tedy sledovat postupný zvyšující se zájem o využívání místních koeficientů. Ovšem průměr využití MK za sledované období 2018-2019 je pouhých 17,8 %.

Následující graf č. 7 znázorňuje využívání MK obcemi Středočeského kraje v letech 2018-2020. Lze tedy sledovat výše uvedené pohyby v rámci let, kdy nejvýraznější změny nastaly v roce 2020.

Graf 7: Využívání místního koeficientu obcemi Středočeského kraje

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

V tabulkách č. 24-29 jsou zmíněny obce, které v letech 2018-2020 nově zavedly nebo zcela zrušily místní koeficient. Tabulka č. 24 uvádí, že jedinou obcí, která v roce 2018 zavedla místní koeficient, když předtím žádný MK neužívala, byla obec Březová-Oleško se zavedeným koeficientem 3. Koeficient 2, 4 a 5 v roce 2018 nezavedla žádná obec.

Tabulka 24: Obce, které zavedly místní koeficient 3 v roce 2018

Číslo obce	Název obce	Datum vzniku	Datum ukončení	Koeficient
599735	Březová-Oleško	01.01.2018	31.12.2018	3

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Následná tabulka č. 25 zmiňuje obec, která v roce 2019 zavedla koeficient 2 a předtím rovněž neužívala jiný MK, jedná se o obec Kšely.

Tabulka 25: Obce, které zavedly místní koeficient 2 v roce 2019

Číslo obce	Název obce	Datum vzniku	Datum ukončení	Koeficient
571717	Kšely	01.01.2019	31.12.2019	2

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Koeficient 3 dle tabulky č. 26, zavedla v roce 2019 obec Velké Přítočno. Koeficient 4 a 5 v roce 2019 nezavedla žádná obec.

Tabulka 26: Obce, které zavedly místní koeficient 3 v roce 2019

Číslo obce	Název obce	Datum vzniku	Datum ukončení	Koeficient
533033	Velké Přítočno	01.01.2019	31.12.2019	3

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Dle tabulky č. 27 je patrné, že v roce 2020 byl rozsah zavedených koeficientů 2 výrazně vyšší, tento koeficient zavedlo dohromady 14 obcí.

Tabulka 27: Obce, které zavedly místní koeficient 2 v roce 2020

Číslo obce	Název obce	Datum vzniku	Datum ukončení	Koeficient
532169	Buštěhrad	01.01.2020	31.12.2020	2
529516	Čerčany	01.01.2020	31.12.2020	2
537128	Dymokury	01.01.2020	31.12.2020	2
536326	Mnichovo Hradiště	01.01.2020	31.12.2020	2
530352	Ostředek	01.01.2020	31.12.2020	2
532720	Pchery	01.01.2020	31.12.2020	2
532649	Popovice	01.01.2020	31.12.2020	2
534374	Samopše	01.01.2020	31.12.2020	2
538761	Sibřina	01.01.2020	31.12.2020	2
530760	Teplýšovice	01.01.2020	31.12.2020	2
530905	Votice	01.01.2020	31.12.2020	2
535303	Vraňany	01.01.2020	31.12.2020	2
571288	Zahořany	01.01.2020	31.12.2020	2
539082	Zlonín	01.01.2020	31.12.2020	2

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Zájem o zavedení koeficientu 3 v roce 2020 lze pozorovat o něco nižší než u koeficientu 2, dohromady tento koeficient zavedlo 8 obcí Středočeského kraje viz tabulka č. 28.

Tabulka 28: Obce, které zavedly místní koeficient 3 v roce 2020

Číslo obce	Název obce	Datum vzniku	Datum ukončení	Koeficient
540536	Kozárovice	01.01.2020	31.12.2020	3
538451	Louňovice	01.01.2020	31.12.2020	3
532738	Pletený újezd	01.01.2020	31.12.2020	3
598283	Sedlec	01.01.2020	31.12.2020	3
538825	Struhařov	01.01.2020	31.12.2020	3
570982	Tuřice	01.01.2020	31.12.2020	3
541567	Vranovice	01.01.2020	31.12.2020	3
535362	Záryby	01.01.2020	31.12.2020	3

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Za celé sledované období byl zcela zrušen místní koeficient pouze u jedné obce, a to u obce Žižice, kde byl zrušen k 31.12.2019 viz tabulka č. 29.

Tabulka 29: Obce, které zrušily místní koeficient v letech 2018-2020

Číslo obce	Název obce	Koeficient 2018	Koeficient 2019	Datum ukončení
533157	Žižice	2	2	31.12.2019

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

V letech 2018 až 2020 došlo k 9 změnám již zavedeného místního koeficientu u obcí Středočeského kraje. Od roku 2019 byl navýšen koeficient u obce Doubek ze 2 na 3. Zbylé změny proběhly až v roce 2020, kdy od 1.1.2020 navýšilo koeficient ze 2 na 3 obce Babice, Kosmonosy, Máslovice, Měchenice, Tehovec a Tuchoměřice. Dvě obce od 1.1.2020 naopak místní koeficient snížily ze 3 na 2, viz poslední dvě uvedené obce v tabulce č. 30.

Tabulka 30: Změny výše koeficientů v letech 2018-2020

Číslo obce	Název obce	2018	2019	2020
564885	Doubek	2	3	3
538043	Babice	2	2	3
570826	Kosmonosy	2	2	3
538469	Máslovice	2	2	3
539490	Měchenice	2	2	3
599719	Tehovec	2	2	3
539767	Tuchoměřice	2	2	3
599735	Březová-Olešno	3	3	2
530689	Struhařov	3	3	2

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Hromadný přehled všech změn MK u obcí Střed. kraje jsou uvedeny v příloze 8.6.

4.3.4 Koeficient podle počtu obyvatel

Zákonné zakotvení koeficientu podle počtu obyvatel nebo také zákonného koeficientu lze nalézt v zákoně č. 338/1992 o dani z nemovitých věcí v rámci odstavce 4 písm. a) paragrafu § 6. Koeficient je každé obci automaticky přiřazen dle počtu obyvatel k poslednímu sčítání lidu. Obce si ho následně mohou upravit pomocí závazné vyhlášky dle mezí zákona. Tabulka č. 31 uvádí jednotlivé koeficienty podle počtu obyvatel (KPPO) a k nim jsou přiřazeny obce dle počtu obyvatel k poslednímu sčítání lidu (z roku 2011 jelikož sledované období je 2018-2020). Celkem 910 obcí dle tabulky má přiřazen koeficient 1,0, následný koeficient 1,4 má dle zákona 201 obcí. Pouze 14 obcí dle sčítání obdrželo

koeficient 1,6 a o jednu obec více pak koeficient 2,0. Pouze jedna obec má přiřazen koeficient 3,5, nejvyšší KPPO nemá žádná obec Středočeského kraje.

Tabulka 31: Koeficient přiřazený obcím Střed. kraje podle počtu obyvatel

KPPO	Počet obyvatel	Počet obcí
1,0	v obcích do 1 000 obyvatel	910
1,4	v obcích nad 1 000 obyvatel do 6 000 obyvatel	201
1,6	v obcích nad 6 000 obyvatel do 10 000 obyvatel	14
2,0	v obcích nad 10 000 obyvatel do 25 000 obyvatel	15
2,5	v obcích nad 25 000 obyvatel do 50 000 obyvatel	3
3,5	v obcích nad 50 000 obyvatel, ve statutárních městech a ve Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních a Poděbradech	1
4,5	v Praze	0

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

Následující tabulka č. 32 znázorňuje reálný stav KPPO po úpravách obcemi. Je zmíněn KPPO jak u staveb, tak u pozemků. Kvůli velkému rozsahu tohoto koeficientu, který může být stanoven pro celou obec nebo katastrální území obce, ale i pro výčet jednotek, jsou pro zjednodušení v této práci uvedeny KPPO pouze pro celé území obce. Musí se však zdůraznit, že stanovení koeficientu těmito způsoby je možné a opravdu ho některé obce využívají.

Tabulka 32: Stanovení KPPO obcemi u pozemků a staveb 2018-2020

KPPO	dle počtu ob. obce	u staveb (stanoveno vyhláškou)			u pozemků (stanoveno vyhláškou)		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
1,0	910	878	877	878	893	893	891
1,4	201	176	176	182	192	192	194
1,6	14	33	32	32	37	37	37
2,0	15	51	52	45	14	14	14
2,5	3	5	5	5	6	6	6
3,5	1	2	2	2	2	2	2
4,5	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Z tabulky č. 32 lze vysledovat, že obce svými zásahy výši KPPO spíše navyšovaly. Na základě zákonných vyhlášek obcí došlo k úpravě koeficientu ve výši 1,0 a 1,4. Obce ho reálně využívají v nižším počtu, jak u staveb, tak u pozemků, než jak je stanoveno

v původním určení koeficientu dle sčítání lidu z roku 2011. Opak platí u koeficientu ve výši 1,6; 2,5 a 3,5, kde došlo k navýšení užívání těchto koeficientů na základě úprav některých obcí, a to u staveb, ale rovněž i u pozemků. Koeficient 2,0 je výrazně vyšší u staveb, avšak u pozemků lze sledovat pokles o jednu obec oproti původnímu určení koeficientu podle počtu obyvatel.

Změny, které byly patrné v předchozí tabulce, jsou podrobněji uvedeny níže v tabulkách č. 33 a 34. Jediné změny, co nastaly u KPPO u pozemků, lze sledovat v tabulce č. 33, kdy koeficient ve výši 1,0 zrušily obce Sedlec a Černíky k 31.12.2019. Nově od 01.01.2020 zavedly koeficient 1,4. Dle počtu obyvatel mají mít obě obce koeficient 1,0, ten se však rozhodly navýšit o jednu kategorii.

Tabulka 33: Změny výše koef. podle počtu obyvatel u pozemků v letech 2018-2020

Jméno Obce	Kód obce	Starý koef.	Datum vzniku	Datum ukončení	Nový koef.	Datum vzniku	Datum ukončení
Sedlec	598283	1,0	01.01.2014	31.12.2019	1,4	01.01.2020	31.12.2020
Černíky	599301	1,0	01.01.2014	31.12.2019	1,4	01.01.2020	31.12.2020

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

V tabulce č. 34 jsou následně uvedeny změny KPPO i u staveb.

Tabulka 34: Změny výše koef. podle počtu obyvatel u staveb v letech 2018-2020

Jméno Obce	Kód obce	Starý koef.	Datum vzniku	Datum ukončení	Nový koef.	Datum vzniku	Datum ukončení
Máslovice	538469	2,0	01.01.2014	31.12.2019	1,0	01.01.2020	31.12.2020
Měchenice	539490	2,0	01.01.2014	31.12.2019	1,0	01.01.2020	31.12.2020
Postřižín	538647	2,0	01.01.2014	31.12.2019	1,0	01.01.2020	31.12.2020
Tehovec	599719	2,0	01.01.2014	31.12.2019	1,0	01.01.2020	31.12.2020
Kosmonosy	570826	2,0	01.01.2014	31.12.2019	1,4	01.01.2020	31.12.2020
Tuchoměřice	539767	2,0	01.01.2017	31.12.2019	1,4	01.01.2020	31.12.2020
Zlatníky-Hodkovice	539881	2,0	01.01.2014	31.12.2019	1,4	01.01.2020	31.12.2020
Březová-Oleško	599735	1,0	01.01.2018	31.12.2019	1,4	01.01.2020	31.12.2020
Černíky	599301	1,0	01.01.2014	31.12.2019	1,4	01.01.2020	31.12.2020
Sedlec	598283	1,0	01.01.2014	31.12.2019	1,4	01.01.2020	31.12.2020
Cerhenice	533246	1,6	01.01.2014	31.12.2018	2,0	01.01.2019	31.12.2020

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

Jak lze vidět z výše uvedené tabulky č. 34, změny KPPO u staveb byly v období 2018-2020 rozsáhlejší než u pozemků. U staveb změnilo výši koeficientu (za celou obec) celkem 11 obcí. Z toho obce Máslovice, Měchenice, Postřižín a Tehovec koeficient snížily ze 2,0 na 1,0, dále obce Kosmonosy, Tuchoměřice a Zlatníky-Hodkovice koeficient snížily ze 2,0 na 1,4. Obce, které naopak KPPO navýšily, jsou Březová-Oleško, Černíky a Sedlec a to z 1,0 na 1,4 a Cerhenice zvýšily koeficient z 1,6 na 2,0. Z výše zmíněných jedenácti obcí pouze čtyři měly dle původního určení KPPO stanoven koeficient 1,4 a to obce Kosmonosy, Tuchoměřice, Zlatníky-Hodkovice a Cerhenice, zbylé obce měly původně stanoven KPPO ve výši 1,0.

4.4 Analýza koeficientů a příjmů DNV u ORP – Střed. kraj

V následující části budou analyzovány vybrané obce Středočeského kraje, jedná se o obce s rozšířenou působností. Ve Středočeském kraji je dohromady 26 ORP – Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Čáslav, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Kladno, Kolín, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Říčany, Sedlčany, Slaný, Vlašim a Votice. Kapitola se zaměřuje na analýzu koeficientů, upravujících daň z nemovitých věcí, využívaných obcemi a dále také na příjmy obcí z daně z nemovitých věcí a jejich podíl na celkových daňových příjmech. U zmíněných obcí budou níže porovnány jak využívané koeficienty a příjmy z daně z nemovitých věcí (včetně přepočtu na 1 obyvatele), tak i typy nemovitostí s nejvyšším podílem na příjmech z daně z nemovitých věcí.

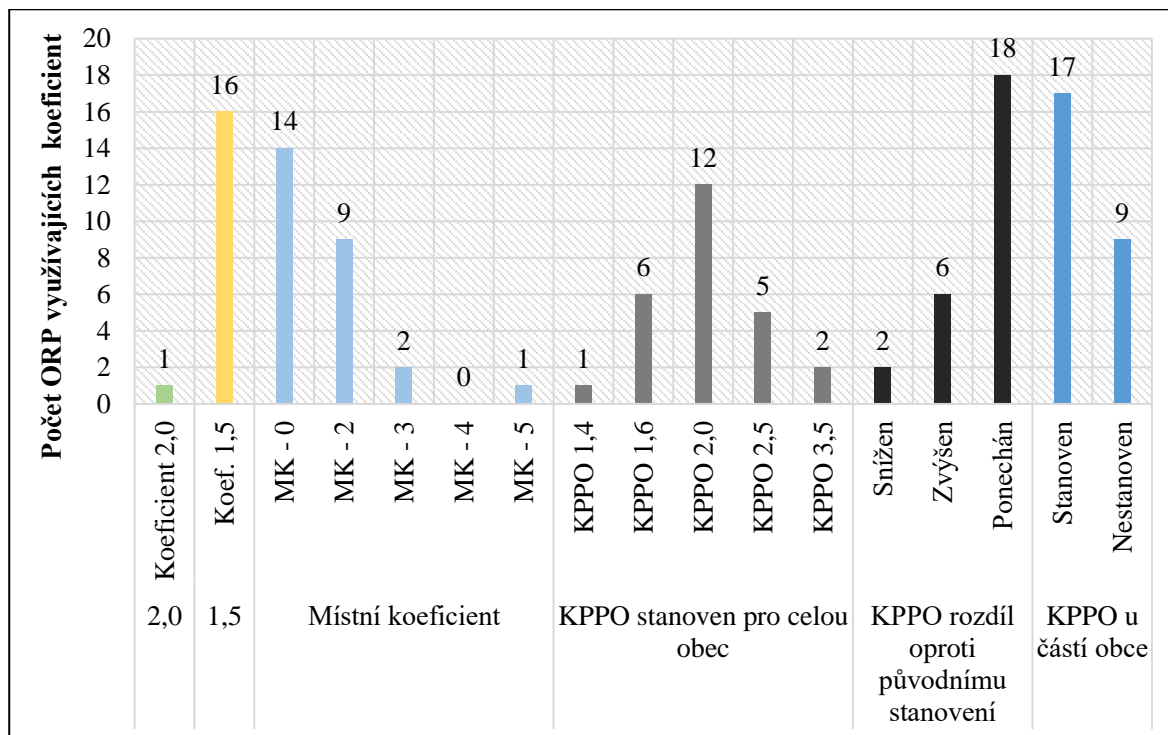
4.4.1 Analýza koeficientů u ORP

V první řadě je nutné zmínit, jaké koeficienty ORP užívají a v jaké výši, to velmi přehledně zobrazuje následující graf č. 8. Koeficient 2,0 pro obce v CHKO nebo NP lze dohledat pouze u jedné obce (3,8 % obcí) s rozšířenou působností a to Berouna. Konkrétně se tento koeficient týká katastrálního území – Hostim u Berouna a Branov. Koeficient 1,5 mělo stanoveno po celé období let 2018-2020 celkem 15 obcí (57,7 %), v roce 2020 se přidalo ještě Mnichovo Hradiště (+3,8 %). Další místní koeficient není tak využíván jako koeficient předešlý, z 26 ORP ho využilo pouze 12 (46,2 %). V letech 2018-2020 byl užíván jednou obcí MK ve výši 5 (Černošice), MK ve výši 4 nebyl užíván vůbec, MK – 3 použily dvě obce (Mladá Boleslav, Říčany) a MK – 2 mělo stanoveno celkem 7 ORP a to Hořovice, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Nymburk, Benešov, Kolín a Příbram. Dvě obce MK – 2 stanovilo až k 1.1.2020, jedná se o obce Mnichovo Hradiště a Votice.

Dále je z grafu zřejmé, kolik obcí užívalo KPPO (stanovený pro celou obec) ve všech uvedených výších. V letech 2018-2020 nedošlo k žádným změnám u KPPO a výše koeficientů byla shodná jak u staveb, tak u pozemků. Nejvíce zastoupený je KPPO ve výši 2,0 (46,2 %), následuje 1,6 (23,1 %), potom 2,5 (19,2 %); 3,5 (7,7 %) a nejméně pak 1,4 (3,8 %). Pro zajímavost lze v tomtéž grafu také pozorovat počet obcí, které mají upravený KPPO oproti původnímu stanovení dle posledního sčítání lidu. Dvě ORP koeficient snížily a šest obcí koeficient zvýšilo, zbylé si ponechaly původní KPPO.

Na závěr je ještě v grafu č. 8 uvedeno, které obce stanovily KPPO i pro jednotlivé části obce, celkem 17 obcí tuto možnost využilo a devět nikoliv. Podrobný přehled analýzy koeficientů pro jednotlivé obce s rozšířenou působností je uveden v příloze 8.8.

Graf 8: Analýza koeficientů u ORP

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

Mezi obce, které využívaly koeficient 1,5 a zároveň MK v letech 2018-2020, se řadí celkem 6 obcí (Černošice, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora a Mladá Boleslav a od roku 2020 také Mnichovo Hradiště a Votice). Jedná se o pouhých 23,1 % obcí. K ORP, které ve sledovaném období nepoužívaly koeficienty 1,5 a MK, patří 4 obce (15,4 %) – Kladno, Mělník, Poděbrady a Slaný.

4.4.2 Daň z nemovitých věcí u ORP ve Středočeském kraji

Po zjištění, jaké koeficienty obce s rozšířenou působností ve Středočeském kraji využívají, lze přistoupit k analýze samotných příjmů z daně z nemovitých věcí. V tabulce č. 35 lze sledovat výši daně z nemovitých věcí přepočtené na jednoho obyvatele (počet obyvatel k 31.12.2020) u ORP v letech 2018 až 2020. Právě výše DNV v přepočtu na 1 obyvatele má nejvyšší vypovídací hodnotu a dají se tak nejlépe srovnat různorodé obce mezi sebou.

Tabulka 35: DNV v přepočtu na 1 obyvatele u ORP v letech 2018-2020

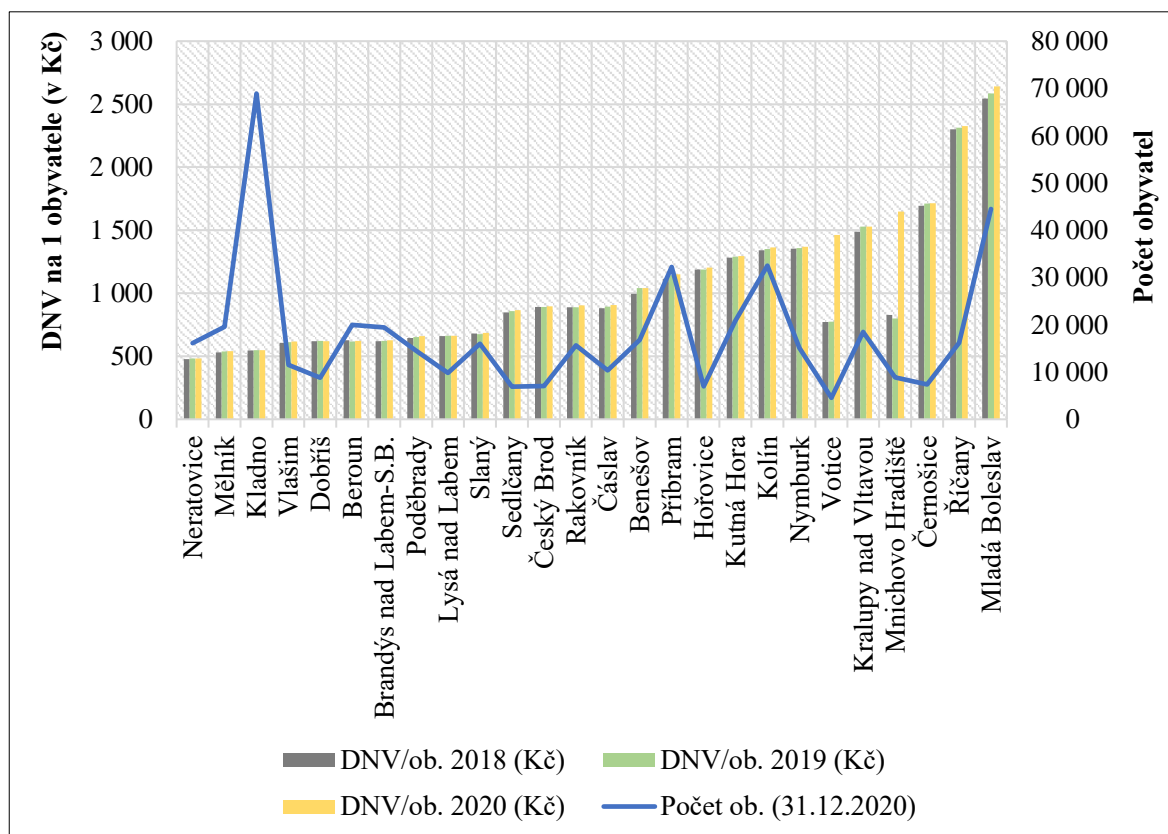
ORP	DNV/1 ob. 2020 (Kč)	Rozdíl 2020-2019 (Kč)	DNV/1 ob. 2019 (Kč)	Rozdíl 2019-2018 (Kč)	DNV/1 ob. 2018 (Kč)
Neratovice	482,31	- 0,26	482,57	6,31	476,26
Mělník	541,39	2,23	539,16	7,43	531,73
Kladno	548,58	- 0,34	548,92	2,76	546,16
Vlašim	616,37	5,48	610,89	4,99	605,90
Dobříš	618,83	- 4,45	623,28	4,19	619,09
Beroun	621,52	4,14	617,38	- 9,79	627,17
Brandýs nad L.-S.B.	626,03	3,99	622,04	1,37	620,67
Poděbrady	660,60	7,61	652,99	8,61	644,38
Lysá nad Labem	661,49	- 1,12	662,61	2,15	660,46
Slaný	685,03	9,37	675,66	- 5,78	681,44
Sedlčany	866,73	9,20	857,53	9,55	847,98
Český Brod	896,42	4,59	891,83	0,48	891,35
Rakovník	904,54	15,75	888,79	- 0,50	889,29
Čáslav	905,97	11,79	894,18	14,28	879,90
Benešov	1 042,26	1,74	1 040,52	46,18	994,34
Příbram	1 149,89	7,30	1 142,59	29,44	1 113,15
Hořovice	1 204,08	14,42	1 189,66	1,84	1 187,82
Kutná Hora	1 295,27	6,54	1 288,73	5,33	1 283,40
Kolín	1 362,63	11,27	1 351,36	10,69	1 340,67
Nymburk	1 369,94	11,42	1 358,52	4,17	1 354,35
Votice	1 463,23	687,97	775,26	3,17	772,09
Kralupy nad Vlt.	1 529,12	0,69	1 528,43	39,40	1 489,03
Mnichovo Hradiště	1 647,97	847,48	800,49	-26,86	827,35
Černošice	1 714,35	1,73	1 712,62	19,15	1 693,47
Říčany	2 326,21	13,10	2 313,11	13,50	2 299,61
Mladá Boleslav	2 642,30	57,23	2 585,07	40,98	2 544,09

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa, 2021; Český statistický úřad, 2021)

Daň z nemovitých věcí na 1 obyvatele v roce 2019 se dle tabulky č. 35 navýšila oproti roku 2018 u 22 obcí a u 4 obcí se snížila, největší pokles nastal u obce Mnichovo Hradiště (-26,86 Kč). V roce 2020 se DNV zvýšila oproti roku 2019 opět u 22 obcí, z toho u obcí Mnichovo Hradiště a Votice došlo k výrazně vyššímu nárůstu oproti ostatním obcím. Taktéž u čtyř obcí se DNV na jednoho obyvatele snížila, jednalo se však o snížení minimální.

V grafu č. 9 lze sledovat výši DNV na 1 obyvatele (v Kč) u všech ORP a zároveň počet obyvatel jednotlivých obcí k 31.12.2020. Data jasně naznačují, že nejvyšší daň z nemovitých věcí přepočtená na 1 obyvatele vychází u obce Mladá Boleslav, druhé jsou Říčany, třetí Černošice, dále od roku 2020 Mnichovo Hradiště, Kralupy nad Vltavou a další. V grafu jsou uvedeny popisky dat pouze pro rok 2020, kvůli zachování přehlednosti. Zbylá data jsou dostupná v příloze 8.9. Dle uvedeného počtu obyvatel lze vyloučit, že by se výše DNV měnila podle množství počtu obyvatel. Například Kladno má nejvíce obyvatel, avšak DNV má jednu z nejnižších (nepoužívá MK ani koeficient 1,5), a naopak Černošice (s MK – 5 a koeficient 1,5) nebo Říčany (s MK – 3) mají obyvatel mnohonásobně méně, ale výši DNV se řadí na přední místa.

Graf 9: DNV/1 obyvatele v letech 2018-2020 u ORP ve Střed. kraji

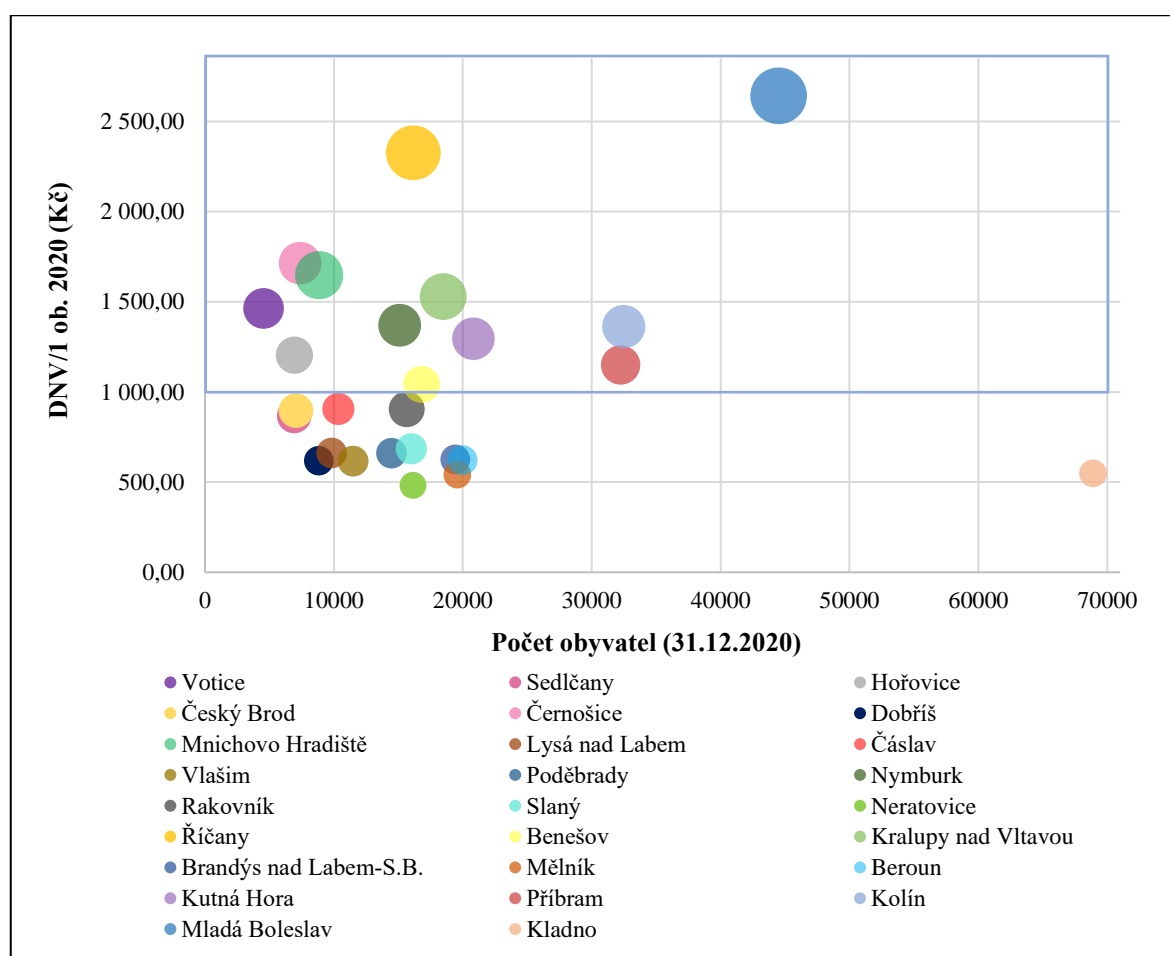
Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa, Český statistický úřad, 2021)

V kapitole 4.4.1 bylo zmíněno, že obec Mnichovo Hradiště zavedla v roce 2020 koeficient 1,5 a místní koeficient ve výši 2 a dále Votice rovněž stanovily MK – 2. V grafu č. 9 je jasně zřetelná změna v roce 2020 oproti předešlým rokům u těchto dvou obcí. Na těchto dvou obcích lze pozorovat, jaký vliv může mít zavedení místního koeficientu

i v té nejnižší podobě, natož MK vyšší nebo koeficientu 1,5. Daň z nemovitých věcí u obce Mnichovo Hradiště a Votice se téměř zdvojnásobila.

Následující graf se zabývá třemi proměnnými: zaprvé jde o počet obyvatel, zadruhé o DNV v roce 2020 v přepočtu na jednoho obyvatele (v Kč) a zatřetí o procentní vyjádření DNV na celkových daňových příjmech roku 2020 (v %) u jednotlivých ORP, které stanovuje velikost bublin. V grafu č. 10 je modře vyznačeno celkem 12 obcí s rozšířenou působností, které mají DNV na jednoho obyvatele vyšší jak 1 000 Kč, všechny tyto obce používají MK. Zbylé se pohybují v rozmezí 482,57 Kč až 905,97 Kč. Jednoznačně nejvyšší DNV na jednoho obyvatele má již zmíněná Mladá Boleslav (2 585,07 Kč) a zároveň její daňové příjmy jsou z 13,17 % tvořeny právě DNV, což je nejvyšší podíl na celkových daňových příjmech ze všech sledovaných obcí. Říčany mají podíl DNV na celkových daňových příjmech 12,29 %. Naopak nejnižší podíl má obec Neratovice s 2,96 %.

Graf 10: Porovnání ORP (2020)

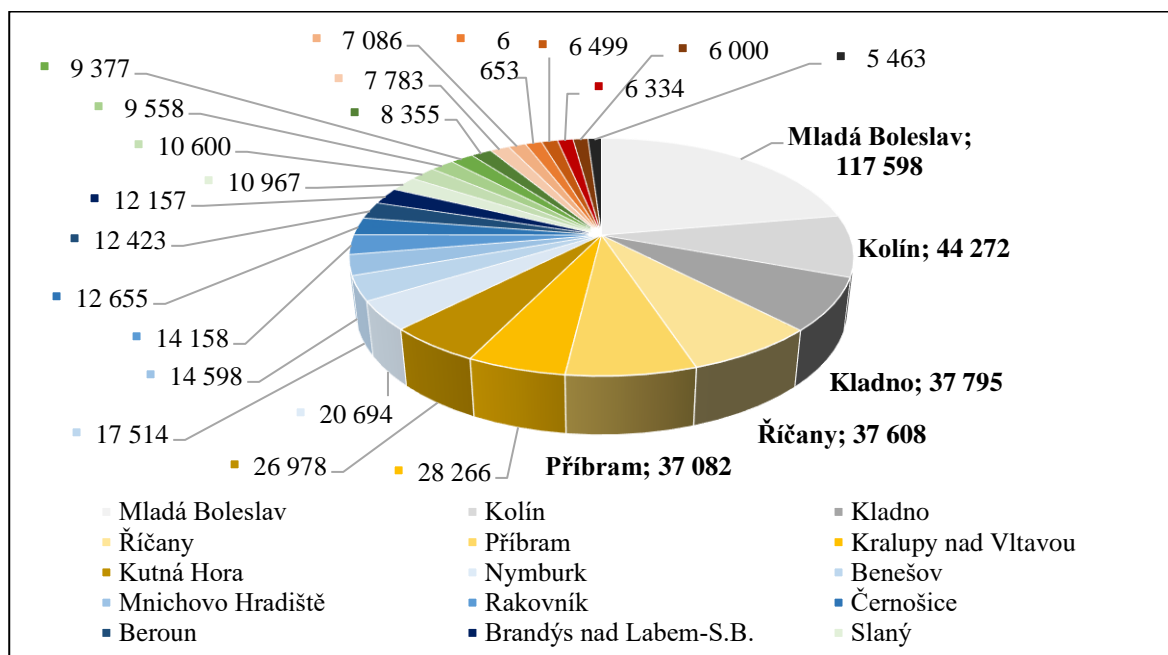

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa, Český statistický úřad, 2021)

Ze všech 26 sledovaných obcí nejvíce vybočuje celkem 5 ORP. Jedná se o obce Kladno s nejvyšším počtem obyvatel, dále několikrát zmíněná Mladá Boleslav a Říčany, ale také Kolín a Příbram. Podrobná data ke grafu č. 10 jsou uvedena v příloze 8.9.

Graf č. 11 zobrazuje výši DNV v tis. Kč z roku 2020 u obcí s rozšířenou působností.

Graf 11: Daň z nemovitých věcí u ORP 2020 (tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

U výše uvedeného grafu překvapuje hlavně obec Kladno, která měla velmi nízkou DNV v přepočtu na jednoho obyvatele, avšak celková daň z nemovitých věcí je u sledovaných obcí třetí nejvyšší. Lze usuzovat, že Kladno nezavedlo žádné koeficienty právě z důvodu nejvyššího počtu obyvatel, protože právě díky množství obyvatel dosahuje obec i tak velmi vysoké celkové DNV. Dále graf vyzdvihuje obce Mladá Boleslav, Kolín, Kladno, Říčany a Příbram, které tvoří přibližně polovinu celkových příjmů z daně z nemovitých věcí v rámci ORP. Druhou polovinu pak tvoří zbylých 21 obcí. Data v letech 2018-2020 se výrazně neměnila, až na obce Mnichovo Hradiště a Votice, proto pro představu o situaci v ORP ve Středočeském kraji jsou uvedeny pouze data z roku 2020.

4.4.3 Daň z nemovitých věcí dle jednotlivých typů nemovitosti

Určení, z jakého druhu nemovitostí příjmy plynou, lze považovat za velmi podstatné. Zkratky typů staveb, které budou níže uvedeny objasňuje již zmíněná příloha 8.5. V následující tabulce č. 36 lze pozorovat typy nemovitých věcí s největším podílem

na celkové výši DNV u obcí s rozšířenou působností pro rok 2020. U 13 obcí měl největší podíl na DNV typ nemovitosti N, u 4 obcí pak typ nemovitostí H a O, dále u 3 obcí typ R a u jedné obce typ A a P.

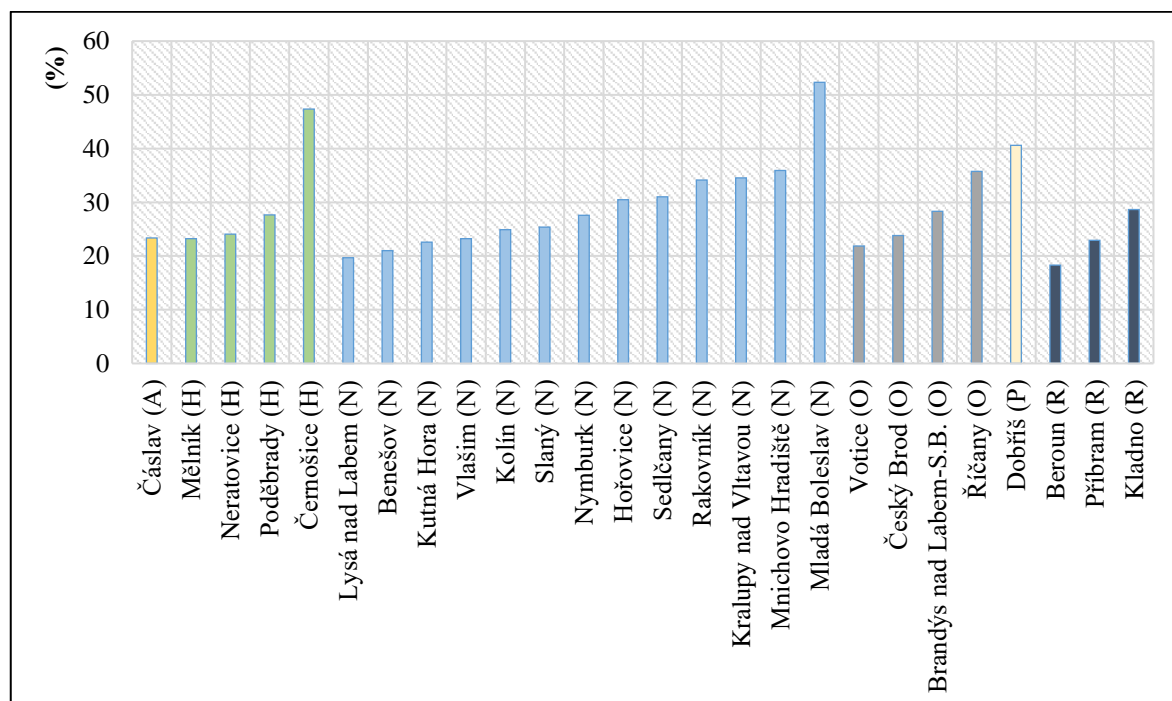
Tabulka 36: Typ nemovité věci s největším podílem na výši DNV u ORP (2020)

Typ nemovité věci s největším podílem na výši DNV u ORP (2020)	Počet ORP
N – stavba pro podnik. v prů., stav., dopr., ost. zem. v.	13
H – budova obytného domu	4
O – stavba pro ostatní druhy podnikání	4
R – Zdanitelná jednotka slouž.pro bydlení (byt)	3
A – orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad	1
P – ostatní zdanitelná stavba	1

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

Graf č. 12 podrobněji uvádí, jaké typy nemovitosti měly nejvyšší podíl na DNV u jednotlivých sledovaných obcí včetně procentního vyjádření. Největší podíl na DNV má opět Mladá Boleslav (52,33 %) s typem nemovitosti N, což lze přisuzovat hlavně existenci firmy Škoda Auto. Na druhé místo se řadí Černošice s typem nemovitosti H s 47,35 % (budova obytného domu), což je zřejmě způsobeno stanovenými koeficienty. Podrobné členění příjmů DNV u jednotlivých obcí dle typu nemovitosti lze nalézt v příloze 8.7.

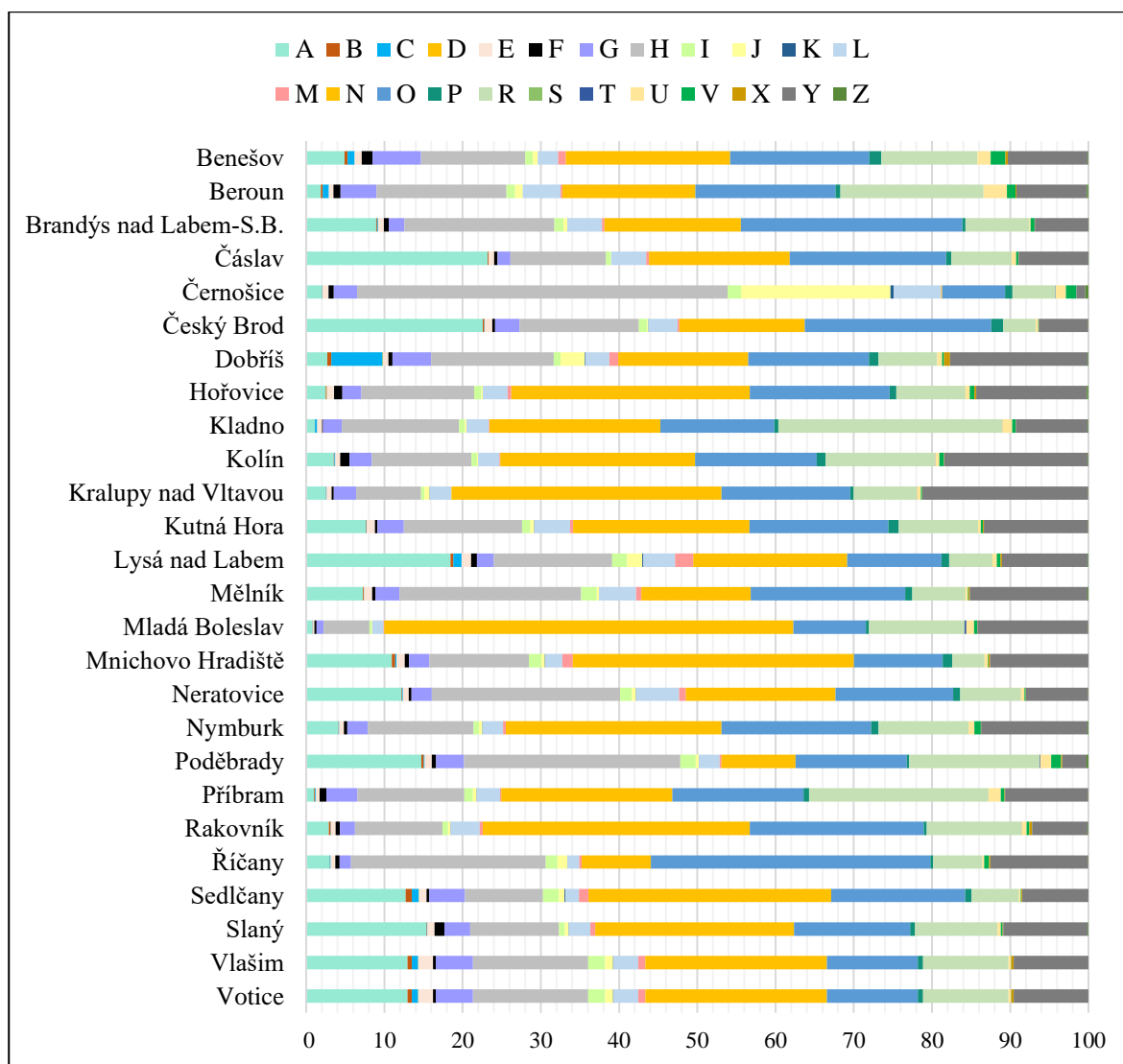
Graf 12: Typ nemovitosti s největším podílem na DNV (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa; Český statistický úřad, 2021)

Příjmům dle typu nemovitosti se věnuje i další graf č. 13. Ten však již zobrazuje příjmy DNV u sledovaných obcí s rozšířenou působností, které jsou rozčleněny dle příjmů za jednotlivé typy nemovitosti (v %). Tento graf vychází z dat, která jsou uvedena v příloze 8.7. Co se týče rozmanitosti příjmů dle typu nemovitosti, lze v grafu č. 13 sledovat, že všechny obce zahrnují příjmy z téměř všech typů nemovitostí. U některých ORP příjmy z některých typů nemovitostí výrazně převyšují ostatní a mají tak významný vliv na celkovou výši DNV viz graf č. 12 na předešlé straně.

Graf 13: DNV a její dílčí příjmy v % dle typu nemovitosti (2020)

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa; Český statistický úřad, 2021)

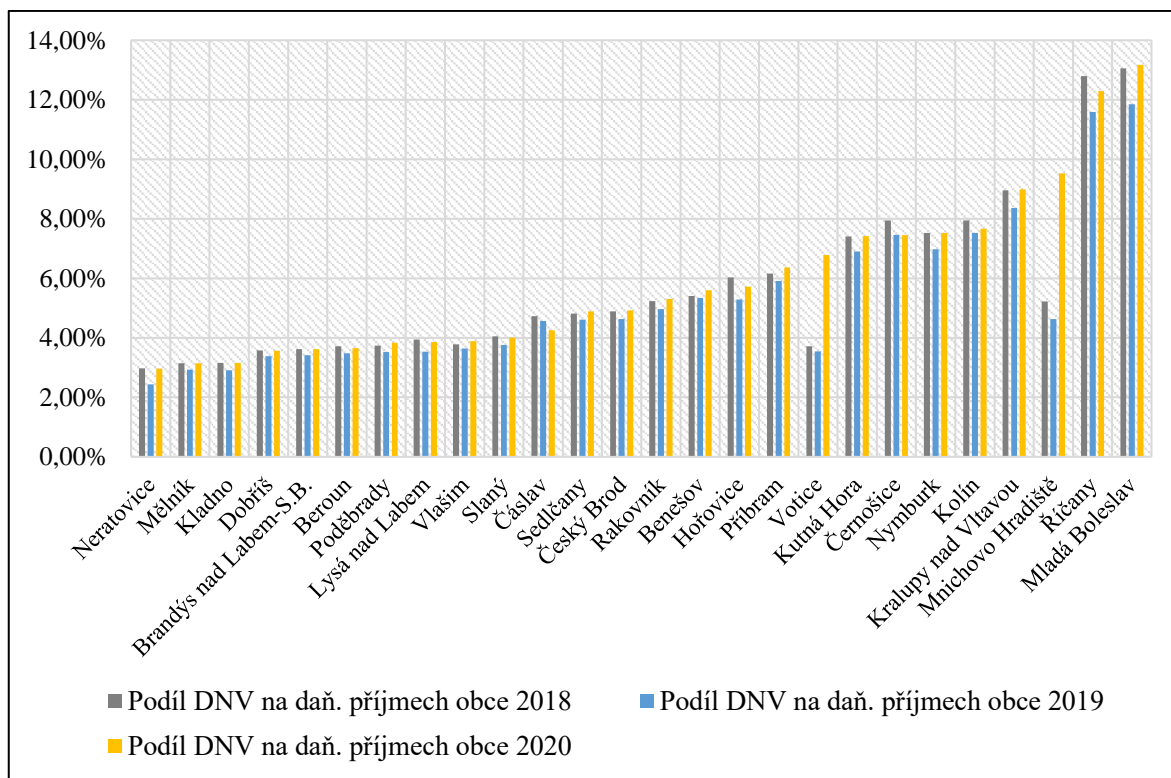
V závěru lze u tématu příjmů dle typu nemovitosti zdůraznit, že nejvyšší příjmy plynou nejčastěji ze staveb určených k podnikání a v menší míře pak z obytných domů, bytů atd. Největší příjmy obcí z daně z nemovitých věcí tedy nepřichází od běžných občanů

obcí, ale od podnikatelských subjektů, kterých je ve Středočeském kraji přes 351 tisíc viz kapitola 4.2.2. Musí se však přihlídnout k tomu, že ne každý ekonomický subjekt vlastní nějakou nemovitost.

4.4.4 Vliv daně z nemovitých věcí na příjmy ORP

K vyjádření vlivu daně z nemovitých věcí na příjmy obcí s rozšířenou působností, konkrétně daňové příjmy, je níže uveden graf č. 14. Lze sledovat, že pořadí ORP je velmi obdobné tomu v grafu č. 9, který vyjadřoval daň z nemovitých věcí v přepočtu na 1 obyvatele. Nejvyšší podíl na daňových příjmech má daň z nemovitých věcí v obci (uvedeno sestupně) Mladá Boleslav, Říčany, Mnichovo Hradiště (to až od roku 2020), Kralupy nad Vltavou a další. Nejmenší podíl mají naopak (uvedeno vzestupně) Neratovice, Mělník, Kladno atd. Podrobný přehled podílů DNV na daňových příjmech ORP lze sledovat v příloze 8.9. Jedenáct obcí se pohybuje nad hranicí 6 % podílu DNV na daňových příjmech, i když Hořovice tuto hranici překročily pouze v roce 2018. Všechny tyto obce mají zavedený místní koeficient. Pouze Benešov tuto hranici nepřesáhl, i když má zaveden místní koeficient 2. Devět obcí s rozšířenou působností se nachází pod hranicí 4 %.

Graf 14: Podíl DNV na daňových příjmech ORP v letech 2018-2020 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa; Český statistický úřad, 2021)

5 Výsledky a diskuse

Středočeský kraj lze charakterizovat jako region, který počtem obyvatel ale i obcí zaujímá pozici největšího kraje České republiky. Na území kraje se nachází 1 144 obcí, což je 18,28 % z celkového počtu 6 258 obcí v České republice. Středočeský kraj se podílel (2019) 11,5 % na celkovém HDP České republiky. Na území Středočeského se eviduje ke konci roku 2020 přes 351 tisíc sídel ekonomických subjektů. Za jednoznačně nejvýznamnější podnik regionu lze označit automobilku ŠKODA AUTO, a. s.

Největší podíl na celkových příjmech obcí Středočeského kraje jednoznačně zaujímají daňové příjmy, následují přijaté transfery, pak nedaňové příjmy a nejmenší podíl na obecních rozpočtech mají kapitálové příjmy. Právě do daňových příjmů se řadí v této práci analyzovaná daň z nemovitých věcí, která se podílí 7,69 % (2020) na celkových daňových příjmech obcí Středočeského kraje, což je nejmenší podíl ze všech dílčích daňových příjmů obcí. Jediná daň, kterou mají možnost obce ovlivňovat, tedy přináší nejnižší podíl na daňových příjmech. Výši daně z nemovitých věcí mohou obce navýšit, ale i snížit pomocí koeficientů prostřednictvím obecně závazné vyhlášky. Níže budou uvedeny výsledky analýzy jednotlivých z nich.

Koeficient 2,0 v rámci Středočeského kraje využívá 2,36 % obcí, konkrétně se jedná o 27 obcí vyskytujících se na území CHKO Blaník, Český kras, Český ráj, Kokořínsko a Křivoklátsko. Tento koeficient obce nemohou nijak upravovat.

Koeficient 1,5 se zaměřuje na stavby J, K, L, M, N, O, S, T, U a V, jde o rekreační stavby a stavby nebo jednotky určené k podnikání atd. V letech 2018 a 2019 užívalo koeficient 1,5 ve Středočeském kraji celkem 363 obcí a v roce 2020 se počet obcí zvýšil o 8. Koeficient tedy využívalo v letech 2018-2019 dohromady 31,7 % obcí a v roce 2020 již 32,4 % obcí. Koeficient tedy používá pouze třetina obcí. Nejvíce obcí zavedlo koeficient u typu staveb K, kdy v roce 2019 ho užívalo 344 obcí a v roce 2020 již 350. U typu stavby J používalo koeficient v roce 2019 celkem 336 obcí (342 obcí v roce 2020). Třetím nejužívanějším typem staveb u koeficientu 1,5 je typ N, který v roce 2019 využívalo 179 obcí, v roce 2020 to bylo o 7 více. Na čtvrtém místě se umístil typ O se 176 obcemi v roce 2019 a se 182 v roce 2020. Pátý je typ M se 161 obcemi v roce 2019, v roce 2020 přibyly další 4 obce. Následují další typy staveb L, T, U, S a V, kde stanovilo koeficient 1,5 méně jak 131 obcí v období let 2018-2020. Tento koeficient má velký potenciál, jelikož je velmi flexibilní, musí se sice stanovit pro celé území obce, obec si však může zvolit, u kterého typu nemovité věci bude

koeficient 1,5 stanoven (J, K, L, M, N, O, S, T, U nebo V anebo všechny). Tento koeficient se zaměřuje na rekreační a podnikatelské nemovitosti, právě ty jsou vhodné pro navýšení daně z nemovitých věcí. Rekreační využívají obecní cesty a služby na odvoz odpadu, proto se nabízí, aby přispěli do obecního rozpočtu pomocí této daně.

Místní koeficient má možnost nejvíce ovlivňovat výslednou hodnotu daně z nemovitých věcí, záleží samozřejmě na jeho stanovené výši. Nejvíce obce užívají nejnižší místní koeficient 2. Dále platí, že čím vyšší koeficient je, tím méně obcí ho využívá. Z celkového počtu 1144 obcí v roce 2018 použilo některý z místních koeficientů 2 až 5 dohromady 195 obcí (17,0 %), v roce 2019 celkem 197 obcí (17,2 %) a v roce 2020 dokonce 218 obcí (19,1 %). Lze tedy sledovat postupný zvyšující se zájem o využívání místních koeficientů. Ovšem průměr využití MK za sledované období 2018-2019 je pouhých 17,8 %. Koeficient 1,5 cca dvojnásobně převyšuje počtem využívání obcemi koeficient místní. Lze sledovat zřejmě jistý ostych, opatrnost a obavy z negativních reakcí obyvatel obce, proto obce často místní koeficient vůbec nestanovují nebo ho raději užívají v nižších variantách. Obce by však měly vzít na vědomí, že místní koeficient lze nově od roku 2021 stanovit i pro jednotlivé části obce, tudíž nemusí místní koeficient zasáhnout všechny obyvatele. Mohou proto zvýšit své příjmy prostřednictvím daně z nemovitých věcí a MK, ale stanoví ho např. jen tam, kde jim to přijde vhodné. Zároveň lze od roku 2021 využívat koeficienty ve výši 1,1-5.

Koeficient podle počtu obyvatel je každé obci automaticky přiřazen. Obce si ho následně mohou upravit pomocí závazné vyhlášky dle mezí zákona. Celkem 910 obcí (79,5 %) dle sčítání lidu má přiřazen koeficient 1,0, následný koeficient 1,4 má dle zákona 201 obcí. Pouze 14 obcí dle sčítání obdrželo koeficient 1,6 a o jednu obec více pak koeficient 2,0. Pouze jedna obec má přiřazen koeficient 3,5, nejvyšší KPPO nemá žádná obec Středočeského kraje. Obce svými zásahy v období let 2018-2020 výši KPPO spíše navyšovaly. Na základě zákonných vyhlášek obcí došlo k úpravě koeficientu ve výši 1,0 a 1,4, kdy ho obce reálně využívají v nižším počtu, jak u staveb, tak u pozemků, než jak je stanoveno v původním určení koeficientu dle sčítání lidu z roku 2011. Opak platí u koeficientu ve výši 1,6; 2,5 a 3,5, kde došlo k navýšení užívání tohoto koeficientu na základě úprav některých obcí, a to u staveb, ale rovněž i u pozemků. Koeficient 2,0 je výrazně vyšší u staveb, avšak u pozemků lze sledovat pokles o jednu obec oproti původnímu určení koeficientu podle počtu obyvatel. Obce zřejmě raději navyšují KPPO,

který upravuje pouze sazbu daně, na rozdíl od místního koeficientu, který upravuje výslednou výši daně u všech staveb, jednotek a pozemků s výjimkou pozemků A a B.

V rámci analýzy obcí s rozšířenou působností ve Středočeském kraji bylo zjištěno, že nejvyšší příjmy daně z nemovitých věcí v přepočtu na jednoho obyvatele mají obce, které stanovily místní koeficient, jedná se o 12 obcí. Příjmy DNV v přepočtu na jednoho obyvatele se u těchto obcí pohybuje nad 1 000 Kč.

Již zmíněný MK stanovilo v letech 2018-2020 12 obcí s rozšířenou působností, koeficient 1,5 pak 16 obcí, koeficient 2,0 má pouze obec Beroun. Koeficient podle počtu obyvatel snížily oproti původnímu stavu dvě obce, a naopak zvýšilo celkem 6 obcí. Celkem 17 obcí má stanoven KPPO pro části obce.

Zároveň bylo zjištěno, že výše daně z nemovitých věcí v přepočtu na jednoho obyvatele není přímo závislá na počtu obyvatel obce. Tedy neznamená, že čím vyšší počet obyvatel tím vyšší DNV/1 obyvatele. V grafu č. 9 je výrazně znázorněna změna, kdy byl v roce 2020 stanoven MK u obcí Mnichovo Hradiště a Votice, Mnichovo Hradiště nově stanovilo i koeficient 1,5. Když se následně porovnal rok 2019 s rokem 2020, lze sledovat zvýšení daně cca dvojnásobně, a to obce zavedly pouze MK – 2.

Jednoznačně nejvyšší DNV na jednoho obyvatele má již zmíněná Mladá Boleslav (2 585,07 Kč) a zároveň její daňové příjmy jsou z 13,17 % tvořeny právě DNV, což je nejvyšší podíl na celkových daňových příjmech ze všech sledovaných obcí. Říčany mají podíl DNV na celkových daňových příjmech 12,29 %. Tyto dvě obce se pohybují nad průměrem obcí Středočeského kraje (7,69 %). Naopak nejnižší podíl má obec Neratovice s 2,96 %.

Dále byly zkoumány příjmy u daně z nemovitých věcí dle typu nemovitosti. U tohoto tématu lze zmínit typy nemovitých věcí s největším podílem na celkové výši DNV u obcí s rozšířenou působností pro rok 2020. U 13 obcí měl největší podíl na DNV typ nemovitosti N, u 4 obcí pak typ nemovitostí H a O, dále u 3 obcí typ R a u jedné obce typ A a P. Co se týče rozmanitosti příjmů dle typu nemovitosti, je patrné, že všechny obce mají zahrnuty příjmy z téměř všech typů nemovitostí. Některé typy nemovitostí, svým podílem na příjmech DNV u ORP, převyšují ostatní a mají tak významný vliv na celkovou výši DNV.

Na základě podílu DNV a daňových příjmů obcí s rozšířenou působností byl zjištěn vliv daně z nemovitých věcí na daňové příjmy u ORP. Pořadí tohoto propočtu vyšlo obdobně jako u vyjádření daně z nemovitých věcí v přepočtu na 1 obyvatele. Jedenáct obcí

se pohybuje nad hranicí 6 % podílu DNV na daňových příjmech, i když Hořovice tuto hranici překročily pouze v roce 2018. Všechny tyto obce mají zavedený místní koeficient. Pouze Benešov tuto hranici nepřesáhl, i když má zaveden místní koeficient 2. Devět obcí s rozšířenou působností se nachází pod hranicí 4 %. Šest obcí se pohybuje v rozmezí 4 % - 6 %. Dvě ORP s místním koeficientem 3 se pohybují dokonce nad 12 %. V roce 2020 byla výše daňových příjmů Středočeského kraje 23 536 mil. Kč, v rámci kterých daň z nemovitých věcí tvoří 7,69 %. V celostátním měřítku se jedná o 5,01 %. Sledované ORP prostřednictvím využívání místního koeficientu dosahují nadprůměrných hodnot u podílu DNV na daňových příjmech v porovnání s hodnotou celostátní.

V závěru lze u tématu příjmů dle typu nemovitosti zdůraznit, že nejvyšší příjmy plynou nejčastěji ze staveb určených k podnikání a s menší mírou pak z obytných domů, bytů atd.

Tímto směrem by se měly obce i dál ubírat, úvahu o vyšším zdanění nemovitostí podniků a nemovitostí určených k rekreaci lze považovat za logickou a vhodnější, než zatěžovat vyššími daněmi občany obce. Hlavně u velkých podniků se nabízí využít zvýšení daně z nemovitých věcí, obce tak mohou získat do svého rozpočtu dost výrazné částky. Například u velkých podniků mohou obce argumentovat tím, že podniky využívají místní infrastrukturu a nebo, že podnik má vliv na životní prostředí v místě obce a obec tak potřebuje prostředky na údržbu atd. Díky širším možnostem využívání místního koeficientu od roku 2021 mají obce větší volnost při jeho stanovování a to může vést k jeho vyššímu využívání. Tento zákrok může vést k výraznému zvýšení příjmů obcí prostřednictvím daně z nemovitých věcí.

6 Závěr

Cílem diplomové práce bylo prostřednictvím analýzy dat vyhodnotit využívání koeficientů u daně z nemovitých věcí a vliv daně z nemovitých věcí na příjmy vybraných obcí ve Středočeském kraji a navrhnout možná opatření související s touto problematikou. Obce mají pouze u daně z nemovitých věcí ve své pravomoci pomocí zákonem stanovených nástrojů ovlivňovat výši daně z nemovitých věcí, a to prostřednictvím koeficientů. Mohou tak jednat na základě zákona č. 338/1992 o dani z nemovitých věcí. Na základě obecně závazné vyhlášky mohou obce stanovit koeficient 1,5 u typu staveb – garáže, stavby určené pro rodinnou rekreaci, stavby a jednotky využívané k podnikání. Zároveň obce mohou upravovat koeficient podle počtu obyvatel. Úprava koeficientu podle počtu obyvatel se týká stavebních pozemků, budov obytných domů, bytů určených k bydlení a také druhů staveb I a Z. Koeficient lze zvýšit o jednu kategorii, či ho snížit až o tři kategorie. Těmito koeficienty se násobí sazba daně, proto výsledný efekt není tak výrazný jako u třetího koeficientu, kterým je koeficient místní.

Obce mohou nově od roku 2021 stanovit jeden místní koeficient ve výši 1,1 až 5. Do roku 2021 se používal MK ve výši 2-5, pro celé území obce. Stanovení místního koeficientu dokáže celkem významně navýšit příjem obcí, jelikož se jím násobí výsledná daň – ne sazba. Koeficient nelze použít pouze u typu pozemků A a B (např. chmelnice, orné půdy, zahrady).

Dle výsledků analýzy frekvence využívání MK lze shrnout, že nejvíce obce užívají nejnižší místní koeficient 2. Dále platí, že čím vyšší koeficient je, tím méně obcí ho využívá. Z celkového počtu 1144 obcí v roce 2020 používalo MK celkem 218 obcí (19,1 %), což je necelá pětina všech obcí Středočeského kraje. Z analýzy MK bylo možné vysledovat postupný zvyšující se zájem o využívání místního koeficientu v rámci sledovaného období 2018–2020. V roce 2020 MK zavedlo 22 obcí, v předešlých dvou letech se jednalo pouze o jednu obec. U MK je patrný jistý ostych z negativních reakcí obyvatel obce, proto obce často místní koeficient vůbec nestanovují nebo ho raději užívají v nižších variantách. Obce by však měly vzít na vědomí, že místní koeficient lze nově od roku 2021 stanovit i pro jednotlivé části obce, tudíž nemusí MK zasáhnout všechny obyvatele. Obce mohou MK stanovit např. jen tam, kde jim to přijde vhodné. Zároveň lze od roku 2021 využívat koeficienty ve výši 1,1-5. Tato změna poskytuje obcím větší flexibilitu při využívání místního koeficientu, může tak v následujících letech dojít k nárůstu zájmu o využívání tohoto koeficientu municipalitami.

Počet obcí, které stanovily koeficient 1,5, přibližně dvojnásobně převyšuje počet obcí využívajících koeficient místní. Toto pouze potvrzuje domněnku, že koeficient 1,5 nemá takový vliv na výslednou daň z nemovitých věcí, proto se ho obce nebojí používat. Zároveň si obce mohou vybrat pro jaký typ nemovitosti koeficient použijí. Nejvíce obce stanovují koeficient 1,5 pro typy staveb K (30,59 % - 2020) a J (29,90 % - 2020), což jsou stavby související s rodinnou rekreací, následuje druhá skupina, která se skládá z typu staveb N, O, M a L (11–20 %) a třetí obsahuje typy staveb T, U, S a V (0–10 %). Koeficient 1,5 využívalo v letech 2018-2019 31,7 % obcí a v roce 2020 již 32,4 % obcí.

Koeficient podle počtu obyvatel ve výši 1,0 má přiřazeno celkem 910 obcí, koeficient 1,4 má dle zákona 201 obcí. Pouze 14 obcí dle sčítání obdrželo koeficient 1,6 a o jednu obec více pak koeficient 2,0. Pouze jedna obec má přiřazen koeficient 3,5. Na základě analýzy využívání KPPO bylo vysledováno, že obce svými zásahy výši KPPO spíše navyšovaly. KPPO 1,0 a 1,4 reálně využívá méně obcí, jak u staveb, tak u pozemků, než jak je stanoveno v původním určení koeficientu. Opak platí u koeficientu ve výši 1,6; 2,5 a 3,5, kde došlo k navýšení, a to u staveb, ale i u pozemků. Koeficient 2,0 je výrazně vyšší u staveb, avšak u pozemků lze sledovat pokles o jednu obec oproti původnímu určení koeficientu podle počtu obyvatel.

V rámci analýzy sledovaných obcí s rozšířenou působností ve Středočeském kraji bylo zjištěno, že nejvyšší příjmy daně z nemovitých věcí v přepočtu na jednoho obyvatele mají obce, které stanovily MK, jedná se o 12 obcí. Příjmy DNV v přepočtu na jednoho obyvatele se u těchto obcí pohybují nad 1 000 Kč. Na základě podílu DNV a daňových příjmů obcí s rozšířenou působností, byl zjištěn vliv daně z nemovitých věcí na daňových příjmech u ORP. Jedenáct obcí se pohybuje nad hranicí 6 % podílu DNV na daňových příjmech. Všechny tyto obce mají zavedený místní koeficient. Pouze jedna obec tuto hranici nepřesáhla, i když má zaveden místní koeficient 2. Devět obcí s rozšířenou působností se nachází pod hranicí 4 %. Šest obcí se pohybuje v rozmezí 4 - 6 %. Dvě ORP s místním koeficientem 3 se pohybují dokonce nad 12 %. Pro srovnání se v celé ČR jedná o 5,01 %.

Nejvyšší příjmy daně z nemovitých věcí plynou nejčastěji ze staveb určených k podnikání a s menší mírou pak z obytných domů, bytů atd. Právě tímto směrem by se měly obce i dál ubírat, přikročit k vyššímu zdanění nemovitostí podniků a nemovitostí určených k rekreaci. Touto cestou mohou obce dosáhnout vyšších příjmů, aniž by byli zatíženi vyššími daněmi občané obce.

7 Seznam použitých zdrojů

Monografie

BRŮNA, Miroslav a kol. 2005. *Veřejná správa v České republice*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. 120 s. ISBN 80-239-4709-5 (brož.).

BŘEŇ, Jan. 2021. *Základní charakteristika veřejné správy*. 3. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha. 115 s. ISBN 978-80-86976-59-4 (brož.).

CÍSAŘOVÁ, Eliška, PAVEL, Jan. 2008. *Průvodce komunálními rozpočty aneb Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International. 93 s. ISBN 978-80-87123-06-5.

ČMEJREK, Jaroslav, ČOPÍK, Jan. 2016. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita. 152 s. ISBN 978-80-7394-578-7.

EUROSTAT. 2020. *Eurostat regional yearbook*. 2020 edition. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 191 s. ISBN 978-92-76-20728-3.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. 2012. *Územní samospráva udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. 2015. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 192 s. ISBN 978-80-246-2744-1.

MARKOVÁ, Hana. 2021. *Daňové zákony 2021, úplná znění platná k 1. 1. 2021*. Praha: GRADA Publishing, a.s. 296 s. ISBN 978-80-271-4120-3.

MINISTERSTVO VNITRA ČR. 2009. *Doporučení pro obce a města*. Obecní daně (místní poplatky, daň z nemovitostí, poplatek za komunální odpad). Brno: Kancelář veřejného ochránce práv. 158 s. ISBN 978-80-254-6259-1.

NOVOTNÁ, Monika, KOUBOVSKÝ, Petr. 2015. *Zákon o dani z nemovitých věcí*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 144 s. ISBN 978-80-7552-002-9.

PEKOVÁ, Jitka. 2008. *Veřejné finance, úvod do problematiky.* 4. vyd. Praha: ASPI, 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru.* 3. vyd. Praha: ASPI, a. s. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PELC, Vladimír. 2013. *Místní poplatky.* Praktická příručka pro obce. 2. vyd. Praha: C. H. Beck. 222 s. ISBN 978-80-7400-454-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2015. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe.* 3 vyd. Praha: GRADA Publishig, a.s. 288 s. ISBN 978-80-247-5921-0.

PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra, OTAVOVÁ, Milena. 2015. *Daň z příjmů srozumitelně.* Ostrava: Key Publishing, 168 s. ISBN 978-80-7418-243-3.

RADVAN, Michal. 2012. *Místní daně.* Praha: Wolters Kluwer ČR. 244 s. ISBN 978-80-7357-932-6.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. 2015. *Rozpočtový proces obcí.* Praha: Wolters Kluwer. 180 s. ISBN 978-80-7478-967-0.

VANČUROVÁ, Alena, LÁCHOVÁ, Lenka a Hana ZÍDKOVÁ. 2020. *Daňový systém ČR 2020.* Praha: Wolters Kluwer ČR. 408 s. ISBN 978-80-7598-887-4.

WOKOUN, René a kol. 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

ŽIŽKA, Miroslav a kol. 2013. *Hospodářský rozvoj regionů.* Vymezení funkčních regionů, významné socioekonomické faktory, regionální odolnost a inovační intenzita. Praha: Professional Publishing. 224 s. ISBN 978-80-7431-131-4.

Články v časopisech

JANOŮŠKOVÁ, Jana, SOBOTOVIČOVÁ, Šárka. 2017. *Property tax in the regions of the Czech Republic*. E+M Ekonomie a Management. 20(4), 120-134. ISSN 1212-3609.

Internetové zdroje

Asociace krajů ČR, 2013. *Charakteristika kraje*. Středočeský kraj. Kraje ČR [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <http://www.asociacekrajů.cz/kraje-cr/stredocesky-kraj/charakteristika-kraje-1/>

České výrobky a zboží, 2021. *Trasy rozvozu našimi vozy* [online]. [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://www.czvyrobky.cz/trasy-rozvozu.html>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2020. *Statistická ročenka Středočeského kraje* [online]. Praha: Czech Statistical Office. 280 s. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-stredoceskeho-kraje-2020>

Český statistický úřad, 2021. *Charakteristika kraje* [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje

Český statistický úřad, 2021. *Příjmy územních rozpočtů* [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&z=T&f=TABULKA&katalog=all&vyhltext=kraj%2Brozpo%25C4%258Dty%2Bobc%25C3%25AD&bkvt=a3JhaiByb3pwb8SNdHkgb2Jjw60.&pvo=FIN02&str=v26&u=v4__VUZEMI__100__3026#w=

Český statistický úřad, 2021. *Struktura území České republiky*. Základní územní číselníky na území ČR a klasifikace CZ-NUTS [online]. [cit. 2021-07-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/i_zakladni_uzemni_ciselniky_na_uzemi_cr_a_klasifikace_cz_nuts

Český statistický úřad, 2021. *Vlastní tabulka z VDB*. Veřejná databáze [online]. [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=UD-1625697827187&udIdent=-438909&&str=v10002&kodjaz=203>

Český statistický úřad, 2021. *Vlastní tabulka z VDB.* Veřejná databáze [online]. [cit. 2021-07-012]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz&fbclid=IwAR3zvsgfC5OmvusGsv4fggtw18mviOKLu2AkkHSQRX-RWyDqIrBTvVF-3ig#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=>

Český statistický úřad, 2021. *Vlastní tabulka z VDB.* Veřejná databáze [online]. [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=100&uroven=30&w=>

Český statistický úřad, 2021. *Vlastní tabulka z VDB.* Veřejná databáze [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&vyhltext=pr%25C5%25AFmysl&bkvt=cHLFr215c2w.&pvo=ORG03&z=T&f=TABULKA&skupId=3771&katalog=all&pvo=ORG03&str=v388&v=v7__null__null__null&u=v388__VUZEMI__100__3026#w=

Daňový portál, 2021. *Rozhraní číselníků* [online]. [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: https://adisepo.mfcr.cz/adistc/adis/idpr_pub/epo2_info/rozhrani_ciselniku.faces

Dotace EU, 2021. *Regiony regionální politiky* [online]. [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/Migrace/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>

EU2009, 2011. *Regiony ČR. Česká republika* [online]. [cit. 2021-12-02]. Dostupné z: <http://www.eu2009.cz/cz/czech-republic/regions/regiony-cr-328/index.html>

European Commission, 2021. *Taxation and Customs Union* [online]. [cit. 2021-08-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/system/files/2021-03/property-taxes.xlsx

Evropský parlament, 2020. *Společná klasifikace územních statistických jednotek. Regionální politika a politika soudržnosti* [online]. [cit. 2021-07-07]. Dostupné z: - <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/99/spolecna-klasifikace-uzemnich-statistickych-jednotek>

Finanční správa, 2021. *Daňová statistika 2019.* Daňová statistika [online]. [cit. 2021-07-11].
Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/danova-statistika>

Finanční správa, 2021. *Daňová statistika 2020.* Daňová statistika [online]. [cit. 2021-07-11].
Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/danova-statistika>

Finanční správa, 2021. *Grafické schéma.* Rozpočtové určení daní [online]. [cit. 2021-07-09].
Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/rozpoctove-urceni-dani>

Hypindex, 2019. *Daň z nemovitých věcí je nízká...připravme se na zvýšení?* [online].
[cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.hypindex.cz/clanky/dan-z-nemovitych-veci-je-nizka-pripravme-se-na-zvyseni/>

Informační web územního plánování, 2020. *Obce.* Správní upřádání ČR, orgány územního plánování [online]. [cit. 2021-07-01]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Kamzíci, neuvedeno. *NP a CHKO ČR* [online]. [cit. 2021-12-5]. Dostupné z:
<https://kamzici.wgz.cz/rubriky/zde-najdete-vse-co-potrebuje/np-a-chko-cr>

Kurzy.cz, 2021. *Ekonomické subjekty ve Středočeském kraji v roce 2020* [online].
[cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/577300-ekonomicke-subjekty-ve-stredoceskem-kraji-vroce2020-04-02-2021/>

Ministerstvo obrany ČR, 2018. *Informace o vojenských újezdech* [online]. [cit. 2021-07-11]. Dostupné z: <https://acr.army.cz/scripts/detail.php?id=215>

Ministerstvo vnitra ČR, 2021. *Kapitola 1: Organizace a činnost veřejné správy.*
Zkušební otázky a odborná literatura [online]. [cit. 2021-07-05]. Dostupné z:
<https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/zkusebni-otazky-a-odborna-literatura.aspx>

Moderní obec, 2021. *Sestavujeme obecní rozpočet* [online]. [cit. 2021-08-15]. Dostupné z:
<https://www.moderniobec.cz/sestavujeme-obecni-rozpocet/>

Monitor, 2021. *Rozklikávací rozpočet. Územní samospráva* [online]. [cit. 2021-07-09]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/uzemni-samosprava/prehled?obdobi=2012&rad=t>

OCHRANA, František, PŮČEK, Milan Jan a David ŠPAČEK. 2015. *Veřejná správa* [online]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 657 s. [cit. 2021-07-07]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

Rok v obci, 2015. *Příjmy a výdaje rozpočtu. Zprávy redaktorů* [online]. [cit. 2021-08-16]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/722-prijmy-a-vydaje-rozpocetu/>

Právní předpisy

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí.

8 Přílohy

Odkazovaný seznam příloh

8.1 Počet regionů NUTS 2016 u jednotlivých zemí EU

Tabulka 37: Počet regionů NUTS 2016 u jednotlivých zemí EU

	NUTS level 1	NUTS level 2	NUTS level 3
EU-27	92	240	1 169
Belgium	3	11	44
Bulgaria	2	6	28
Czechia	1	8	14
Denmark	1	5	11
Germany	16	38	401
Estonia	1	1	5
Ireland	1	3	8
Greece	4	13	52
Spain	7	19	59
France	14	27	101
Croatia	1	2	21
Italy	5	21	110
Cyprus	1	1	1
Latvia	1	1	6
Lithuania	1	2	10
Luxembourg	1	1	1
Hungary	3	8	20
Malta	1	1	2
Netherlands	4	12	40
Austria	3	9	35
Poland	7	17	73
Portugal	3	7	25
Romania	4	8	42
Slovenia	1	2	12
Slovakia	1	4	8
Finland	2	5	19
Sweden	3	8	21

Zdroj: Eurostat, 2020

8.2 Přehled vybraných zemí EU dle typu základu DNM

Tabulka 38: Vybrané země EU dle typu základu DNM

Stát	Základ daně z nemovitostí	Podíl daně z nemovitostí na HDP EU v roce 2019 (v %)
Francie	katastrální hodnota	4,5
Belgie	katastrální hodnota	3,5
Řecko	odhadní cena	3,3
Španělsko	odhadní cena	2,6
Dánsko	odhadní cena	2,5
Lucembursko	účetní hodnota	2,4
Itálie	katastrální hodnota	2,4
Portugalsko	cena stanovená pro účely prodeje pro městský majetek, nájemní hodnota pro vesnický majetek	2,2
Polsko	jednotkový systém, tržní hodnota pro konstrukce	1,7
Nizozemí	odhadní cena	1,6
Finsko	odhadní cena	1,6
Malta	-	1,2
Německo	odhadní cena upravená, jednotkový základ	1,2
Irsko	odhadní cena	1,1
Švédsko	odhadní cena	1,1
Lotyšsko	katastrální hodnota	1,0
Maďarsko	jednotkový systém nebo 50 % tržní ceny dle rozhodnutí obce	1,0
Kypr	tržní cena	0,9
Bulharsko	odhadní cena	0,8
Rakousko	odhadní cena	0,8
Rumunsko	velikost, poloha a užití pozemku, výměra nemovitosti ve vlastnictví fyzických osob a účetní hodnota pro právnické osoby	0,6
Slovinsko	jednotkový systém	0,6
Česká republika	jednotkový systém s prvky ad valorem	0,5
Slovensko	jednotkový systém upravený	0,4
Litva	nominální cena, tržní cena stanovená hromadným oceněním	0,3
Estonsko	odhadní cena	0,3

Zdroj: Vlastní zpracování (Radvan, 2012, s. 178; European Commission, 2021)

8.3 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE

Tabulka 39: Ekonomické subjekty podle převažující činnosti CZ-NACE

Převažující činnost		2018	2019	2020
Celkem		342 766	344 580	351 185
v tom	G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	78 707	77 128	74 592
	F – Stavebnictví	43 318	43 934	44 944
	M – Profesní, vědecké a technické činnosti	42 823	43 029	43 358
	B-E – Průmysl celkem	40 930	41 716	42 449
	S – Ostatní činnosti	29 298	30 337	31 357
	A – Zemědělství, lesnictví, rybářství	15 544	15 854	16 255
	L – Činnosti v oblasti nemovitostí	15 232	15 620	16 137
	I – Ubytování, stravování a pohostinství	15 685	15 897	16 111
	H – Doprava a skladování	11 026	11 544	12 091
	J – Informační a komunikační činnosti	9 159	9 869	10 601
	X – nezjištěno	6 605	8 319	10 443
	R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	9 144	9 775	10 297
	N – Administrativní a podpůrné činnosti	6 955	7 505	8 110
	P – Vzdělávání	5 925	6 227	6 618
	Q – Zdravotní a sociální péče	3 753	3 804	3 862
O – Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2 589	2 598	2 596	
K – Peněžnictví a pojišťovnictví	6 073	1 424	1 364	

Zdroj: Vlastní zpracování (Český statistický úřad, 2021)

8.4 Největší zaměstnavatelé se sídlem ve Středočeském kraji

Tabulka 40: Největší zaměstnavatelé se sídlem ve Střed. kraji (2020)

okres	obec	podnik	hlavní ekonomická činnost (dle CZ-NACE)
Benešov	Benešov	Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov, a.s.	Ústavní zdravotní péče
	Vlašim	Sellier & Bellot a.s.	Výroba zbraní a střeliva
Beroun	Beroun	Carrier Refrigeration Operation Czech Rep. s.r.o.	Výroba prům. chladicích a klimat. zař.
	Beroun	Lagardere Travel Retail, a.s.	Stravování v restauracích, u stánků a v mob. zař.
	Beroun	Tipsport.net a.s.	Činnosti heren, kasin a sázkových kanceláří
	Loděnice	GZ Media, a.s.	Rozmnožování nahraných nosičů
Kladno	Kladno	Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje	Činnosti v oblasti protipožární ochrany
	Kladno	LEGO Production s.r.o.	Výroba her a hraček
	Kladno	Oblastní nemocnice Kladno, a.s.	Ústavní zdravotní péče
	Kladno	Zdravotnická záchranná služba Stř. kraje, p. o.	Ostatní činnosti související se zdravotní péčí
	Slaný	L I N E T spol. s r.o.	Výroba lékařských a dentálních nástrojů a potřeb
Kolín	Kolín	Oblastní nemocnice Kolín, a.s.	Ústavní zdravotní péče
	Kolín	Toyota Peugeot Citroën Automobile Czech, s.r.o.	Výroba motorových vozidel a jejich motorů
Kutná Hora	Kutná Hora	Foxconn Technology CZ s.r.o.	Výroba počítačů a periferních zařízení
	Kutná Hora	Philip Morris ČR a.s.	Výroba tabákových výrobků
Mělník	Kralupy nad Vlt.	Bidfood Czech Republic s.r.o.	Nespecializovaný velkoobchod s potr., náp., tab.
Mladá Boleslav	Mladá Boleslav	Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a.s.	Ústavní zdravotní péče
	Mladá Boleslav	ŠKODA AUTO a.s.	Výroba motorových vozidel a jejich motorů
Praha-východ	Čestlice	REHAU Automotive, s.r.o.	Výroba ostatních dílů a přísluř. pro mot. voz.
	Mnichovice	Mountfield a.s.	Maloobchod s želez. zbožím, barvami, sklem
	Modletice	BILLA, spol. s r. o.	Maloobchod s potravin., náp. a tab. výr.
	Odolena Voda	AERO Vodochody AEROSPACE a.s.	Výroba letadel a jejich motorů
	Radonice	Penny Market s.r.o.	Maloobchod s potravin., náp. a tab. výr.
	Šestajovice	Teta drogerie a lékárny ČR s.r.o.	Maloobchod s kosmetickými a toaletními výr.
Praha-západ	Dobrovíz	Amazon Logistic Prague s.r.o.	Ostatní vedlejší činnosti v dopravě
	Jeneč	Řízení letového provozu České republiky, s. p.	Činnosti související s leteckou dopravou
	Nučice	SCHENKER spol.s r.o.	Ostatní vedlejší činnosti v dopravě
Příbram	Dobříš	Doosan Bobcat EMEA s.r.o.	Výroba strojů pro těžbu, dobývání a staveb.
	Příbram	Oblastní nemocnice Příbram, a.s.	Ústavní zdravotní péče
Rakovník	Rakovník	VALEO AUTOKLIMATIZACE k.s.	Výroba ostatních dílů a přísluř. pro mot. voz.

Zdroj: Kurzy.cz, 2021

8.5 Označení typu nemovité věci A-Z

Tabulka 41: Označení typu nemovité věci A-Z

Daň podle typu nemovité věci A-Z v daňovém přiznání
Druh pozemku:
A – orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad
B – trvalý travní porost
C – hospodářský les
D – rybník
E – zastavěná plocha a nádvoří
F – stavební pozemek
G – ostatní plocha
Druh zpevněné plochy pozemků užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním:
X – zemědělská prvovýroba, lesní a vodní hospodářství
Y – průmysl, stavebnictví, doprava, energetika, ostatní zemědělská výroba, ostatní druhy podnikání
Druh zdanitelné stavby:
H – budova obytného domu
I – ostatní budova tvořící příslušenství k budově obytného domu
J – budova pro rodinnou rekreaci včetně budov rodinných domů využívaných pro rodinnou rekreaci
K – budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci
L – garáž vystavěná odděleně od budovy obytného domu
M-O – zdanitelné stavby, jejichž převažující část podlahové (zastavěné) plochy je užívaná k podnikání
P – ostatní zdanitelná stavba
Druh zdanitelné jednotky, jejíž převažující část podlahové plochy je užívaná:
R – pro bydlení (byt)
S-U – pro podnikání
V – jako garáž
Z – ostatní zdanitelná jednotka

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

8.6 Změny místního koeficientu v letech 2018-2020

Tabulka 42: Změny místního koeficientu v letech 2018-2020

2018		2019		2020	
Žádný koef.: 24	Výše koef.	Žádný koef.: 22	Výše koef.	Žádný koef.: 1	Výše koef.
Již zavedený koef.: 9		Již zavedený koef.: 9		Již zavedený koef.: 3	
Změna koef.: 0		Změna koef.: 1		Změna koef.: 8	
Nový koef.: 1		Nový koef.: 2		Nový koef.: 22	
BUŠTĚHRAD	0	BUŠTĚHRAD	0	BUŠTĚHRAD	2
ČERČANY	0	ČERČANY	0	ČERČANY	2
DYMOKURY	0	DYMOKURY	0	DYMOKURY	2
MNICHOVO HRADIŠTĚ	0	MNICHOVO HRADIŠTĚ	0	MNICHOVO HRADIŠTĚ	2
OSTŘEDEK	0	OSTŘEDEK	0	OSTŘEDEK	2
PCHERY	0	PCHERY	0	PCHERY	2
POPOVICE	0	POPOVICE	0	POPOVICE	2
SAMOPŠE	0	SAMOPŠE	0	SAMOPŠE	2
SIBŘINA	0	SIBŘINA	0	SIBŘINA	2
TEPLÝŠOVICE	0	TEPLÝŠOVICE	0	TEPLÝŠOVICE	2
VOTICE	0	VOTICE	0	VOTICE	2
VRAŇANY	0	VRAŇANY	0	VRAŇANY	2
ZAHOŘANY	0	ZAHOŘANY	0	ZAHOŘANY	2
ZLONÍN	0	ZLONÍN	0	ZLONÍN	2
KOZÁROVICE	0	KOZÁROVICE	0	KOZÁROVICE	3
LOUŇOVICE	0	LOUŇOVICE	0	LOUŇOVICE	3
PLETENÝ ÚJEZD	0	PLETENÝ ÚJEZD	0	PLETENÝ ÚJEZD	3
SEDLÉC	0	SEDLÉC	0	SEDLÉC	3
STRUHAŘOV (530689)	0	STRUHAŘOV (530689)	0	STRUHAŘOV (530689)	2
TUŘICE	0	TUŘICE	0	TUŘICE	3
VRANOVICE	0	VRANOVICE	0	VRANOVICE	3
ZÁRYBY	0	ZÁRYBY	0	ZÁRYBY	3
KŠELY	0	KŠELY	2	KŠELY	2
VELKÉ PŘÍTOČNO	0	VELKÉ PŘÍTOČNO	3	VELKÉ PŘÍTOČNO	3
BABICE	2	BABICE	2	BABICE	3
KOSMONOSY	2	KOSMONOSY	2	KOSMONOSY	3
MÁSLOVICE	2	MÁSLOVICE	2	MÁSLOVICE	3
MĚCHENICE	2	MĚCHENICE	2	MĚCHENICE	3
TEHOVEC	2	TEHOVEC	2	TEHOVEC	3
TUCHOMĚŘICE	2	TUCHOMĚŘICE	2	TUCHOMĚŘICE	3
ŽIŽICE	2	ŽIŽICE	2	ŽIŽICE	0
DOUBEK	2	DOUBEK	3	DOUBEK	3
BŘEZOVÁ-OLEŠKO	3	BŘEZOVÁ-OLEŠKO	3	BŘEZOVÁ-OLEŠKO	2
STRUHAŘOV (538825)	3	STRUHAŘOV (538825)	3	STRUHAŘOV (538825)	2

Zdroj: Vlastní zpracování (Daňový portál, 2021)

8.7 DNV dle typu nemovitosti u ORP

Tabulka 43: DNV dle typu nemovitosti u ORP

DNV u jednotlivých typů staveb (v %)	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	X	Y	Z
Votice	12,95	0,54	0,85	0,01	1,88	0,33	4,78	14,73	2,16	1,02	0,06	3,15	0,88	23,23	11,63	0,67	10,91	0,00	0,00	0,30	0,07	0,29	9,56	0,00
Vlašim	12,95	0,54	0,85	0,01	1,88	0,33	4,78	14,73	2,16	1,02	0,06	3,15	0,88	23,23	11,63	0,67	10,91	0,00	0,00	0,30	0,07	0,29	9,56	0,00
Slaný	15,35	0,10	0,07	0,00	0,89	1,28	3,29	11,34	0,76	0,50	0,01	2,74	0,64	25,38	14,85	0,63	10,53	0,00	0,00	0,45	0,24	0,07	10,81	0,07
Sedlčany	12,74	0,77	0,92	0,04	0,93	0,35	4,56	9,98	2,02	0,70	0,14	1,72	1,21	31,02	17,14	0,83	6,03	0,00	0,00	0,26	0,07	0,12	8,45	0,00
Říčany	2,98	0,04	0,12	0,00	0,58	0,57	1,44	24,90	1,48	1,28	0,03	1,51	0,31	8,82	35,75	0,36	6,29	0,00	0,00	0,23	0,60	0,16	12,49	0,06
Rakovník	2,91	0,24	0,03	0,00	0,60	0,54	1,94	11,16	0,74	0,29	0,01	3,74	0,37	34,14	22,21	0,43	12,06	0,00	0,05	0,65	0,33	0,36	7,13	0,07
Příbram	1,02	0,12	0,11	0,00	0,47	0,88	3,95	13,67	1,09	0,47	0,03	2,98	0,15	21,87	16,78	0,70	22,92	0,00	0,00	1,57	0,48	0,08	10,60	0,06
Poděbrady	14,71	0,32	0,12	0,00	0,93	0,52	3,57	27,65	1,97	0,40	0,03	2,63	0,23	9,50	14,18	0,35	16,69	0,00	0,08	1,37	1,23	0,18	3,10	0,24
Nymburk	4,13	0,05	0,04	0,00	0,62	0,43	2,61	13,51	0,71	0,45	0,01	2,62	0,33	27,58	19,15	0,94	11,51	0,00	0,00	0,72	0,82	0,07	13,57	0,13
Neratovice	12,17	0,08	0,10	0,00	0,75	0,35	2,61	24,07	1,49	0,50	0,04	5,50	0,89	19,12	15,03	0,91	7,79	0,00	0,00	0,42	0,16	0,02	7,97	0,03
Mnichovo Hradiště	10,96	0,42	0,16	0,00	1,07	0,56	2,56	12,74	1,62	0,41	0,09	2,15	1,35	35,92	11,36	1,21	4,15	0,00	0,00	0,43	0,08	0,17	12,59	0,00
Mladá Boleslav	0,77	0,03	0,01	0,00	0,26	0,25	0,90	5,85	0,29	0,07	0,00	1,46	0,07	52,33	9,25	0,41	12,21	0,00	0,22	1,01	0,40	0,01	14,14	0,06
Mělník	7,27	0,10	0,06	0,00	1,01	0,45	3,04	23,23	2,01	0,25	0,01	4,76	0,65	13,97	19,78	0,91	6,77	0,00	0,00	0,34	0,05	0,17	15,04	0,13
Lysá nad Labem	18,47	0,33	1,07	0,00	1,22	0,75	2,14	15,13	1,91	1,96	0,14	4,05	2,30	19,68	12,07	0,97	5,55	0,00	0,00	0,56	0,47	0,20	10,96	0,07
Kutná Hora	7,62	0,08	0,04	0,00	1,06	0,29	3,41	15,10	1,07	0,46	0,03	4,57	0,38	22,58	17,72	1,34	10,14	0,00	0,00	0,35	0,27	0,12	13,33	0,04
Kralupy nad Vltavou	2,50	0,04	0,10	0,00	0,61	0,29	2,85	8,30	0,42	0,66	0,01	2,79	0,00	34,54	16,44	0,42	8,09	0,00	0,01	0,53	0,14	0,03	21,18	0,05
Kolín	3,53	0,10	0,08	0,00	0,66	1,17	2,87	12,73	0,69	0,16	0,00	2,70	0,11	24,90	15,58	1,13	14,00	0,00	0,04	0,51	0,56	0,05	18,34	0,09
Kladno	1,14	0,01	0,26	0,00	0,62	0,13	2,41	14,98	0,75	0,18	0,00	2,89	0,06	21,87	14,56	0,49	28,65	0,00	0,01	1,23	0,44	0,03	9,19	0,10
Hořovice	2,51	0,13	0,01	0,01	0,91	1,08	2,42	14,42	0,94	0,17	0,00	3,16	0,46	30,48	17,87	0,87	8,84	0,00	0,00	0,56	0,59	0,21	14,17	0,19
Dobříš	2,70	0,50	6,56	0,10	0,67	0,52	4,94	15,67	0,87	3,07	0,10	3,08	1,14	16,60	15,44	1,19	7,51	0,00	0,00	0,63	0,26	0,76	17,61	0,08
Český Brod	22,59	0,20	0,02	0,00	0,97	0,38	3,15	15,22	1,07	0,14	0,01	3,73	0,23	16,04	23,81	1,55	4,18	0,00	0,00	0,28	0,09	0,02	6,28	0,04
Černošice	1,99	0,05	0,03	0,00	0,80	0,68	2,97	47,35	1,75	19,09	0,37	6,07	0,01	0,13	8,05	0,93	5,51	0,00	0,05	1,31	1,30	0,00	1,15	0,41
Čáslav	23,20	0,12	0,01	0,00	0,72	0,42	1,64	12,23	0,63	0,03	0,00	4,47	0,37	17,96	19,99	0,70	7,74	0,00	0,00	0,55	0,25	0,06	8,90	0,01
Brandýs nad Labem-S.B.	8,97	0,11	0,10	0,00	0,77	0,61	2,00	19,17	1,16	0,49	0,02	4,43	0,30	17,45	28,32	0,39	8,17	0,00	0,00	0,13	0,53	0,03	6,83	0,02
Beroun	1,90	0,20	0,80	0,00	0,60	0,90	4,60	16,60	1,10	1,00	0,00	4,80	0,25	17,00	17,90	0,65	18,30	0,00	0,00	3,00	1,10	0,10	9,00	0,20
Benešov	4,90	0,40	0,90	0,00	0,90	1,40	6,20	13,30	1,00	0,60	0,00	2,60	1,00	21,00	17,80	1,50	12,30	0,00	0,00	1,70	1,90	0,30	10,20	0,10

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

8.8 Analýza koeficientů v ORP ve Středočeském kraji

Tabulka 44: Analýza koeficientů u ORP ve Středočeském kraji

	Koef. 2,0	Koef. 1,5	MK	KPPO celá obec:	dle obyvatele	u staveb	u pozemků	Rozdíl	KPPO podle katastr. území a jednotek	DNV/ob. 2020 (Kč)
Mladá Boleslav	-	ANO	3		2,5	2,0	2,0	-0,5	ANO	2 642,30
Říčany	-	-	3		2,0	2,5	2,5	0,5	-	2 326,21
Černošice	-	ANO	5		1,6	1,6	1,6	0,0	-	1 714,35
Mnichovo Hradiště	-	ANO 2020	2 (2020)		1,6	1,6	1,6	0,0	ANO	1 647,97
Kralupy nad Vltavou	-	ANO	2		2,0	2,0	2,0	0,0	ANO	1 529,12
Votice	-	ANO	2 (2020)		1,4	1,6	1,6	0,2	ANO	1 463,23
Nymburk	-	-	2		2,0	2,0	2,0	0,0	ANO	1 369,94
Kolín	-	-	2		2,5	2,5	2,5	0,0	ANO	1 362,63
Kutná Hora	-	ANO	2		2,0	2,0	2,0	0,0	ANO	1 295,27
Hořovice	-	-	2		1,6	1,6	1,6	0,0	-	1 204,08
Příbram	-	-	2		2,5	2,5	2,5	0,0	-	1 149,89
Benešov	-	-	2		2,0	2,0	2,5	0,0	-	1 042,26
Čáslav	-	ANO	-		2,0	2,0	2,0	0,0	ANO	905,97
Rakovník	-	ANO	-		2,0	2,5	2,5	0,5	-	904,54
Český Brod	-	ANO	-		1,6	2,0	2,0	0,4	ANO	896,42
Sedlčany	-	ANO	-		1,6	1,6	1,6	0,0	ANO	866,73
Slaný	-	-	-		2,0	2,0	2,0	0,0	ANO	685,03
Lysá nad Labem	-	ANO	-		1,6	1,4	1,4	-0,2	ANO	661,49
Poděbrady	-	-	-		2,0	3,5	3,5	1,5	ANO	660,60
Brandýs nad Labem-S.B.	-	ANO	-		2,0	2,0	2,0	0,0	ANO	626,03
Beroun	ANO	ANO	-		2,0	2,5	2,5	0,5	-	621,52
Dobříš	-	ANO	-		1,6	1,6	1,6	0,0	-	618,83
Vlašim	-	ANO	-		2,0	2,0	2,0	0,0	ANO	616,37
Kladno	-	-	-		3,5	3,5	3,5	0,0	ANO	548,58
Mělník	-	-	-		2,0	2,0	2,0	0,0	-	541,39
Neratovice	-	ANO	-		2,0	2,0	2,0	0,0	ANO	482,31

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)

8.9 DNV, daň. příjmy, podíl DNV/daň. příjmech ORP

Tabulka 45: DNV, daň. příjmy, podíl DNV/daň. příjmech ORP (2018-2020)

	DNV/ob. 2018 (Kč)	DNV/ob. 2019 (Kč)	DNV/ob. 2020 (Kč)	Daň. P 2018 (tis. Kč)	Daň. P 2019 (tis. Kč)	Daň. P 2020 (tis. Kč)	Podíl DNV /daň. P 2018 (v %)	Podíl DNV /daň. P 2019 (v %)	Podíl DNV /daň. P 2020 (v %)
Benešov	994,34	1 040,52	1 042,26	309278	327170	313027	5,40	5,34	5,60
Beroun	627,17	617,38	621,52	337016	354552	339739	3,72	3,48	3,66
Brandýs nad Labem-S.B.	620,67	622,04	626,03	332586	353584	335830	3,62	3,42	3,62
Čáslav	879,90	894,18	905,97	192723	202473	220375	4,73	4,57	4,25
Černošice	1 693,47	1 712,62	1 714,35	157373	169452	169865	7,94	7,46	7,45
Český Brod	891,35	891,83	896,42	128947	136232	128767	4,88	4,63	4,92
Dobříš	619,09	623,28	618,83	152819	162682	153080	3,58	3,38	3,57
Hořovice	1 187,82	1 189,66	1 204,08	136777	156146	146272	6,03	5,29	5,71
Kladno	546,16	548,92	548,58	1190843	1301924	1198792	3,16	2,90	3,15
Kolín	1 340,67	1 351,36	1 362,63	548685	583288	577308	7,94	7,53	7,67
Kralupy nad Vltavou	1 489,03	1 528,43	1 529,12	307345	337917	314644	8,96	8,36	8,98
Kutná Hora	1 283,40	1 288,73	1 295,27	360766	388806	363895	7,41	6,90	7,41
Lysá nad Labem	660,46	662,61	661,49	164631	184549	168737	3,94	3,53	3,85
Mělník	531,73	539,16	541,39	330399	360695	337143	3,15	2,93	3,14
Mladá Boleslav	2 544,09	2 585,07	2 642,30	867191	971347	893075	13,06	11,84	13,17
Mnichovo Hradiště	827,35	800,49	1 647,97	140392	153290	153186	5,22	4,63	9,53
Neratovice	476,26	482,57	482,31	258255	319324	262728	2,98	2,44	2,96
Nymburk	1 354,35	1 358,52	1 369,94	271907	294322	275099	7,52	6,97	7,52
Poděbrady	644,38	652,99	660,60	249132	268380	249092	3,74	3,52	3,84
Příbram	1 113,15	1 142,59	1 149,89	582761	623068	582433	6,16	5,91	6,37
Rakovník	889,29	888,79	904,54	265826	280492	266579	5,24	4,96	5,31
Říčany	2 299,61	2 313,11	2 326,21	290462	322683	306034	12,80	11,59	12,29
Sedlčany	847,98	857,53	866,73	122031	128722	122619	4,81	4,61	4,89
Slaný	681,44	675,66	685,03	269447	287868	273953	4,05	3,76	4,00
Vlašim	605,90	610,89	616,37	184230	192736	182104	3,78	3,64	3,89
Votice	772,09	775,26	1 463,23	94361	99371	98126	3,72	3,55	6,78

Zdroj: Vlastní zpracování (Finanční správa)